

ЛЕЗГИ Газет

Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед ч'ал хуьх!

1920 – йисалай акъатзава

N 47 (10744) хемис 24 – ноябрь, 2016 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 10 манат

Чун вири са команда я

Вахтанг КУМАЕВ

17-ноябрдиз Дагъустандиз СКФО-да РФ-дин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай Векил Олег Белавенцев атана. Махачкъаладин аэропортуна ам республикадин Къил Рамазан Абдулатипова, РД-дин Къилин ва Гьукуматдин Администрациядин Руководитель Исмаил Эфендиева, РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместитель, РД-дин экономикадин ва территорияр вилик тухунин министр Раюдин Юсуфова, РФ-дин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай Векилдин Аппаратдин РД-да авай Къилин федеральный инспектор Василий Колесникова къаршиламишна.

“СКФО-дин виридалайни ч'ехи республикадиз зун мугъманвиллиз сифте яз атанвайди я. Рамазан Гъажимурадовича заз Дагъустандиз атуна са шумудра теклифайди я. Сифте нубатда заз ина киле физвай крарихъ галаз таниш жез кланзава. Чаз республикадин руководстводи Россиядин Президентдин тапшургуьар къилиз акъудун патал вири крар ийизвайди чизва, амма, вири уьлкведа хъиз, СКФО-дани гъализ тахъанвай хейлин месэляяр ама. Гъавилляй чна т'ал алай месэлайрай кыл акъудда. Чаз и мукъвара Рамазан Гъажимурадович РФ-дин Президентдихъ галаз гурьушмиш хъайиди, ада Президентдивай Федеральный центради Дагъустан вилик финиз кумек гунин барадай са жерге т'алабунар

авурди чизва. Мугъманвиле авай ч'авуз чаз и месэлярни веревирд ийиз кланзава. Гъавадин шарт'лар фикирда къуна, республикада къекъуьнин графикдик са жерге дегишвилер кухтунва. За фикирзавайвал, чна меркезда къвалах тухунал асул къуватар желбда”, - малумарна гъамишалугъ Векилди журналистрихъ галаз гурьушмиш хъайи ч'авуз.

Меркездин аэропортуни официальной ксар ва делегацияр патал тайинарнай залда Дагъустан яшайишдинни экономикадин жигъетдай вилик тухунин месэлайрай совещание киле фена.

РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместитель - РД-дин экономикадин ва территорияр вилик тухунин министр Раюдин Юсуфова 2013-йисалай регионда республика вилик тухунин барадай кар алай “Инсанвиллин капитал”, “Нетижалу агропромышленный комплекс”, “Экономика экуьди авун”, “Хатасуз Дагъустан”, “Государстводи менфятлудаказ идара авун”, “Ц'ийи индустриализация”, “Хкаж жедай чкаяр, инвестицияр ва территорияр менфятлудаказ вилик тухун” проектар къилиз акъудунин жигъетдай активный къвалах тухузвайдан гъакъиндай малумарна.

Регионда къват' хъийизвай налогрин къадар артух хъанва. “Тамам тушир пуд йисуз чна чилин 156 агъзурдалай виниз участокар, капиталный эцигунрин 167 агъзур объект ишлемишунин менфятлувал хкажна, абурун ч'ехи пай налогр везъвай базадик акатзава. Гъам республикадин, гъам муниципалитетрин дережада

бюджетдай ийизвай харжияр пайгардик кутунин сергъятра аваз чна харжияр 3,1 миллиард манатдин т'имиларна. И нетижа къушаба везифаяр тамамарзавай государстводин бюджетдин организацияр терг авунин, гъакъикъатда чпин везифаяр къилиз акъуд тийизвай организационин къадар т'имиларунин ва я тахъайт'ла, менфятлудаказ къвалах тийизвайла, абур маса къурулушрик кутуна, сад авунин гъисабдай къазанмишиз хъана. Гъиле авай йисуз Дагъустандин Къили 4 миллиард манатдив агакна такъатар къенят авунин везифа вилик эцигнава”, - лагъана Раюдин Юсуфова.

Рамазан Абдулатипова эхиримжи 3,5 йисан вахтунда Дагъустанда яшайишдин хиле хейлин объектар ишлемишиз вахканвайди, ихътин дережадив эхиримжи ц'уд йисара агакъариз тахъайди рик'ел хкана.

“Чна аялрин 80 бахча, абуркайни 53 бахча федеральный такъатрин гъисабдай эцигна. Республикада школадиз фидай яш тахъанвай аялрин, чеб къилдин ксарин ихтиярда авай 20 идара кардик ква, абуроз государстводини кумек гузва. 54 школа эцигна ва я ц'ийи дараматар, спортзалар кардик кутунин рекъелди гегъеншарна; тек са алай йисуз 12 школа ишлемишиз вахкузва. Гъакъикъатда кар-кеспидик кваз, учета акъваз тавунвай агъалийрин къадар т'имиларунин къвалах давам жезва. Алай йисуз ахътин 56 агъзурдалай виниз дуьшуьшар дуьздак акъудна, 43

▶ 2

Тебрик

Играми дишегълияр!

За квез Дидейрин югъ мубаракзава!

Суварин и юкъуз чна чилин винел алай виридалайни багъа ва играми дишегъли тир дидедин т'варцихъ рик'е кьет'ен гъиссер аваз сергъят авачир къван разивилин келимаяр лугъузва. Гъар са касди дидедин къаматдихъ галаз вичин виридалайни къени ва чими гъиссер, вичин виридалайни экуь рик'ел хкунар алакьалу ийизва. Вичин гъар йикъан, бязи вахтара са акъван виле акъан тийизвай, гъевеслу зегъметдалди дидейри хизанда пайгарвал хуьзва, чи яшайиш хъсанарзава. Дидедин къанивили ва адан рик'ин жумартвили татугайвилерикай, завалрикай хуьзва, гъар гъи яшда авай ч'авуз хъайит'ани чаз къуват гузва, чун ашкъиламишзава.

Алай вахтундани дишегълири хизандин къул къадирлудаказ хуьзва, веледриз ва хтулриз къени крар ийиз, сад-садан гъавурда акъаз, марифатлу жез, масадан дердикдай хабар къаз ва мергъяматлу жез чирзава, абурок Ватан ва зегъмет клан хъунин, чпи ийизвай крарин патахъай жавабдарвал аннамишунин гъиссер кутазава, дуьньядихъ галаз алагъ-салагъда гъатунин шадвал гузва. Гуьзелвални уьмуьрдин камаллувал, къенивални дидевилин муьгъуьббат чпин къимет гъич садрани агъуз ават тийидай чи иви-рар яз амуькзава.

Чна гъар йисуз киле тухузвай Дидейрин форумди чаз са жерге месэляяр дуьздак акъуддай мумкинвал гана. Абуру гъалун патал гъукумди ва обществоди къвалахни ийизва. Дидейрин форум - им анжах са серенжем туш, им вири республикадиз, яшайишдин вири терефриз талукъ гъерекатдиз элкъвенва. Чна дидейрин ва аялрин уьмуьр пайгардик кутун патал вири къуватар желб авун герек я.

Заз, чи играми дишегълирихъ элкъвенна, шаир Расул Гъамзатован и келимаяр эзбериз кланзава: “...мад сеферда, къил агъузна, дишегълидин и гъилериз гузва за темен”.

Халисан рухъаяр, итимар, дагъвияр дишегълирив гъа ик'л эгеч'ун лазим я. Чпин рик'ин ч'ехивилляй, тавазвилляй, мегърибанвилляй, сергъят авачир къван сабурулувал къалурунай, гъар юкъуз дурумлудаказ къвалахунай чи играми дидейриз, кайванйириз, вахариз чна рик'ин сидкъидай сагърай лугъузва.

Заз дидеяр тир вири дишегълирихъ мягъкем сагъламвал, ислягъвал ва хушбахтвал хъана кланзава.

Къуй куь веледрикай лайихлу ксар хкатарай, къуй абур куьн гъамиша къайгъударвиллин юкьва турай ва чпин агалкунралди куьн шадаррай!

Дагъустан Республикадин
Къил РАБДУЛАТИПОВ

ОБЩЕСТВО

Махачкъала шегъердин Ленинан комсомолдин т'варунихъ галай паркуна дагъустанвияр тир Советрин Союздин, Россиядин 59 Игитдин ва Ватандин Ч'ехи дяведа телеф хъайи вири ватандашрин гурьуметдай “Игитдин тар” лишандик кваз 85 къелем акурна.

▶ 4

СПОРТ

Алатай гъафтеда чав мад са шад хабар агакна: Калужский областдин Медынь шегъерда универсальный бягъсерай киле фейи дуьньядин чемпионатда чи ватандаш Аслан Къурбанова 90 кг-дин заланвал авайбурун арада къизилдин медаль къазанмишна.

▶ 12

Чун вири са команда я

1

агзур работниқди чпин кваллахдиз талукъ яз официалнидаказ документар туькьурнава. Санлай къачурла, къве йисан вахтунда страховатнаваз кваллахзавай граждандрин къадар 151 агзур касдин артух хъана. Идани бюджетдин харжияр 960 миллион манатдин тлимилардай мумкинвал гана", - лагъана Дагъустандин Къили.

* * *

Ахпа Олег Белавенцев Рамазан Абдулатиповни галаз Каспийскдин М.Гажиеван тварунихъ галай гъульун кадетрин корпусдиз, Дагъустандин промышленностдин лап чехи кархана тир "Дагдизель" ОАО-диз фена.

* * *

Гуьгъунлай Олег Белавенцев Дагъустандин Къил Рамазан Абдулатиповахъ галаз гуьруьшмиш хъана.

Хушвилелди къабулунай сагърай лугъуналди, Олег Белавенцева вич РД-дин Къили и мукъвара Россиядин Президентдихъ галаз суьгъбет ийидай члавуз райж авур тлал алай месляйрин патахъай хабардар тирдан гъакъиндай малумарна. Ихтилат Дербент шегъердин 2000 йисан юбилей сувар хъиз къейд авунин сергъятра аваз къилиз акъудун теклифзавай алава серенжемрин сиягъ РФ-дин Гукуматди тестиькарунин чарасуз-вилакай, республикадиз 2016-йисуз 9,1 миллиард манатдин къадарда аваз бюджетдин кредитдин дотацийрин жуьреда алава куьмек гуникай, Мокок хуьре цай къунин чуру нетижаяр арадай акъудунин карда куьмек гуникай ва хци маса месляйрикай фена.

Гъамшаллугъ Векилди къейд авурвал, винидихъ твар къунвай месляйрай государстводин Къили РФ-дин Гукуматдиз талукъ тир тапшуругъар ганва.

"Куьне къарагъарнавай вири месляяр алай вахтунда республика вилик тухун патал лап важиблугъар я. СКФО-да Россиядин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай Векилдин Аппаратди винидихъ твар къунвай тапшуругъар къилиз акъудзавай гъалдал гуьзчивалда. Жуван нубатдай яз заз Къевай республикадин исполнительный властдин органрал, чна гъиле-гъил аваз серенжемар къабулдайвал, винидихъ твар къунвай тапшуругъар къилиз акъудзавай гъалдин гъакъиндай чун вахт-вахтунда хабардар авун тапшурумшун тлалабиз кланзавай. Гъа и тапшуругъари Дагъустанда экономикадин ва общественно-политический гъалариз таъсирзавайди я. Квел агъур ирс гъалтна - и меслани чна гъеле веревирдна, Куьне регъбервал гузвай йисара хъсанвилехъ депешвилер хъанва, гъелбетда, и кардал чна разивални ийизва. Зун инанмиш тирвал, исполнительный властдин федеральный органри ва исполнительный властдин федеральный органрин территориальный къурулушрин руководителри, гъамшаллугъ Векилдин Аппаратди республикадин, санлай СКФО-дин вилик акъвазнавай хци месляяр гъялуни карда вири жуьрейрин куьмекар гуда", - къейдна Олег Белавенцева.

Вичин нубатдай яз, Дагъустандин Къили жуьреба-жуьре къуллугърал алаз яргъал йисара государство патал гзаф важиблу везифаяр къилиз акъудзавай гъамшаллугъ Векилдин лайихлувилерни къейдна.

* * *

Йикъан къвед лагъай паюна республикадин министерствойринни ведомствойрин руководителрин иштиравал аваз къиле тухвай совещанидал гъамшаллугъ Векил мугъманвилез атунин са бязи нетижаяр къуна.

Кватл хъанвайбу тибрик авур Олег Белавенцева идалай вилик РД-дин Къилихъ ва къуватдихъ галаз алакълалу къурулушрин векилрихъ галаз санал регионда арадал атанвай общественно-политический гъалар веревирд авурди къейдна. "Идалай гъейри, Махачкъалада руфунинни ратарин хци азарар чукуни вилик пад къунин рекъяй штабдин руководителдихъ галаз чна республикада эпидемиологиядин жигъетдай арадал атанвай гъаларихъ галаз алакълалу вири месляяр веревирдна", - малумарна ада.

Рамазан Абдулатипова федеральный къурулушрин са бязи территориальный органрин руководителри важиблу са жерге месляйрай республикадин властрихъ галаз бес къадар сихдаказ санал кваллах тийизвайди гъайиф чуьгуналди къейдна.

Идахъ галаз алакълалу яз Олег Белавенцева малумарна: "Чун вири - са Региональный власть, территориальный, федеральный органар, муниципалитетар, къанун-къайда хуьнихъ галаз алакълалу блок - са команда я. Гъич садни умуми кваллахдикай къерех тахъун лазим я. Лагъана кланда хъи, СКФО къетлен регион, Дагъустан лагъайтла, вичел ирс яз гъалтнавай агъур месляяр гъялна кланзавай виридалай чехи республика я. Лугъун герек я хъи, гилан руководство а месляяр гъялиз чалишмиш жезва, и кваллахда хейлин крар къилиз акъудизни жезва".

Гъасилзавай яр-емиш Москвадани маса гун

Руслан ЯГЪЯЕВ

16-ноябрдиз Дагъустандин Къил Рамазан Абдулатипов Мегъарамдхуьруьн райондин руководител Фарид Агъмедовахъ ва Дагъустандин Огни шегъердин мэр Зейдулла Гъашимовахъ галаз гуьруьшмиш хъана.

Рамазан Абдулатипова, къилди къачуртла, Мегъарамдхуьруьн район республикада виридалайни агалкъунралди вилик физвай муниципальный тешкилатрикай сад тирди къейдна ва муниципалитетрин руководителрин вилик дотацийрайла аслу яз хуьнин дережа агъузарунин везифа эцигнавайди рикел хъана.

Вичин нубатдай яз Фарид Агъмедова районда общественно-политический гъалар мягъкембур тирдакай, экономика вилик тухуниз еке фикир гузвайдакай лагъана: "Къве йисан вахтунда куьтягнавай проектриз чара авур инвестициярин къадар 1 миллиард 800 миллион манатдив агакъна. Бюджетный системадин жуьреба-жуьре дережайриз атай налогрин пулар ва налогар тушир къазанжияр пуд сеферда артух хъана: 2013-йисуз чна 42 миллион манатдин пул кватна. Гъиле авай йисуз лагъайтла, 135 миллион манатдин такъатар кватлун пландик кутунва. Къилдин ксарин доходдал вегъезвай налогдин, эменнидал вегъезвай налогдин, госпошлинадин, кирсеба ва чилин налогрин пулар 2016-йисан 10 вацран вахтунда 122,6 процентдин къадарда аваз кватна".

Райондин къили малумарайвал, 31-октябрдалди авай делилралди, учетда акъваз тавуна, кар-кеспидик кваз хъайи 927 кас дуьздаз акъудна, абурукай 847 касдихъ галаз зегъметдин договорар кутлуннава. Муниципальный тешкилатда мажибрин барада буржар хъанвач.

Фарид Агъмедова чилин участокар ва капиталный эцигунрин объектар ишлемишунин менфятлувал хъажунин жигъетдай къабулзавай серенжемрикайни лагъана. И барадай делилар, талукъ тирвал, планда къалурнавай дережайрин 65 проценти ва 272 проценти агакъна.

Аграрный сектор вилик тухунин месляйрал элячлуналди, райондин къи-

ли малумарна: "Райондин хуьруьн майишатдин производстводин асул хел багъманчивал я. Продукция гъасилунал хуьруьн майишатдин 28 организация, 862 КФХ ва агъалийрин хуси куьмекчи 19850 майишат машгул жезва. Билбилхуьре къве гектардин майданра теплицаяр туькьурнава. Азербайжан Республикадихъ галаз санал кваллахун къайдадик кутунва: гъилевай йисуз 145 гектардин майданра марф къурунин жуьреда дигидай интенсивный багълар кутунин барадай саналди тир проект къилиз акъудзава. Къилдин ксарин хуси куьмекчи майишатар санал агудунин кваллах давам жезва".

Рамазан Абдулатипова центральный регионра, гъа гъисабдай Москвадани, жуван аграрный продукция маса гудай чкаяр тешкилуни, уьлкведин базаррихъ галаз амадагвилни алакълаяр геьеншарунин чарасузвал авайди къейдна. Идахъ галаз алакълалу яз Фарид Агъмедова Ленинградский областдин Тосненский райондин муниципалитетдихъ галаз стхавилин алакълаяр хуьнин гъакъиндай икърардал къулар чуьгунвайдан ва а муниципалитетдиз Дагъустандай салан майваар агакъарунин кваллах къайдадик кутунин планар авайдакай хабардар авуна.

Суьгъбетдин нетижаяр къур Рамазан Абдулатипова муниципалитетдин къилиз образовательный центр, гъакъни хуьрера школайрин патав школадиз фидай яш тахъанвай аялрин дестеяр тешкилул, хуьрерин аялрин бахчайрин система арадал гъунин барадай Чечен Республикадин тежрибадила чешне къачуналди, 2017-йисуз вири аялар талукъ идарайра чирвилер гунал желб авун таъминарун меслят къалуруна. Идалай гъейри, райондин больницадин дараматдин са къадар пай поликлиника патал чара авунин меслят къалуруна.

РД-дин Къил Дагъустандин Огни шегъер яшайишдин экономикадин жигъетдай вилик тухунин рекъяй къабулзавай серенжемрин патахъай хабардар авуналди, Зейдулла Гъашимова, къилди къачуртла, лагъана: "Санлай къачурла, шегъерда общественно-политический гъалар мягъкембур я. Гъилевай йисан 9 вацран вахтунда сад авунвай бюджетдин план 98 проценти, къилди къачуртла, эменнидиз

талукъ налогрин барадай - 53 проценти, чилин налогриз талукъ тапшуругъ 82 проценти тамамарна. Йисан эхирралди вири жуьрейрин налогриз талукъ яз план къилиз акъудда. Учетда авачиз кар-кеспидал машгул хуьнин дережа агъузарунин план гъа и девирда 102,4 проценти тамамарна, зегъметдин договорар авачиз кваллахзавай дуьздаз акъуднавай ксарин къадар план тир 758 касдин чкадал 776 касдив агакъна. 207 работниқдихъ галаз икърарар кутлуннава.

Шегъер вилик тухун патал 9 карчи желбна, абуру 309 миллион манатдин такъатар чара авуна, идани кваллахдин 235 чка тешилдай мумкинвал гана. Гъа са вахтунда аялрин бахчайриз къабулун патал еке учирар амаз хъун - им гъелелигъ гъялиз тахъанвай месэла я. А учирра 1270 кас ава".

Идахъ галаз алакълалу яз Рамазан Абдулатипова месэла шегъерда аялрин бахчайрин къилдин ксарин хуси-ятда авай сеть, аялар вахтуналди жедай центраяр тешкилуналди гъялиз жедайди рикел хъана.

Зейдулла Гъашимова гъеле декабрдиз са инвестор школадилай виликан образованидин 100 чкадин идарадин дарамат эцигунив эгечлзавайдакай хабар гана. 120 чкадин мад са идара къведий йисуз маса карчидин къуватралди эцигда.

- Гъа идалди месэла гъялиз жезвач. Вири аялар школадилай виликан чирвилер гунал желб авун герек я. Идалайни башкъа, им хъсан бизнесни я. Аялрин бахчайр къилдин ксарин квалерани ачухиз жеда, - къейдна РД-дин Къили.

Гуьруьш къиле фидай члавуз гъевчи ва юкъван бизнес вилик тухунин меслалални акъвазна. "2016-йисан 1-октябрдин делилралди, Дагъустандин Огни шегъерда гъевчи ва юкъван карчивилин 616 субъекти кваллахзава. Абурукай 120 гъевчи карханаяр ва 496 къилдин карчияр я. Гъар са 10 агзур агъалидал 214,6 субъект гъалтзава", - лагъана Зейдулла Гъашимова.

- Им тлимил я. Юкъван ва гъевчи бизнесдин месляйрай форум тешкила, ам жедалди вилик карчивилин и жуьреяр вилик тухунин талукъ тир программа газура, и кар патал куь шегъердихъ вири мумкинвилер авазва, - лагъана эхирдай Рамазан Абдулатипова.

Игитар рекъидач!

Гъазурайди -
Рагнеда РАМАЛДАНОВА

И йикъара Сулейман-Стальский райондин Герейханован хуьруьн библиотекада Россиядин Игит Мегъамед Нурбагандоваз талукъарнавай жуьртлувилин тарс кьиле тухвана. Серенжемдин сергъятра аваз келдайбурун залда "Игитар рекъидач" лишандик кваз дагъустанви хцин кьегъалвиликай ва адаз Россиядин Президент В.Путина Россиядин Игитвилин виниз тир тIвар гуникай кхъенвай газетринин журналрин выставкани тешкилнавай.

Библиотекадин (10-нумрадин филиалдин) заведующий Эльза Рустамовади мярекат ачухдайла кьейд авурвал, Мегъамед Нурбагандован кьегъалвал гъамисалугъ инсанрин риклера ва кьанажагда амукъдайди я.

- Им гъавурдик кваз, дериндай фагъум-фикирна, чандилайни гьил кьачуна, сергъят авачир жуьртлувал, аскервилин лап вини дережадин устадвал кьалурунин чешне я. Ажалдин вилик полициядин офицерди воинский кьинез вафалувал квадарнач. Полициядин кьуллугъчийри террористар чпин жазадив агакьарна: пуд тергна, кьведни кьуна. Чи кьенин йикъа марифат мягъкемарун, дуьз тербиядин терефдарар хьун, несилар тербияламышунин кьвалах гужлу ийиз чалишмиш хьун истемиззава, - алава хьувуна Э.Рустамовади.

Гуьгъуьнлай тарсуна Герейханован хуьруьн Р.Османован тIварунихъ галай 1-нумрадин юкьван школадин 8-классрин аялриз вичин чанни кьурбандна терроризмдин ва экстремизмдин хура акъвазай М.Нурбагандован игитвиликай суьгъбет библиотекадин 6-нумрадин филиалдин заведующий, серенжемдин тешкилатчи Гьуьрия Манавовади давамарна.

Кьвалах давам жезва

Са шумуд югъ идалай вилик Сулейман-Стальский райондин Герейханован хуьре муниципальный райондин терроризмдиз акси комиссиядин заседание хьана. Адан кьвалахда райадминистрациядин кьилин заместителдин везифаяр тамамарзавайди тир С.Герейханова, хуьруьн Советдин кьил Руслан Алдырова, участковый уполномоченный, полициядин капитан Кьасум Гьасанова, хуьруьн 1-нумрадин юкьван школадин директор Мадина Гьажимурадовади, агъалийри иштиракна.

Анал экстремизмдин ва терроризмдин вилик пад кьун патал хуьре кьиле тухванвай кьвалахдайди Р.Алдырова докладна. Адан гафарай малум хъайивал, алай йисан алатнавай варцара Герейханован 1 ва 2-отделенийрин, ЦИИИ Мамрач хуьрерин агъалийрихъ галаз са шумудра сходыр тешкилна, школайра муаллимрихъ ва аялрихъ, абурун диде-бубайрихъ галаз терроризмдин ва экстремизмдин вилик пад кьуниз талукъарнавай суьгъбетар кьиле тухвана.

КватI хъанвай ксар сад тир фикрдал атана: вахтунда амаз вилик пад кьунин серенжемри хуьруьн агъалияр экстремизмдин ва терроризмдин тах квай тахсиркарвилер авуникай хуьз куьмекда, жегъилрин арада и тегъуьндин цIирер тахьун патал алахъна кIанда, терроризм ва экстремизм анжах вири кьуватар сад авуналди арадай акъудиз жеда.

Терроризм ва экстремизм негъ ийин!

Вири сад хьана алахъайтIа...

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Чун алай девирда терроризм ва диндин экстремизм лугъудай завалдин шагъидар хьанва. Вири общество патал хаталувал авай и тегъуьндихъ галаз женг чIугунал, кьайдаяр хуьдай ва исполнительный властдин органар хьиз, общественный, диндин ва жегъилрин тешкилатарни, илимдин дестеярни, коллективарни... желбнава. Дагъустан Республикада терроризмдихъ ва экстремизмдихъ галаз женг чIугун патал гзаф крар кьилиз акъудзаватIани, гъайиф хьи, завалдин хаталувал тIимил жезвач. Районра терроризмдиз акси комиссияр тешкилнава, абурун кьвалахдай менфят хкатзавайди ашкара я.

И йикъара чна Сулейман-Стальский райондин администрациядин кьилин общественный хатасузвал хуьнин рекъий заместителдин везифаяр тамамарзавайди тир, райондин терроризмдиз акси комиссиядин руководитель Садилагъ Тагъирович Герейхановахъ галаз суьгъбетна. Районда хатасузвал таъминарунин, экстремизмдин терроризмдин вилик пад кьунин жигъетдай гьихьтин кьвалах тухузватIа веревирдна.

■ Садилагъ Тагъирович, чаз районда терроризмдихъ ва экстремизмдихъ галаз женг чIугун патал кьиле тухузвай кьвалахдай куьрелди суьгъбетнайтIа кIанзавай. Алай йисуз гьихьтин серенжемар кьиле тухванва?

- Дугъриданни, чи девирдин еке завалдиз элкьенвай терроризмдихъни диндин экстремизмдихъ галаз женг чIугуниз администрациядин жавабдар кьуллугъчийри, хуьрерин администрациядин килери, кьайдаяр хуьдай органрин, образованидин идарайрин, общественный, диндин, жегъилрин, яратмишдай коллективрин векилри... еке фикир гузва. Райондин кьил, райондин терроризмдиз акси комиссиядин (АТК) председатель Нариман Абдулмуталибован гуьзчивилик кваз хуьрера: школайра, культурадин маканра ва маса чкайра чи республикада кьабулнавай Комплексный пландин бинедаллаз профилактикадин гзаф кьадар мярекатар кьиле тухузва. И кардик районда авай вири идарайрин, карханайрин кьуллугъчийри, яратмишунардай интеллигенциядин, общественный тешкилатрин векилри, хейлин мискинрин имамри чпин пай кутазва. ИкI, алай йисуз НуьцIуьгъа, СтIалрин пуд хуьре, Курхуьрел, Кьасумхуьрел, Алкьвадрал, Герейханован ва маса хуьрерани муниципальный райондин жавабдар кьуллугъчин, общественный ва тешкилатрин векилрин иштираквал аваз терроризмдиз ва экстремизмдиз акси акъвазунин меслайрай халкьдин сходыр тешкилна. Райондин образованидин идарайра, мискинра, инсанар гзаф кIватI хъайи саки вири мярекатлар аялар, жегъилар гъавурдик кутунин кьвалах датIана кьиле тухузва. Райондин 8 хуьре мискинрин имамар дегишарна. Абурун абурун вьезер гуьзчивилик жезва. И жигъетдай кьанун-кьайда хуьдай органар вилик жергейра ава. Экстремизмдин идеологиядиз акси кьвалах тухуниз абуру иллаки кьетIен фикир гузвайди сир туш.

Октябрдиз "Дагъустанвиар терроризмдиз акси я - Ватан багъа я" лишандик кваз тухвай экстремизмдин ва терроризмдин идеологиядиз акси республикадин варз райондани гзаф нетижалудаказ ва тешкиллувилелди кьиле фена. Терроризмдин ва экстремизмдин идеологиядал алай ксари, Интернетдайкьай-соцсетрикай менфят кьачуналди, гьеле мефтIер дигмиш тахъанвай жаванар рекелай алудзавайдан, абурун чIалаз килигна жегъилри чпин чанар пучзавайдан гъавурдик кутазва. Ислягъ инсанрин чанариз кьаст ийизвай инсафсуз гьерекатрихъ - ягъунрихъни хьиткьинарунрихъ - диндихъ галаз са алакьани авачирди ачухарзава. И кьвалах мадни ерилудаказ кьиле тухун патал чун вири сад хьана, кIанда.

Мадни са кар кьейд хъийиз кIанзава: Сулейман-Стальский райондихъ гзаф тамар,

гадарнавай хуьрер, квалер (гъар са хуьруьз фидай са шумуд рехъ) ава. Бандитар идакь чеб патал менфят жудиз алахъзава.

■ Терроризмдинни экстремизмдин идеологиядиз акси вацракай гегъеншдиз раханайтIа кIандай...

- Алай йисан 6-октябрдиз райондин кьили экстремизмдиз ва терроризмдиз акси яз тухудай республикадин вацраз гъазурвал акунин ва ам кьиле тухунин саналди тир серенжемрин план тайнарна. Адан бинедаллаз райондин школайра терроризмдиз акси Сад тир йикъаз талукъарна махсус линейкаяр тешкилнавай. ИкI, хъсан ери аваз мярекатар кьиле тухунал гьалтайла Герейханован хуьруьн 2-нумрадин, Агъа СтIалрин - Кьазмайрин, Кьасумхуьруьн 1-нумрадин школаяр тафаватлу хьана. Анра 700-дав агакьна аялри иштиракна. Вацран сергъятра аваз райондин школайра "Бесландин мусибатдин 12 йис", "Беслан чи виридан тIал", "Террордин кьурбандриз бахшзава", "Международный терроризм ва адан нетижар", "Бандитрин международный кIватIалар тергна 17 йис" ва маса темайрай тарсар кьиле тухвана. И жигъетдай райондин вири школайра келзавай аялрин диде-бубайрин иштираквал аваз собранияр тешкилна. Школайра чирвилер кьачузвай аялриз "ИГИЛ. Восточный капкан" кинофильм кьалурна.

Герейханован хуьруьн 1-нумрадин школада "Терроризм негъзава" лишандик кваз класдин ачух тарс кьиле тухвана. Идалайни гъейри, "Хванавал - терроризмдин ва экстремизмдин идеологиядиз акси алат" лишандик кваз кьиле феийи элкьвей столдихъ дагъвийрин хъсан адетрикай рахана, абурун веревирдна. Райондин образованидин саки вири идарайра "Кьвалах, стхаяр!" темадай виктегъилин тарсар, экстремизмдин ва терроризмдин идеологиядин эйбегер суфат ачухун яз митингар, лекцияр, суьгъбетар ва маса серенжемар тешкилна. Кьейд авун лазим я хьи, и вири серенжемра Россиядин МВД-дин Сулейман-Стальский районда авай отделдин, райондин прокуратурадин ва Дербентда авай отделдин 4-отделенидин, Россиядин ФСБ-дин РД-да авай управленидин векилри иштиракна. Райондин хуьрерин администрацияри, культурадин, физический культурадинни спортдин ва жегъилрин крарин рекъий отделри, райондин Общественин палатада, Агъсакъалрин, имамрин советрини кьиле тухузвай серенжемрик чпин пайни кутуна. И мярекатар вири чкадин телевиденидайни кьалурна.

■ Районда кардик квай терроризмдиз акси комиссиядин кьвалахдай куьрелди суьгъбетайтIа жедачни?

- Малум тирвал, чи районда АТК 2014-йисалай кардик акатна, Дагъустандин АТК-ди чи вилик эцигнавай везифаяр кьилиз акъудун патал чна пландин бинедаллаз кьвалах кьиле тухузва. Алай йисуз чна 6 заседание тухвана, анрал 12 месэла веревирдна.

Комиссияди экстремизмдал, адетдинди тушир исламдал амалзавай ксар яз кьанун-кьайда хуьдай органри учетдиз кьачунвай ксарихъ галаз датIана кьвалах тухузва. Сулейман-Стальский районда ахътин 252 кас ава. Абурухъ галаз кьвалахдай дестеяр ава, аник психологар, муаллимар, духтурар ква. Идалайни гъейри, Ведомствойрин уртах мах-

сус дестени кардик ква. Адан макъсад тахсиркарвилер авунвай, амма ислягъ уьмуьрдал элячиз кIанзавай ксариз куьмек гун я.

■ Сулейман-Стальский райондай Россияда кьадагъа авунвай ИГИЛ-диз фенвай бур авани?

- Гъайиф хьи, авазва. ОМВД-дин делилралди, Россияда кьадагъа авунвай ИГИЛ-дин жергейра 36 кас гьатнавай, абурукай са шумуд кас Сирияда телеф хьана. Исятда 12 кас розьскда ава.

■ ЧIуру рекейкай хуьниз таъсирзавай серенжемрикай садни аялар ва жаванар хъсан крарал, иллаки спортдал желб авун я. Районда и кардик гьихьтин фикир гузва?

- Районда халкьдин ва государстводин суварар, жуьреба-жуьре межлисар, мярекатар хьиз, райондин талукъ отделдин куьмекдалди спортдин серенжемарни хъсан тешкиллувал аваз кьиле тухузва. Абурун жергедай яз "Спорт террордиз акси я" лишандик кваз Герейханован хуьруьн 2-нумрадин, Агъа СтIалрин-Кьазмайрин, Кьасумхуьруьн 1-нумрадин школайра 2002-2007-йисара ханвай аялрин арада боксдай ва столдал кьугъвадай теннисдай ачух кIвенкIвечивал патал акъажунар кьиле тухвана. Школьникир футболдай, волейболдай, боксдай, кьезил атлетикадайни чпин устадвал кьалурна ва икI мад.

■ Садилагъ Тагъирович, куь фикирдалди, вучиз жегъилар ягъалмиш жезва? Вучиз абуру чIуру рехъ хъзава?

- Чав агакьзавай малуматрал асаслу яз, терроризмдин ва диндин экстремизмдин рекъиз физвайбур 18-30 йисан яшара авай жегъилар я. Жегъилрин арада и тегъуьн гегъенш хьунин кьилин себебни, зи фикирдалди, диндин рекъий савадсузвал я. Гъавилияй диндикай дуьз малуматар кьачуна кIанда. Диде-бубайри чпин веледри гьурмет авай дингълийривай ва имамривай чирвилер кьачучуниз фикир гун герек я.

Чаз - чIехи яшарин ксариз - уьмуьрда гьалтзавай бязи гьахъсузилер эхи ийиз четин жезва, жегъилрин кенефдин кьил ахътин крари иллаки чIуззава. Аялар гъавурдик кутунин кьвалахдиз хизанра иллаки артух ва кьетIен фикир гун лазим я. Школада авай вахтунда аялдикай кьурхулувал авач. Тарсарилай кьулухъ аялар гьиз жуьредин дустарихъ агалтзаватIа, квел машгул жезватIа, гъа крариз диде-бубайри еке фикир гана кIанзавайди я. Девир чIуруди я, чун, мукъаятвал фикир гун герек я. Терроризмдин ва экстремизмдин идеологиядин вилик пад кьунин карда вирида сад хьана (писдаз писди, хъсандаз хъсанди лугъуналди) гъавурдик кутунин кьвалах мадни хъсанарун лазим я. Чарасузвал хъайи чIавуз пешекаррин: духтуррин, гъа жигъетдай яз психологрин, кьанун-кьайда хуьдай органрин куьмекдикайни менфят кьачуна кIанда. Диде-буба аялдихъ галаз гъамиша рикIай-рикIиз, ачухдаказ, адав куь кьайгъударвал гисс ийиз туналди рахана, адан рикIик кьалабулукь кутазвай себебар чирна кIанда.

(И чин "Дагъустан Республикада 2016-йисуз терроризмдин идеологиядиз аксивал авунин Комплексный госпрограмма" уьмуьрдиз кечирмишунин сергъятра аваз гъазурнава).

КІвалах тухузва

Вахтанг КУМАЕВ

22-ноябрдиз РФ-дин финансин министр Антон Силуанов Дагъустандин Кьил Рамазан Абдулатиповахъ галаз гуьруьшмиш хъана. Гуьруьшдал республика яшайишдинни экономикадин жигъетдай вилик тухунин месэляяр веревирдна.

Кыле феи суьгъбетдин нетижайриз баян гуналди, Рамазан Абдулатипова, кьилди къачуртла, къейдна: "Сифтени-сифте чна налогрин база артухарунин, Дагъустан вилик тухунин кар алай "Экономика "экуьди" авун" проект кьилиз акъудунин серенжемрин сергъятра аваз кыле тухузвай ківалах веревирдна. Веревердер авуни къалурзавайвал, са жерге районра ва шегьерра дотацийрилай аслувилил дережа агъузарунин барадай чехи ківалах тухузва. Россиядин финансин министр Антон Силуанова чна къабулзавай серенжемриз разивилин кьимет гана.

Россиядин Президент Владимир Владимирович Путина Дагъустандиз куьмек гун тапшурмишнава. Идахъ галаз алакьалу яз республикадин бюджетдик са къадар дережадин дегишвилер куктада. Гьам гьилевай, гьам гуьгъуьнин йисуз бюджетдин кредитдиз килиг хъувун патал такъатар чара ийида. Маса гафаралди лагъайтла, гьилевай йисуз федеральный бюджетдай бюджетдин кредитдин жуьреда аваз финансин куьмек гуда, 2017-йисуз, 2016-йисав гекъигайла финансин жигъетдай гузвай куьмекдин къадарни артух хъун гуьзлемишзава. Ида Дагъустан яшайишдинни экономикадин жигъетдай вилик тухун патал финансин жигъетдай авай мумкинвилер артухарда. Чна жуваз авунвай ихтибар гъахъдиз акъудун - производство вилик тухун ва налогрин база артухарун герек я.

Гуьруьшда РД-дин Гьукуматдин Председатель А.Гьамидова ва РД-дин финансин министр Б.Жахбаровани иштиракна.

Призыв - 2016

Шаддиз рекъе туна

Къагъриман ИБРАГЪИМОВ

Ракетайрин къушунринни артиллериядин югъ тир 19-ноябрдиз Дербент шегьердин военный комиссариатдин гъаятда жегъилар Россиядин Армиядин жергейриз рекъе твазвай шад митинг хъана.

Жегъилар рекъе твазвай мярекатдиз неинки багърияр, гъагъ общественный тешкилатрин векилар, женгерин ветеранар, шегьердин администрациядин работникар атанвай.

- Призывдин компания чина планда авайвал физва, - лагъана Дагъустандин военный комиссариатдин Дербент, Дагъустандин Огни шегьерин ва Дербент райондин отделдин начальник Адил Къулиева. - Армиядин жергейриз фидай яшар хъанвай жегъилар комиссиядиз атанва. Къе чна рекъе твазвай жегъиларин бахтунни гъана: квез 21-асирдин аскерар хъун къисметди гана. Им квекай алай девирдин мобилный армиядин аскерар хъанва лагъай члал я.

И мукъвара чна 50 жегъил мад армиядин жергейриз рекъе твада.

- Мумкин я, квекай бязибуру ракетайрин къушунра, я тахъайтла артиллерияда къуллугъда, - лагъана жегъилрихъ элкъвена ар-

тиллериядин ветеран Мевлидин Агъмедханова. - За квез аскервилер буржи намуслувилелди кьилиз акъудун, Россиядин артиллериядин баркаллу рекъе давамарун, теклифзава.

Анал рахай шегьердин афгъанвийрин-ветеранрин Союздин председатель Гьусейни Яхшибаева, ветеранар Фирудин Фатуллаева ва Къазимегъамед Шаболаева лагъана: "Гъеле накъ и жегъилар студентар яз партайрихъ ацукънавай, ингъе къе чна абур къуллугъиз армиядиз рекъе твазва, пака абур чпин гражданилин парталар военный формайралди звезда. Абурун уьмуьрдиз гъич хабарни авачиз устав, наряд, казарма, взвод - гафар гъахъда. Армия - им сад лагъай важиблу имтигъан я, халис итим хъунин, дигмиш хъунин ахтармишун я. Чна умудзава хь, и йис куь риклера аскервилер цийи пешеяр къачуналди амукъда".

- Намуслувилелди къуллугъ ая ва рикел хуьх, куьн ина куь багърийри, хайи шегьерди гуьзлемишзава. Квез хъсан рекъе хъурай, балаяр! - лагъана жегъилрихъ рекъе тваз атанвай диде-бубаяр тир Салигъ Салигъова ва Наида Касимовади.

Эхирдай, адет хъанвайвал, рикел хуьнин лишан яз вирида санал шикил яна.

“Игитдин тар”

Гьасангъусейн АБДУЛЖЕЛИЛОВ

Алай йисан 19-ноябрдиз Махачкъала шегьердин кьил Муса Мусаеван теклифдалди тешкилнавай нубатдин суботник кыле фена. Адан сергъятра аваз Махачкъала шегьердин Агъсакъалрин советди, спортдин, туризмдин ва жегъилрин рекъай Комитетди вирироссиядин "Гъалибвилерин там" проектдин тереф хуьналди, шегьердин Ленинан комсомолдин тварунихъ галай паркуна дагъустанвийр тир Советрин Союздин, Россиядин 59 Игитдин ва Ватандин Чехи дяведа телеф хъайи вири ватандашрин гъуьрметдай "Игитдин тар" лишандик кваз 85 кьелем акурна.

Къейд авун лазим я, кьизгъин дяведин йисара Дагъустандай 180 агъзур кас фронтдиз фенай, абурукай 90 агъзур кас телеф хъана ва гел галачиз квахъна.

И ватанпересвилерин кардин метлеб Ватандин Чехи дяведа чи игитри къалурай вилегилилер, къати женгера къурбанд авур жегъил чанар акъалтзавай несилри рикелдай алуд тавун тир.

Гъавадин шартлар са акъван хъсанбуру туширтлани, къелемар аклурунин ківалах дяведин йисарин авазрик кваз кыле фена. Гъар са тарсел игитдин твар алай тахта ва Георгиевский лента алкълурна. И гъерекатда шегьердин спортдин, туризмдин ва жегъилрин рекъай Комитетдин председатель Марат Ибрагъимова, Агъсакъалрин советдин председатель Омар Бегова, Россиядин халкъарин Ассамблеядин Дагъустандин региональный отделенидин председатель Зикрула Ильясова ва гъагъ "Сад тир Россия" партиядин членри, РД-дин милли политикадин рекъай министерстводин векилри, Общественный палатадин членри, "Горзеленхоз" МУП-ди, шегьердин администрациядин аппаратдин, Советский райондин администрациядин къуллугъчийри, общественный тешкилатри, волонтерри, Г.Трошеванди тварунихъ галай кадетрин корпусди, жегъилри, СМИ-рин векилри иштиракна.

Веревердер

Картар кІанзавайла...

Мердали ЖАЛИЛОВ,
литературадин отделдин редактор

Мукъвал-мукъвал чна чи са бязи СМИ-рин материалрай (чкадин ва центрадин) жегъилар уьмуьрдин дуьз рекъе тунин, абур "вахтуналди тир четинвилериз" дурум гуз вердишарунин, гъар са уламда сабурулукаказ, ислягъдаказ тухунин, "халис ватанпересар" яз тербияламишунин... месэлярикай ийизвай къейдер, веревирдер келзава. Суаларни арадал кьезва.

"Жегъилар", "уьмуьрдин дуьз рекъ", «халис ватанпересар"... Ихътин гафарин жергеда "вахтуналди тир четинвилер", "сабурулувал", "дурум гун" гафарни гъатнава.

Хъурай ман, лугъун мумкин я гъафбуру. Дугъриданни, жегъилар сабурулу-буру, четинвилериз дурум гуз алакьдай-буру хъун пис кар яни? Сабуру инсандин абур я, лугъуда.

Зун бес куь суаллу ийизва? Жегъилвал вич сабурулувиле хуьз жедай, галтла ягъиз жедай хътин вахт ятла? Ик авуртла, жегъилрин гъал гъикл жеда? Галтла ягъуни сабуру, дурумлувал артухардатла?..

Зи рикел чи классик, вич жегъилзам акъван къакъан дережайрив агакьай Эфенди Капиева Дагъустандин писателрин сад лагъай сьезддал авур са бязи рахунар кхезва. "Анжах дигмишвал! Са жуьрединни бушвилериз рекъе тагун!.." лагъанай ада, жегъил шайрин устад-виликай ихтилат кватайла.

25 йиса аваз кечмиш хъайи Алибег Фатахов вичин туьнтвили, яни сабурусузвили, уьмуьрдивай къакъудайдини чида чаз. Амма ада, лугъудайвал, вичин теснифар сабурудивди кхъенайтла?..

Советрин Союздин Игитвилерин твар къачур Валентин Эмирович, Мирзе Велиевани, Абас Исрафиловани яшар гъакъван чехи хъанвай жал?..

Жегъилвал галтламар ягъиз, маса къадагъяр эцигиз, са гъихътин ятла къакъара тваз жедай аламат, сир, алем тиртла, Советрин литературадин классик Владимир Маяковскийди "жегъилвилерин мускулрин" тарифдачир. Виш йисузни чун, ялавлу яз кун!" яни куьзуьвал чир тежез, яшамин хъун герек я, лугъудачир.

Аквар гъаларай, "халис ватанпересар" яз тербияламиш хъун патал, сабурудихъ, ислягъвилерихъ, дурумлувилерихъ галаз сад хъиз, сифте герек маса шартларни ава. Лап ачух мисал: аял члавуз симинилай физ вердиш тахъайдакай цавун пагъливан бажагъат жеда. Ик я атлувилерин сирни. Аял члавуз балканди курдакай атлу, яни балкандар вичиз муьтлюьгъардайди?..

Дагъда амаз сеслу тушир вацл арандив агакьайла, сеслу жеда жал? Яц хкатдай жунгав данавиле амайла чир жеда, лугъуда.

Ихътин мисалри са кардикай лугъузава: четинвилериз ислягъдаказ, сабурулу-даказ, яргъалди дурум гуз алахъайтла, жегъилвал, атай вахтни чир тахъана, квахъунни, алатунни мумкин я. Халис ватанперес хъун вилив хуьз ацукъайтла?..

Лацу балканди алай чам дакардихъ атун вилив хвейи бязи ханумарни, къеци ламрал алайдини гъат тавуна, амукай дуьшуьшарни чида чаз. Куьрелди, чи хътин гъакъван гурлу яз виликди физвай, лап муракаб суалрин къаришмада авай девирда жегъилар тербияламишунин ва вахтунни ва адан шартлари истемиззавайвал эгечлун лазим я.

Чи жегъилрикай лап тайин пай экстремистринни террористрин, акъалтлай ругъанийринни наркоманрин, нафакъачийринни фалчийрин ва къалп къурулушрин желеда гъатун, белки, чун, чехи несилар, абур тербияламишунин акъалтлай сабурулувилелди, "ислягъвилелди" эгечлунивай туштла? Чна жегъилар уяхардай, савадлу, къуватлу ийидай чкадал къадарсуз "гъейратлу", "секин", идахъ галаз сад хъиз, гъар вуч хъайитлани къайгъусузвилелди къабулдай, "четинвилериз ксана дурум гудай", буш руьгъериз элкъуьрзавачтла?

Чи алай аям еке бягъсерини, гъакъван баришугъ тежедай итижрини, фикиррин къаришмайри идара ийизвайди тирла, секинвал, сабуру, дурум гун гъикл, гъинай къедаиди я? Бязи вязери, илитлавай пропагандади, аялвилелай галтумна, чи жаванарни жегъилар гъакъкиви ивиривай, руьгъ гужлу ва савадлу ийидай рекъеривай, такъатривай къакъудзавайди такун дуьз кар жезвани бес?

Арифдар Стлал Сулеймана, ихътин гъалариз кьимет гуналди, гъавайда лагъайди туш:

*Эй факъир ахмакьрин кавха,
Я ериш течир, я юргъа,
Ламертдикай я ваз арха,
Куьмек яз далу жедайди туш.*

(“Бендедин рикл хъайитла дуьз” шиирдай)

Арха, куьмек, далу галачир аслани вад кици бамишда. Чи хътин уьлкведиз - Асландиз къурхуяр гузвай "кицлер" къе тимиш туш. Амма чи несилар, иллаки аяларни жаванар, ксуриз, асул рекъивай къакъудиз, гъатла лап хаталу, чи уьлкведа къадагъа эцигнавай ИГИЛ хътин тешкилатризни, "тамун стхайрин" жергейризни, "цийи дингълийрин" къифлейризни члуьгун патал чаз чизвай ва течизвай "дустарини", акъалтлай душманрини миллиардралди пулар харжзава.

Вуч паталди? Чун абуруз гъакъван гъаф кІанзавайвилей я жал? Чи лап хъсан алимарни муаллимар чавай къакъудиз, чи лап хъсан адетар члуьрубу хъиз къалуриз, бубайрин игитвилериз тегъне ягъиз алахъуни квекай лугъузава?..

Чи идеология, чи рахун-луьклуьн, кхъинар, пропаганда зайиф хъайитла, патанбуру гъалибни жеда.

За генани Стлал Сулейманаз яб гун теклифзава:

*Агъамир ламертдин мецихъ,
Хийурдай акъудда къецихъ.
Гъаф пул гуналди хъцикь
Намус квай бермек жедайди туш.*

*Гъич ичин ни авай чичлек
Жедайди туш, на ийимир шак.
Къула гапур, къилел бармак
Хъуналди эркек жедайди туш...*

*Фагъумна дуьньядин саягъ,
Сулейман вич хъана уях.
Катран кІвачел жеда къармах,
Ам пехърен хъиз кек жедайди туш.*

(“Жедайди туш” шиирдай)

Арифдардин гафарикайни хкатзавайвал, чаз зиринг, дирибаш, са куьни-хъайни кичле тушир, чебни, патав гъай-буруни хуьз алакьдай картар герекзавайла, пехъер хътинбуру тербияламишиз ацукъна виже къеведани?

И гафари гъафбурун кылерив ван ийиз тазва: руьгъ ксурна ваъ, уяхарна кІанзава, а рекъерни кІани къван жагъида... Вуч хуьн герек ятла, винидихъ лагъанва...

Юсуп ХАППАЛАЕВАН 100 йис Гафунал зар хъайи шаир

Мегъамед ИБРАГЪИМОВ

18-ноябрдиз Махачкъалада, М.Горькийдин тварунихъ галай Урусин драмтеатрдин чехи залда Дагъустандин халкъдин шаир Юсуп ХАППАЛАЕВАН 100 йис тамам хъуниз талукъарнавай мярекат кыле фена. Ана РД-дин Къил Рамазан Абдулатипова, РД-дин Халкъдин Собранидин Председатель Хизри Шихсаидова, республикадин Сад лагай вице-премьер Анатолий Къарибова, РД-дин культурадин министр Зарема Бутаевади, государственный ва общественный деятельри, яратмишдайбурун союзрин, культурадин, искусстводин, илимдин, образованидин векилри иштиракна.

Шииратдин межлис ачухдайла Рамазан Абдулатипова республикадин Стлал Сулейманан тварунихъ галай премиядин лауреат, бажарагълу шаир ва таржумачи Юсуп Хаппалаеван яратмишунрин кылин терефрикай лагъана.

- Юсуп Хаппалаев зегъметдал рикл алай инсан тир, - къейдна республикадин Къили. - Адан яратмишунра зегъметкешдин образди кьетлен чка къазва. Вичин твар хейлин чкайра машгур хъайила, шаир халкъдивай кьерех хъанач, акси яз, мадни адаз мукъва хъана. Ам яхулрин халкъдин мецин эсерар къатунал, шииратдин адетар ахтармишунал машгул жезвай. Вичин шиирра ада Ватандихъ авай къанивал респидалайни гужлу къуват тирди ачухарна. Адан шииррин метлебулвал, таъсирлувал къенин юкъузни къуватда ама.

Яхулви шаирдикай Россиядин, къецепатан ульквейрин литерату-

роведри, критикри, алимри хейлин макъалаяр кхъена, адан шиирар дуньядин жуьреба-жуьре халкъарин члалариз таржума авунва.

РД-дин писателрин Союздин председател, Дагъустандин халкъдин шаир Мегъамед АГЪМЕДОВАН гафаралди, дагълара дидедиз хъайи шаирдин яратмишунарни дагълара арадал атана. "Юсуп Хаппалаева Дагъустандин литературади кьетлен ерияр гъана. Адан шииратдин философиядин терефрин арадалатай йисарикай ийизвай веревирдер, эдебдин истемешунар, къенивилехъ агъун, табни гъахъсузвал негъ авун... ава. Шаирдин эсерар келдайла заз адан итимвилдин, дагъ-

вивилдин кылихар аквазва, адан ван къезва. Акл жезва хъи, гуя за мидаим чан алай шаирдихъ галаз суьгъбетзава", - къейдна М.Агъмедова.

Юсуп Хаппалаеван 100 йисан юбилей тебрикунин гафар гъаз сегънедиз гъакни "Москвадин литератор" газетдин кылин редактор Иван ГОЛУБНИЧИЙ, Россиядин писателрин Союздин председател Геннадий ИВАНОВ, Дагъустандин ва улькведин маса регионрай атанвай писателар, общественный деятельлар, алимар экъечна. Абуру

шаирдихъ галаз кыле феи гуьрушар риклел хъана ва адан ирсинин лайихлувилер къейдна.

Юбилейдин мярекатдин сергъятра аваз Юсуп Хаппалаеван тварунихъ галай фондуни республикадин яратмишдай бажарагъ авай жегъилрив премиярни вахъана. Шад жедай кар ам я хъи, "Литература" номинациядай сад лагай премиядиз (150 агъзур манат) ДГУ-дин студент, чи жегъил шаир Владик БАТМАНОВ лайихлу хъана.

Кьетлен бажарагъ!

Векил ТАРХАРОВ

22-ноябрдиз Махачкъалада, Р.Гамзатован тварунихъ галай милли ктабханада Дагъустандин халкъдин шаир, бажарагълу гыкаятчи, магъир таржумачи Арбен КЪАРДАШАН яратмишунриз талукъарнавай межлис кыле фена. Ам РД-дин милли ктабханадин край чирдай ва милли литературадин отделди, Махачкъаладин лезгийрин милли культурадин автономияди (МЛНКА) тешкилнавай. Мярекатдиз твар-ван авай алимар, общественный деятельлар, писателар, журналистар, мандарар, студентар, школьникар, Арбен Къардашан шииратдал рикл алай хейлин ксар атанвай. Абурун арада ДГУ-дин профессор Гъажи ГАШАРОВ, РФ-дин искусствойрин лайихлу деятель, композитор Мегъамед ГЪУЪСЕЙНОВ, ДГТУ-дин профессор Идрис ОРУЖЕВ, Дагъустандин халкъдин писатель Абдуселим ИСМАИЛОВ, Дагъустандин халкъдин духтур, медицинадин илимрин кандидат Азедин ЭСЕТОВ, журналист ва общественный деятель Алик АБДУЛГЪАМИДОВ, филологиядин илимрин доктор, шаир Фейзудин НАГЪИЕВ, лезги члал ахтармишзавай немс алим Мартин ДИЛЛИНГ, "Лезги газетдин", ФЛНКА-дин, "Дагъустан" РГВК-дин векилар ва масабур авай.

Милли ктабханадин къуллугъчи Секинат МУСАЕВАДИ, Арбен Къардашан уьмуьрдикай ва яратмишунрин рекъикай куьрелди суьгъбет авуналди, шииратдин межлис ачухна ва гаф мярекатдин тешкилатчийрикай сад тир МЛНКА-дин председател Пакизат РАГЪИМХАНОВАДИЗ гана. Вичин рахунра ада мукъвара республикадин меркезда арадал гъанвай милли автономиядикай, ада кыле тухузвай къвалахрикай гегъеншдиз суьгъбетна ва Арбен Къардаша лезги литература еримлу авунин карда къугъвазвай роль, къалурзавай лайихлувилер къейдна. Гуьгъуьнлай ада мярекат кыле тухун "Лезги газетдин" мухбир, шаир, ДГПУ-дин аспирант Мегъамед ИБРАГЪИМОВАЛ иштибарна.

- Къенин мярекат Арбен Къардашан шиирар сифте яз чапдиз акъатайдалай инихъ 40 йис, шаирдин вичин 55 йис тамам хъунихъ ва адаз мукъвара Дагъустандин халкъдин шаирдин твар гунихъ галаз алакълу яз тешкилнавайди я, - малумарна М.Ибрагимова. - Арбен Къардаш неинки тек са Дагъларин улькведа, гъакни ададай къецепатани машгур хъанвай лезги авторрикай сад я. Шаирдин яратмишунриз Урусатдин критикри - Руслана Ляшеввади, Вадим Дементьева, Вячеслав Огрызкоди еке къимет ганва. Урус ва лезги члаларал акъатнавай цудралди ктабрин автор, РД-дин Гуькуматдин премиядин сагиб, эдебиятдин рекъий улькведин дережада аваз кыле фенвай са шумуд конкурсдин лауреат Арбен Къардашахъ яратмишунра мадни чехи агалкъунар хъун чи мурад я, - алава хъвуна халкъдин межлисдин тамадади.

Гаф Дагъустандин писателрин Союздин лезги секциядин регъбер, Дагъустандин писатель Абдуселим Исмаилов гана. Ада вичин къелемдин юлдашдиз Дагъустандин халкъдин шаирдин твар мубарак авуналди, юбилярдихъ мадни чехи куьлушар муьтуьгъардай къастар, мумкинвилер авайди къейдна.

ДГУ-дин профессор Гъажи Гашарова Арбен Къардаш кьетлен хатл авай шаир, гыкаятчи, драматург хъиз, пешекар критик, литературовед тирдини лагъана. - Эхиримжи йисара "Самур" журналдиз акъатзавай Етим Эминан яратмишунриз талукъ илимдин макъалаяр келайла, Арбен Къардашан къатлунар, фикрар гыкъван дерин ятла, критикдиз хъиз адаз хас бажарагълувал аквазва... - къейдна алимди.

Мярекатдин сергъятра аваз Мегъамед Гъуьсейнов, Азедин Эсетов, Идрис Оружев, Мердали Жалилов, Фейзудин Нагъиев, Амиль Саркаров, Гуьлера Камилова, Мурад Саидов, Айдин Балабегов ва масабур рахана. Абурукай гъафур Арбен Къардашан шииратдин кьетленвилерикай рахана ва адаз ганвай чехи твар тебрикна.

Шииратдин межлиса Махачкъала шегъердин 1-нумрадин гимназиядин, 28-нумрадин юкъван мектебдин ученикри, республикадин етим аялрин интернатдин тербиячийри, ДГУ-дин студентка Марина ИБРАГЪИМОВАДИ Арбен Къардашан шиирар келна.

Мандарар тир Дильмира АШУРБЕГОВАДИ, Жаклинади, Саида ЯРАЛИЕВАДИ, чепиви ашукъ Асланжиди, Тимур ЗАГЪИРОВА, "Суна чан" ансамблди тамамарай манийри мярекат мадни гурлу авуна.

Межлисдин эхирдай Арбен Къардаша вичин гуььрметдай мярекат тешкилайбуруз, иштиракчийриз, милли литературадал рикл алай вирибуруз сагърай лагъана.

Юсуп ХАППАЛАЕВ

Ватанди вал дамахзава

Рикл ми хъи яз на Ватандиз къуллугъна.
Таъсирлу гаф, устадвилдин чатук на
Лигимарай, жиди хъана галукъна
Чи душманрихъ, хъана чаз чир, Сулейман.

Ви гъар са цлар бигъишна на Ватандиз,
Гъар келима дуьзмишарна тамандиз.
"Къимет" гана кве чин алай замандиз -
Инсафдацир хци меци, Сулейман.

Дуьз гафунин къимет чидай гъар сана,
Горькийди ваз "Гомер" лагай твар гана,
Вун девирдин лишан хъана, зар хъана,
Машгурвилдин жедач эхир, Сулейман.

Мегъуьн тар я хилер гъанвай къалиндиз,
Адалатдин тарс я гъар са жегъилдиз,
Хкахъдач ви гъед, экв гуда эркиндиз,
Ватандиз ви хъана къадир, Сулейман.

Хциз

За ваз, зи хва, экуь кве вил багъишна,
Къуй дуьньядиз килиграй вун эркиндиз,
Ярарилай рагъдандалди алхишна
Каинатдин даимвилдиз секиндиз.

За ваз гана кве гъил, зи хва, къвалахдин
Яцла жервал, къакъан ийиз дарвазар.

Векибур хъуй ядайла сив алчахдин,
Хъуьт уьл махпур - ийидайла тавазар.

Зиринг кве къвач гана за ваз, чилел, хва,
Къекъедавал, акъваздайвал лигимдиз,
Фагъум ийиз рекин эхир, эвел, хва,
Пурарани ацукъдайвал итим хъиз.

За ви хура регимлу рикл туна, хва,
Шадвилени пашманвиле ачух тир,
Гъахъ - иман яз, рикл кевиз яхъ вуна, хва,
Акляж жемир серт уьмуьрдин саврухдик.

Гана, хва, за ваз еке пар камалдин,
Адан "хъелер" къуй акъатрай яргъариз,
Гелез тефий вун чарадан амалдин,
Вил вегъ жуван тежрибадин тарсариз.

Дилавар мез туна, хва, за сиве ви,
Къуй, лагъана, хайи халкъдив рахурай.
Женгинин кыл къун гъатайтла хиве ви,
Ви гаф чилел аватдайди тахурай.

Уьмуьр гана, нефес гана за ваз, хва,
Гъазур яз хъухъ чан гуз реке Ватандин,
Уртах ая на дустунихъ галаз, хва,
Шадвилерни адан, йикъар ямандин.

Таржума авурди
Пакизат ФАТУЛЛАЕВА я.

Ван авуна

Эллериз къадир хъайитла...

Шагъабудин ШАБАТОВ

"Лезги газетдин" 43, 44-нумрайра, "Эллериз къадир хъайитла"... кыл гана, чи машгур журналист **Абдулафис ИСМАИЛОВА** лезги халкъдин баркаллу хва, халкъ патал зурба къвалахар ийиз алакъзавай **Имам Музамудинович ЯРАЛИЕВАЗ** талукъарнавай члехи макъала чапнавай.

Ам къалай гъар са касди, ацукъай - къарагъай чкайрал чпин веревирдер ийизва. Имам Музамудиновича чи чил, халкъ, гъам экономикадин, культурадин, образованидин, здравоохраненидин, спортдин, къилинди, яшайишдин рекъерлай виликди фин патал члугъзавай зегметар гекъигун авачирбур я.

Макъалада къейд ийизвайвал, "терсина хиялрин" Куьреда авай гъалар туклуьр хъувун патал а касди вичин вири мумкинвилер кардик кутунва. Рагъметлу Абдулкъадир Сайдумова лагъайвал, ам чаз я керки, я мишер хъана аквазвач, анжах пер тирди ашкара жезва.

Россиядин Игит Мегъамед Нурбагандован диде-буба къабулайла, чи Президент Владимир Путин лагъанай: "Инсанар дуьньядал къвез - хъфизва, къилинди, ам вуч гъаз, гъикл хъфизватла, ада вичелай вуч тазватла, гъадакай ибарат я".

* * *

Хъанайтла гъар садахъ а ви Хура хътин рикл, Белки чи халкъ амукъдочир И члвал гъарикл.

Лезги халкъдин регъбер хъана, Экечна вилик, Муьтлуьгъарна гъикъван крар Устад, ви гъили!

Вун акурла Шарвилидин Гъар са суварик. Цавар вили муьтлуьгъ жезва Халкъдин лувариз.

Ахкунайтла чи вилериз Чун сад хъхъай вахт, Адлай члехи хъжедач мад, Заз чидайвал, бахт.

Бахт я халкъдин, вун хътин хва Хъунухъ къе регъбер. Сад хъиз къазвай тафаватсуз Фялени лежбер.

Къанун - къайда чизвай кас яз, Экечна вилик, Аквазва ви рикл кузвайди Хайи тир чилихъ.

Къуватар гуй ваз Аллагъди, Парар алуддай. Къе пай хъанвай чи лезги халкъ Санал ахгуддай.

Гъажи Давуд, Куьре Мелик... Къалханар хъайи. Душманриз зур къалуз рахкай, Чилелай хайи.

Абурулай чешне къачун, Им кар я ваз хас. Иланда къл алукуьайла Ийизвайд я клас.

Агъзур йисар алатнавай Бубайрин сувар На чкадал хканва къе, Кутунва лувар.

Гъахъ чкадал хуькведайди На авуна гъисс. Лугъузва за: на авурди Къвалах хъанач пис.

И баркаллу кардик вуна Кутурвилай къил, Хушдиз къазва, эй члехи хва, Чи халкъди ви гъил.

Неинки чи са лезгийрин Хъана ам сувар, Дагъустандин халкъарикни Акатна лувар.

Гъукуматдин дережадиз На ам акъудна. Чи дуст халкъар, стхаяр хъиз, Вуна агудна.

Чи дидейри архайиндиз Эчлугъиз хъуй къеб.

Са гъуд хъайи гъилин туплар Ахъа хъжеч чеб.

Лезги халкъдик, чизва къван ваз, Квай туш ялтахвал. Са ламразни авурди туш, Ада къалтахвал.

Адан кланик шив хъайид я, Пуарни чергес. Хъайид я ам, аялди хъиз, Ватандихъ гелкъвез.

Са чиб чилни вугайди туш Душманрив пехъи. Гъамишанда клевибур яз Гафунал векъи.

Шарвилидин рикл авай хва, Хуьрай Аллагъди! Гъакикъатда дамахзава Абуру къе валди.

"Хайи члал хуьх!" Эвер гузвай, Ийфизни юкъуз. Ам чи дибни гележег я, Ван алаз лугъуз.

Къвенкъе авай кас хъанва вун Ийизвай эзбер. Галат тежез и жигъетдай, Никлевай лежбер.

Тарифар туш, им къимет я, Ваз халкъди гузвай. Ви рикл сагърай, чун паталди Чирагъ хъиз кузвай.

Сагъ хъурай вун, зи азиз халкъ, Жумартвал авай. Вафалу яз чи бубайрин, Весийриз амай.

Салам гана атай касдив, Вугудай къе гъил. Члуру ният гъаз атайдан, Хаз рахкурай къил.

Атай мугъман къабул ийир, Авай жумарт рикл. Гъаки хъайила адан тариф, Ийидач, лагъ, гъикл?

Шарвилидин тур хъиз авай Къакъара сабур, Кар авачиз акъуддач ам, Квадардач абур.

Ам гъиле къун чаз садрани Тахъурай къисмет. Лугъузва на: - Чи арада, Даим хъуй гъуьрмет.

Чун тупламиш жеда, шаксуз, Ихтибарна вал. Саламатдиз хуьн паталди Чи эбеди къвал.

Ви гъунарар члехибур я Тежедай гекъиг.

Элкъвезмай къван саламат хъуй Вун, дуьньядин гиг.

Дагъустандин, халкъдин шаир Мегъамед Гъамидова хъенай: "Уьмуьр - им, гъар са касди вичин несил патал кхъизвай гъвечи таб я. Ам ни гъикл кхъейтла, гележегди клелда, адалай амал къачуда, ам кхъейдан тварцихъ эбеди хуш келимаяр лугъуда".

Винидихъ гъанвай мисалар Имам Яралиеваз иллаки хасбур я. Адалай вичин уьмуьрдин таб кхъиз алакънава ва ам кхъин давамарзава. Гележегдини чешне къачудай улчмейрикай садаз - къилиндаз элкъвенва.

И гъвечи макъалада адав къуршах къун алакъдай къвалах туш. За жуван амай фикирар адаз бахшна хъенвай жуван поэмада ачухарзава.

Гъажи Давуд - вун зи халкъдиз, Тестикъзава икл. Хуруз гъахъна гапур жедай, Пад ийидай рикл.

* * * Сардархуьрй Дарклушрик къван, Яд гъидай "проект". Авун патал на тежер къван, Члугуна зегмет.

Иншаллагъ, ам акъатайтла, Айгъана къилиз. Тежедай къван багъа савкъват Жедай гъар къвализ.

Чи арифдар Гъасаназ на Эцигна музей. Мекан хъанва ам неслириз, Виридалай иер.

Акълалтзавай жегъил несил, Хъун патал сагълам. Къварчагъвийризни рикливай Гана на салам.

Вичихъ барабар авачир, Дарамат зурба. Акълалдарни авуна ам, Еришрал зурба.

Къухмаздин клунтл юкъни юкъ тир Чи Лезгистандин. Фикир вичел желб ийизвай Акур инсандин.

Чка туширд(и) гъисс авуна, Вуна ам усал. Буйругъ ганва, чи Шарвили Хъун адан клулап.

Тупларалди гъисаб жедач Завай къвалахар. Вуна авур, ийиз авай, Квачиз дамахар.

Вални ашукъ тахъайла чун, Нел хъурай ашукъ? Сагъ хъурай вун чи рикл - жигер, Чахъ авай талукъ.

Рычал завод авай чка Са гъвечи клакл тир. Гила килиг элкъвенва ам Чкадиз пак тир.

Цмурдални цийи мектеб Эцигдай члавуз. Куь твар къазвай, зурбаз куьмек На гана лугъуз.

Гъажибубад гъумбетдал на Авур къвалахар. Акваз, ава динзгълияр Ийиз дамахар.

Дербент шегъер хъун паталди Генани гуьрчег. Ви зегметар члехибур яз Аквазва керчек.

Нариманал тапшурмишун Вуна чи район.

Кар хъана хъи ам вичевай, Лап тежедай къван.

Яратмишзавай инсанриз Ачухзавай гъил. Абуруз шартлар тешкилзава, Ачухиз гуьгуьл.

Жумартвилер гъикъван хъурай? Авачир къадар. Шумуд кас шад хъийидатла, Хабар къаз гъалар.

Дирибаш хва, асландин рикл Авазвай хура. Куьн хътинбур авай къван чахъ Башкъабуривай жедач гъич, Тиш тваз чи члура.

И къвалахар ийизвач на Кланз орден, медаль. За фикирар ийизва къе, Авач ваз бедал.

Шагъабудин кар авачиз Нубатсуз рахач. На авур и зурба крар Жедайбур туш тлач.

"Тамай чакъал кими жедач" - Чаз ава мисал. Девир я ман вуч атайтлан, Лугъузвай мецел.

Гъилел кикер аламуькдач, Гъар гъалтай кицел Гъалчиз хъайтла, юкъ агъузиз, Капашдал къванер.

Адет я ам, къуй элуькьрай... Чи карванди рехъ Давамарун лазим я, вун Къиле аваз тек.

Чун дуьаяр ийиз жеда, Гъам югъ, гъамни йиф. Чизвайвилей вун виридаз Инсан яз ариф. Чавай вучиз жедач къван, лагъ, Ви гъахълу тариф.

На лугъузва, ашукъ хъана: "Каспий гуьлуьн яха вуч я, Къум авай къизил. Дагълар галай чи далудихъ Гъава тир къезил.

Чар булахар авахъзавай, Ширин шуьрбет тир, Рычал вуч я акъван машгур, Халкъдин девлет тир!

Лекъер къилел элкъвез авай, Гъикл бахтлубур туш? Гъавилляйни садавайни Чаз гуз жедач тлуш".

Ракъини хъиз чаз экв гузвай, Ава вахъ вилер! Яшамшрай чи халкъдин хва, Чи члехи регъбер!

Чи ирсинай
Ялцугъ Эмин

(1698-1777)

Гъуьрметлу клелзавайбур! Ялцугъ ЭМИН хътин зурба, гъам шаирдикай, гъамни гуьзел сес хъайи, а сесиналди Лезгистан улкъведин гзаф вилаятар гъейран авур ашукъдикай гъикъван кхъейтлани тимилай.

Адан ирс тамамвилелди къватл хъувун ва ам клелзавайбурув ахгакъарун чи буржи я. Ингъе къе куь фикир икъван члвалди ктабра гъат тавунвай къе шиирдал желб ийиз кланзава. Абур чав РФ-дин журналистрин Союздин член Майил ЭФЕНДИВА гакарна. Таржумаяр Насруллагъ НУРИДИНБУР я.

Жеда

Нивай къачузва алими илим? Суалдиз жаваб це, сир яз тамир им. Сад тир Аллагъдиз цавараллай ким, Муьмин кас гъамиша хупл алаз жеда.

Гъикъван девлетар хъайитлан пара, Къеве гъатитлан, авачиз чара, Амал чидай кас илимдин тара Вири алемдин риклеллаз жеда.

Гъикъван дуьньяда чи сирер ава, А сирериз жаваб авазва цава. Илимдин рекъе чан эциг жува, Реббидин вилериз вун акваз жеда.

Аллагъдин твар къуна, эзбера калам, Вун мураддив агуддайди язва анжах ам. Адам буба риклеллаз виликди веъ кам, Худади къайгъу ви члугъаз жеда.

Расулллагъдинни Эмин я хъи твар, Ялцугъ Эмин, гзаф я илимдин гъунар. Илимдихъди алемди тавуртла ялвар, Инсан вилик фин лап акъваз жеда.

А беглер

(Султаналидин са жениникай) Исмиханни Султан хъайила чин-чинал, Вуч адалат-дуван жеда, а беглер. Рат-рат хъана къацу члура - тахтунал, Гатфар бере перишан жеда, а беглер.

Цай хкатиз шив-балкандин клураикай, Игитдин къил акваз жезва цаварикай, Аквазамаз женг физавай гъаларикай, Кичлербанри хупл тлихзава*, а беглер.

Мерд игитар хкаж хъанва балкандин, Муханетрин ван къвезамач, къунва ял. Туп кардик кваз, гъил фенава тфенграл, Чил юзазва, цав рахазва, а беглер.

Мерд игит виклегъдиз экъечинава майдандиз, Ктад жезва ам ивидик аслан хъиз. Вуж килигда акси хандиз-султандиз, Къванце гъадан къил акъазва, а беглер.

Лекъ - игитдин чанда намус гъатайла, Египетдин къилинж цава къугъвайла, Эмина луда, Султаналиди ягъайла, Виш ксари гъаки яс къазва, а беглер.

* Тихда - къил баштан авун

Кар алай месэлаяр веревирдна

ЧИ КОРР.

17-ноябрдиз Дагъустандин хуьруьн майишатдин илимдинни ахтармишунрин Ф.Г.Кисриеван тварунихъ галай институтда "Дагъустан Республикада малдарвал вилик тухунин рекъе гьалтзавай кар алай месэлаяр" темадай республикадин илимдинни тежрибадин конференция кыле фена.

Конференциядин кваллахда уьлкведин маса регионрай ва малдарвиллин месэлайрал машгьул тир институтрин векилрини иштиракна. ИкI, Вирироссиядин малдарвиллин илимдинни ахтармишунрин институт (Московский область), Л.К.Эрнстан тварунихъ галай ВИЖ-дин, Кьиблединни Рагъэкъечдай патан хуьруьн майишатдин илимдинни ахтармишунрин институтдин (Саратов шегьер), Вирироссиядин хипехъанвиллин ва цегьерхъанвиллин илимдинни ахтармишунрин институтдин (Ставрополь шегьер), Кеферпатанни Рагъакидай патай некедин ва яйлахрин майишатрин илимдинни ахтармишунрин институтдин (Вологодский область) алимри конференциядал малдарвиллин хел инновациядин технологияр фикирда кьуна вилик тухунин мумкинвилериз, малар, кваллин кьушар хуьниз ва балугьар туретмишуниз, цийи жинсер арадал гьуниз (селекция), хуьруьн майишатдин гьайванрик акатзавай азаррин вилик пад къадай алай аямдин къайдайриз талукь месэлайрай кьилдин докладар авуна.

» Малдарвиллин хел вилик тухунин рекъерикай сад алай аямдин вини дережадин инновационный технологияр ишлемишунинди я

Конференция "Ф.Г.Кисриеван тварунихъ галай ДагНИИСХ" ФГБНУ-дин директор Надир Загьирова ачухна. Ада кьейд авурвал, 2013-2020-йисар фикирда кьуна тукьлуьрнавай хуьруьн майишат виликди тухунин ва хуьруьн майишатдин суьрсет ва хаммал маса гудай базаррин кваллах гуьнгьуна тунин Государстводин программа уьмуьрдиз кучуьрмишун таъминаруниз талукь яз РФ-дин РАН-дин хуьруьн майишатдин илимрин отделенидин теклифрин ва ахтармишунрин нетижайри къалурзавайвал, АПК вилик тухунин милли проект ва хуьруьн майишат вилик тухунин Государстводин программа кьилиз акьудунин нетижада уьлкведин малдарвиллин хиле хъсан патахъ хейлин дегишвилер хъанва ва инлай кьулуьхъни и кар давамардай мумкинвилер ава.

Надир Загьирова вичин доклад малдарвиллин хел вилик тухунин карда илимдинни инновациядин мумкинвилерал къеттендаказ амал авунин рехъ кьуниз талукьарнавай.

Ада гьисабзавайвал, малдарвиллин хел вилик тухунин рекъерикай сад алай аямдин вини дережадин инновационный технологияр ишлемишунинди я.

ИкI, ада малумарайвал, алимри теклифзавай вини дережадин технологийрикай сад, мисал яз, маларин нехирар ва я лапагрин суьруьяр физвай чкаяр ГЛОНАС системадин куьмекдалди гуьзчивилик кваз хуьнин ибарат жезва. И къайдади гьайванар фена кланзавай чка компьютердин куьмекдалди тайинардай мумкинвал гузва - системади, спутникдилай кьезезвай делилрин куьмекдалди, и ва я маса яйлахда гьикъван векъ аватIа, адан къалинвал гьихътинди ятIа, гьам ва и делилрал амал авуна малар санай масаниз тухудай вахт тайинардай мумкинвал гузва. И кар сезондин кыляй-кылизи ийиз жезва. Амма, НИИ-дин директорди кьейд авурвал, хуьруьн майишатдин хиле инновационный кваллах нетижалуди хуьнин кылин шартарикай сад уьлкведин образованидин вири кьурулуш гегьеншарун ва виниз тир дережадиз акьудун, майишатра зегьмет чуьгуззавай ксарин пешекарвал датIана хкажун я.

Дагъустан Республикадин агропромышленный комплексдин зооветеринарный месэлайрикай Прикаспийский зонадин НИВИ-дин директор Садрудин Кабардиева суьгьбетна.

Ада кьейд авурвал, малдарвал кыле тухунин шартIар дегиш хъанвай вахтунда республикадин агропромышленный комплексдин месэлаяр нетижалудаказ кылизи акьудун патал

агъалийриз ветеринарный рекъей ийизвай кьуллуьг авайдалай са къадар хъсанарун чарасуз я. "Алай аямдин шартIара хуьруьн майишатдин хел вилик тухунин карда ветеринарияди кьугьвазвай роль екеди я. Ам галачиз хуьруьн майишатдин гьам члехи карханайра, гьамни кьилдин ксарин майишатра авай гьаларай кьил акьудиз жедач, иллаки алай, яни кваллин гьайванрин бруцеллез, туберкулез, лейкоз, пехъивал, кьушарин грипп ва маса азарри гьам гьайванар, гьамни инсанар патал еке хаталувал арадал гьизвай вахтунда", - кьейдна ада.

Дагъустандин хуьруьн майишатдин илимдинни ахтармишунрин Ф.Г.Кисриеван тварунихъ галай институтдин хипехъанвиллин ва цегьерхъанвиллин отделдин заведующий Ханмегьамед Мусалаева республикадин хипехъанвиллин хиле илимдин мумкинвилер гьикI ишлемишзаватIа, гьадакай лагьана. Ада кьейд авурвал, хипехъанвал ва цегьерхъанвал Дагъустандин малдарвиллин кар алай хилерикай сад я.

"Лапагрин къадардал ва хипехъанвиллин суьрсетдал гьалтайла республикади уьлкведа кьенкIевчи чкайрикай сад къазва. Республикади гьазурзавай суьрсетдин санлай кьачур къадарда малдарвиллин пай 40 процентдиз барабар я, хипехъанвиллин продукцияди лагьайтIа 19 процент тешкилзава. Алай йисан сифте кылин делилралди, республикадин мулкунал тахминан 5 миллион лапаг ва 169 агьзурдалай артух цегьер хуьзвай. Чахъ 4 племзавод, 25 племрепродуктор ва генофонддал машгьул тир 8 майишат ава", - лагьана ада. Х.Мусалаева алава хуьвурвал, илимдинни ахтармишунрин тешкилатрин вилик квай месэла республикадин вири хипехъанрихъ галаз санал авай вири мумкинвилер желб авуна алай аямдин илимдин чирвилер, хуси ва кьечепатан уьлквейрин майишатрин тежриба нетижалудаказ ишлемишуникай ибарат я.

Форумдин сергьятра аваз иштиракчийри Дагъустан Республикада якIун суьрсет гьасилунихъ элкьуьрнавай малдарвал виликди тухунин мумкинвилер веревирдна. И месэладикай гегьеншдаказ Дагъустандин хуьруьн майишатдин илимдинни ахтармишунрин Ф.Г.Кисриеван тварунихъ галай институтдин малдарвиллин отделдин заведующий Муьгуьдин Садыкьова суьгьбетна.

"Чи уьлкведа якIун малдарвал виликди тухунин жигьетдай гележег авай регион Кеферпатан Кавказ, гьа жергедай яз Дагъустан Республика я. Ина кфетлу векьерин тIебини яйлахар гзаф ава, идеалайни гьейри, Дагъустанда лапагар йисан кыляй-кылизи хуьдай яйлахар, кьишлахар, яни мумкинвал ава. Тебии кьурухрин ва яйлахрин виридалайни члехи пай - 82 процент - Дагъустандал гьалтзава, гьаниз килигна ина экологиядин жигьетдай михъиди тир малдин як гьасилун патал виридалайни хъсан шартIар ава лагьайтIа жеда", - кьейдна ада.

Институтдин малдарвиллин отделдин илимдин кьуллуьгчи Рамин Чавтараева республикада гьайванрин цийи жинсер акьудунин жигьетдай кыле тухузвай кваллахдикай суьгьбетна. Мярекатдал са жерге маса алимрини докладар авуна.

Конференциядин эхирдай Надир Загьирова малумарайвал, республикада малдарвал вилик тухун патал карда ихътин гуьруьшар тешкилунихъ важиблу метлеб ава. "Дагъустандихъ малдарвиллин суьрсет маса гудай гегьенш базар хъана кланда. Сифтени-сифте, ихтилат республикадин кьенепатан базардикай физва. Ам хуьн ва Россиядин маса регионрин недай суьрсетдин базаррани еке чка кьун патал гьич лагьайтIа пуд шартI кылизи акьудна кланда: экологиядин жигьетдай михъи ва ерилу суьрсет гьасилун; суьрсет гьасилунихъ ийизвай харжияр ва, талукь яз, адан кьимет агьузарун; суьрсет гьалун, хуьн ва санай-масаниз агакьарун таъминарун", - лагьана ада.

Йисан нетижайрикай рахана

"АЧУХ ВЛАСТЬ"

Жасмина САИДОВА

Икьван чIавалди конкурентный къайдада ийизваз хъайи государстводин вири закупкаяр гила анжах РД-дин государстводин закупкайрин рекъей комитетдин куьмекдалди ийиз жеда. Идакай 22-ноябрдиз "Дагъустан" РИА-дин майдандал республикадин журналистрихъ галаз хъайи гуьруьшдал РД-дин государстводин закупкайрин рекъей комитетдин председатель Мурад ДАЛГАТОВА хабар гана.

Рикел хкин, икьван чIавалди контрактдин сифтегьан вини кылин кьимет 200 агьзур манатдилай агьуз тир закупкаяр заказчийри кьилди-кылихъ, яни комитетдин куьмек галачиз ийизвайди тир.

Ада хабар гайивал, закупкаяр ийидай ихтияр авай идарайрин ва карханайрин къадардиз талукь язни дегишвилер хъанва. Кьейд ийин, идеалай вилик и сиягьдик РД-дин Кылин ва Гьукуматдин администрация, Россиядин Президентдин патав гьай Дагъустандин Гьамишалуьг векилхана (Постпредство), Государстводин сад тир заказчидин-застройщикдин дирекция акатзавай. Гила иник РД-дин ветеринариядин рекъей комитет, РД-дин рекъерин майишатдин жигьетдай агентство, РД-дин моношегьерин рекъей дирекция ва Дербент шегьердин 2000-йис тамам хуьниз талукь мярекатар гьазурунунин ва тухунин рекъей дирекция кухтунва.

Дегишвилер Комитетдиз закупкаяр авун патал арзаяр ракурдай вахтунизни талукь хъанва. Гила абур план-графикда къалурнавай закупкаяр кыле тухудай вацран 20 лагьай ийкьалай кьулухъ тушиз идарадиз агакьарна кланзава.

Мурад Далгатова идаради йисан сифте кылелай инихъ авунвай кваллахдикайни суьгьбетна. Ада хабар гайивал, государстводин заказчийри санлай кьачурла 15 миллиард манатдин кьимет авай тахминан 8 агьзур контракт кутIуннава.

"Абурукай комитетдин куьмекдалди 4 миллиард манатдилай артух кьимет авай тахминан 3 агьзур контракт кутIуннава. ИкI, санлай кьачурла, 410 миллион манатдин бюджетдин такьатар кьенятнава", - лагьана ада.

Алай йисан пуд кварталдин нетижайралди, идарадин официальной сайтда санлай кьачурла 23 миллиард манатдин кьимет авай 12 агьзурдиз агакьна закупкаяр авунва. Эхиримжи йисарин вахтунда, кьейдна ада, и серенжемдин иштиракчийрин къадар артух хъанва. "ИкI, эгер 2014-йисуз са серенжемда анжах са кас иштиракчи жезвайтIа, кьенин юкьуз кьведалай артух жезва", - лагьана ада.

Далгатован гафаралди, идаради РФ-да ийизвай закупкайрин рейтингар датIана ахтармишзава. "Вирироссиядин рейтингра Дагъустан Республикади, адет яз, виниз тушир чкаяр къазва. Алай йисуз чна заказчийрин ва закупчикрин Гильдияди кыле тухузвай рейтингда иштиракзава. Алатнавай зур йисан нетижайралди, республика бязи терефрай кьенкIевчи чкайрал акьатнава.

Республика патал хциди тир медицинадин идарайра дарманар бес тахунин месэладиз талукь яз Мурад Далгатова хабар гайивал, алай йисуз республикади санлай кьачурла 1 миллиардни 600 агьзур

манатдин кьимет авай дарманар маса кьачунва.

Государстводин закупкаяр ачухдаказ кыле тухунин месэладикай рахадайла, идарадин руководителди кьейд авурвал, и рекъей кваллах РД-дин Гьукуматди 2014-йисуз къабулай махсус кьарардин бинедаллаз тешкилнава.

"Алай йисан 9 вацран вахтунда Комитетдин официальной сайтда 14 закупкадиз талукь яз веревирдер авунва. Чна общественностдивай, и ва я маса серенжем кыле тухудайла, чпин теклифар гуз жедай майдан тукьлуьрнава. Белки гзафбуруз и кардикай гьелелмиг хабар авач жеди. Чна республикадин агъалийриз идарадин официальной сайтда кыле тухузвай и веревирдера активдаказ иштиракуниз эвер гузва", - лагьана ада.

Закупкаяр анжах Комитетдин куьмекдалди авуникай, яни централизациядикай рахадайла, М.Далгатова кьейд авурвал, и кваллах РД-дин Гьукуматдин 133-нумрадин кьарардалди гуьнгьуна тунва. "Кыле тухузвай серенжемрин нетижалувал ахтармишдайла чаз малум хъайивал, госзаказ Комитетдин куьмекдалди тамамардайла, са къадар такьатар кьенят жезва, вучиз лагьайтIа, идарадин куьмекдалди гьакьикьи савдаяр кыле тухудайла, сифтегьан вини кылин кьимет агьузариж жезва", - лагьана ада. Малум хъайивал, Комитетди гьакьни муниципальный тешкилатрин закупкаяр централизованунин кваллахни тамамарзава.

Мурад Далгатова ачухарай мад са месэла ам я хьи, государстводин заказ къабулунин карда республикадин гьечвили ва юкьван карчивилин карханайри иштиракун патални кьулай шартIар тешкилзава. Мисал яз, чун образованидин ва я здравоохраненидин системайра авай идараяр недай суьрсетдалди таъминардайла, сифтени-сифте республикадин шей гьасилзавайбурувай и карда иштиракчи жедай шартIар тешкилиз алахъзава. Конкурентциядиз талукь ва я маса закон чIур тавун патал чна виликамаз монополийриз акси кьуллуьгди кьарар къабулунин тежриба ахтармишзава", - лагьана М.Далгатова.

Почтальон Имамат

Хазран КЪАСУМОВ

Къасумхурел алай почтунин алакьадин отделенидин начальник Серье-за Насрулаевадивай за хъсандиз къвалахзавай, агъалийри разивал ийизвай почтальонрикай сад вуз я лагъана хабар кьурла, ада ихътин жаваб гана:

- Гъа вуна лугъузвай хътин почтальонрикай яз завай **Имамат ФЕРЗИЛАЕВАДИН** тивар къаз жеда. Ада 1997-йисалай инихъ чи отделенида къвалахзава, Къасумхурун агъалийрал газетарни журналар агакьарзава. И йисара Имамат Исамудиновнадин къвалахдилал наразивал авур са дуьшубушни хъанач. Ам тариф авуниз лайихлу я.

Имамат Ферзилаевадин ери-бине Кьурегрин хуьр я. Ина ада 1991-йисуз юкьван школа акьалтIарна. Вичин къадар-къисмет Къасумхурун тир Мега-медахъ галаз сад авуна, хизан кутуна.

Имамат Ферзилаевикай почтальон хъун дуьшубушдин кар туш. Эвленмиш хъайила, Мегамеда почтунин алакьадин отделенида шофер яз къвалахзавай.

- Зун аватай хизан почтунин алакьадин отделенидихъ галаз сих алакьада

авайди тир, - лугъузва Имамат Исамудиновнади. - Мегамедан дах Насрула-гъа яргал йисара ОПС-да бухгалтервиле, диде Сунади Къасумхурун почтальонвиле къвалахиди я. Лугъуз жеда хъи, за и хизандин кар давамарзава.

Имамат Ферзилаева "Райондин лап хъсан почтальон" конкурсдин гъалибчи я. Мукьвара ада Махачкъалада "2016-йисан лап хъсан почтальон" конкурсда 3-чка къуна, ам Дипломдиз лайихлу хъана.

Ругъдин девлет артухариз...

Абдулашим РАМАЗАНОВ,
Хив райондин Цналрин хуьр

Зун "Лезги газет" фадлай къелзавай, гъар йисуз ам подписка ийизвайбурукай сад я. 2017-йис патални за, шаксуз, газет хъида. Амма зун хътинбурун къадар кьвердавай тимил жезва.

Бязи чIехи района, хуьрера "Лезги газет" подписка ийизвайбурун жергеяр кьери хъанва. Миллиондилани артух лезгийр аваз, миллетдин тивар алай газетдин тираж 10 агъзурдавни агакьавач.

Са шумуд йис идалай вилик вишелей виниз цналвийри багъри газет подписка ийизвай. Эхиримжи йисара и къадар аквадавал тимил хъанва. Къимет багъа хъанва лугъуз багънаяр къазва бязибуру. Багъа тахъанмай вуч ама? Хусу си сагъламвиле, хизандиз, жибиндиз зарар гузвай пIапрусрин виридалайни ужуз къвати куьн ятIа килиг садра! Ме-гер йиса са газет подписка авуналди чун кесиб жедали? Ваъ, акси яз, ругъдин девлетлувал артух жеда.

Газетдай чаз датIана лезги халкъдин ацукьун-карагъун, яшайиш, гъал-агъвал гуьзгудай хъиз, аквазва. Ада алай девирдиз дуьзгун вилерай килигдай мумкинвал гузва. Пакад йикъач умуд кумачир кесибрин гуьгьулар ачухарзава, уьмуьрдин четивилер алуддай рекьер-хуьлер жагъурзава. Газетда лезгийрин тарихдикай, ругъдин хазинадикай, алай девирдин хъи месэлайрикай итижлу, метлеблу макъалаяр чапзава. Са гафуналди, "Лезги газетди" вахтунихъ, девирдихъ галаз сад хъиз, кам-камуна аваз нефес къачузва.

Эхъ, газет къин, къин тавун гъар са

Офис кардик

Дагъустан Республикадин Кьил Рамазан Абдулатипован тапшуругъалди республикада кар алай проектар кьилиз акъудуниз куьмек гунин ва МФЦ-рин къуллугъар пропаганда авунин мураддалди "Мобильный проектдин офис" (санай масаниз фидай) тешиклана.

РД-дин Кьилин ва Гьукуматдин администрациядин тешиклувиленин проектдин управленидин начальник Абу-

касдин хушунин къвалах я. Мажбурзавай садни авач. Амма кьейд тавуна жедач, чпик са бубат гъал-агъвал квай, газет къиналди амайбуруз чешне къалурна къанзавай бязи къуллугъчийри и важиблу къвалахдик кьил кутазвач. Ихътинбуру чпин яшар 80-йисарилал алатнавай, къени газет гъилий тевергъавай агъсакъалар тир М.Къазимегамедовалай (89 йис), М.Къарабеговалай (80 йис), М.Агъабалаевалай, Ч.Кургулиевалай чешне къачунайтIа, хъсан жедай.

Хайи чIалан тарсар гузвай бязи муаллимарни газет подписка авуниз чапрас килигзавай дуьшубушарни тимил туш. ЧIалахъ галаз сих алакьада авайбуруни къин тавурла, газет бес ни къида?

Заз ихътин са месэладал акъвазиз къанзава. Виликдай газетда критикадин макъала чап авурла, гъасятда гъарайвургъай акъатдай. Райкомар, исполкомар... къвачел акъалтIай. Газетда датIана "Серенжемар къабулна", "Тумпуз гвай Муртуз", "Чи критикадилал гуьгъуьниз", "Райкомдин бюродал" ва маса рубрикаяр кардик квай. Мердали Жалилован фельетонри гъарамзадайриз хкахъ тийидай цIаяр гъидай. Абуру арадал хун чарасуз я.

Чи фикирдалди, "Телефондай гайи хабарар" лишандик кваз газетда са пIапи чара авунайтIа, хъсан жедай. Гъвечли, амма лап хъи, важиблу месэлаяр хъанмазди, чавай зенгерна хабар гуз жедайвал.

Эхирдайни заз жуван халкъ, чIал, культура хуш ва багъа тир вири ватанлересриз 2017-йис патал "Лезги газет" къиниз звер гуз къанзава. Къуй чи милли ярж гъар са лезги хизанда аваз хъурай!

мислим Ханилован регъбервилек кваз "Мобильный проектдин офисдин" рабочий десте тешиклана. А дестедик акатзавайбуру РД-дин Гьукуматдин сад лагъай заместитель Рамазан Алиева тестикъарнава.

Мобильный проектдин рабочий дестейри важиблу серенжемдиз талукъ мярекатар Гергебиль района, 28-сентябрдиз, Къизляр шегъерда 19-октябрдиз кьиле тухванва. Махсус десте 24-ноябрдиз - Каспийскдиз, 14-декабрдиз Дербент шегъердиз фидайвал я.

Хаталу азарриз талукъ яз

Гъазурайди - Алаудин ГЪАМИДОВ

РД-дин здравоохраненидин пресс-къуллугъди хабар гузайвал, алатай гъафтеда Махачкъалада - РКБ-да (республикадин клинический больница) хаталу азаррин, гъа жергедай яз вирусин А гепатитдин, дизентериядин ва руфунин тифдин, вилик пад къуниз талукъ яз (ОКИ-острые кишечные инфекции), семинар кьиле фена. Мярекатдиз вири республикадай инфекционист духтурар атанвай. РД-дин Минздравдин кьилин эпидемиолог Муслимат Гъасановади кьейд авурвал, тухузвай серенжемдин метлеб медработникрин чирвилер хкажун, практикадин вердишвилер ва алакьунар хъсанурин тир.

Семинардин иштиракчийри А гепатитдин, дизентериядин, руфунин тифдин, гъакни къенепатан хъи азаррин диагноз дуьз эцигунин ва абур сагъарунин къайдайрикай лагъана. И азарриз, амайбурулай тафаватлу яз, яргъалди сагъарун ва къвачел ахкъалдарун герек къевезвайди я. Жува-жува сагъариз чалишмиш хъуни ва вахтунда медработникриз хабар тавуни муракаб гъалар арадал атунал гъида. Михъвилерин къулай шартIар тахъуни, хусу си сагъламвиле шартIарал амал тавуни, чIур хъанвай недай продуктар ишлемишуну хаталу азарар акатуниз куьмек гузва. Мадни кьейд авурвал, эхиримжи вахтара гъаф дуьшубура руфунин хъи азарар регъятдиз алатзава. Гъаниз килигна бязи азарлуяр медицинадин куьмек къанз физвач, чпик чеб сагъарунал машгъл жезва. Им хаталу къвалах я, вучиз лагъайтIа гъвечли аялрихъ, дурум гудай къурулуш зайиф хъанвай (иммунитет зайиф хъанвай) яшлу инсанрихъ галуькзавай азарар лап заландиз алатун, гатта абур къиникъал гъунни мумкин я. Гъаниз килигна садакай масадак акатдай азарар (инфекция-

дин) галуькзавай лишанар малум хъанмазди, гежел вегъин тавуна, духтурдин патав фин, лабораторный анализар ийиз туна, тадиз сагъардай серенжемар къабулун герек я.

Профилактикадин серенжемирай лугъунихъ галаз сад хъиз семинардин иштиракчийр агъалийрин арада гъавурдик кутунин къвалах неинки азарар акатайла, амай вахтарани тухун лазим тирдан фикирдал атана.

* * *

Дагъустанда, санлай къачурла, гриппдиз акси рапар яна куьтягънава.

Дагъустандин здравоохраненидин министрстводин кьилин эпидемиолог Муслимат Гъасановадин гафарай, алай вахтунда Дагъустанда гриппдик ва ОРВИ-дик азарлурун къадар са акъван гъаф туш. Ведомствода гъар гъафтеда эпидгъаларин мониторинг тухузва. Алатай гъафтеда гриппдик 1067 кас азарлу хъана.

РикIел хкин, агъалийриз махсус рапар ягъиз августдин юкьварилал башламишна. РД-дин министрстводи махсус рапар ягъун вири агъалийриз, иллаки 6 варз хъанвай аялриз, къвачел залан дишегълийриз, яшлу инсанриз, хронический азарар квайбуруз, муаллимризни тербиячийриз, къуллугъ ийизвай къурулушра, транспортда авайбуруз, медработникриз ва масабуруз меслят къалурзава.

Гъакни гриппдикай ва ОРВИ-дикай хуьн патал ара датIана беден лигмардай серенжемар къабулун гъар юкьуз зарядка, мишги гъавадал сейр авун лазим я. Идалайни гъейри мукьвал-мукьвал гъилер запундай чухъун, вахт-вахтунда къвалер ламу къайдада къакъажун, къвалин гъава дегишарун герек я. Эгер кьез гриппдин, ОРВИ-дин вирусар чIаиз башламишнавайди аян хъайитIа, инсанар къватI жезвай чкайрал маска алачиз фимир, къвалаяй экъечIдайла, нерин хилерив оксолиндин маз гуьцIа.

Гриппдиз акси рапар яна куьтягънава

11-ноябрдиз Дагъустан Республикада гриппдиз акси рапар ягъунин кампания куьтягъ хъана. Санлай къачурла, 1 млн 91 агъзурни 444 касдиз рапар янава.

Гриппдин эпидемиядин вахтунда Роспотребнадзорди хусу профилактикадин серенжемар къабулун меслят къалурзава:

- азардин лишанар квай инсанрихъ галаз алакьада тахъун;
- инсанар гъаф къватI хъанвай чкайра ва общественный транспортда яргъалди акъваз тавун;

- сивел медицинадин маска гъалдун;
- мукьвал-мукьвал гъилер запундай чухъун ва я гъилеривай махсус шейэр гуьцIун;
- къвалин гъава мукьвал-мукьвал дегишарун;
- сагълам уьмуьр тухун (тамам ахвар, кфетлу тIуьн, физический упражне-ния).

Гъалар Роспотребнадзордин РД-да авай Управленидин гуьзчивилик ква.

Къаюмвал авуниз талукъ яз

И мукьвара Мегамамдхуьрун райондин администрацияда къаюмвал авуниз талукъ месэлаяр гъална. Пландин бинедаллаз тухвай и совещанидин къвалахда администрациядин жавабдар къуллугъчийри, идарайрин регъберри, къайдаяр хуьдай органрин къуллугъчийри, бязи хуьрерин администрациядин кьилери ва СМИ-дин векилри иштиракна.

Совещание райондин кьил Фарид АГЪМЕДОВА тухвана. Мярекат ачухайдалай гуьгъуьниз ада сифте гаф администрациядин къаюмвиле месэлайриз талукъ отделдин начальни Имам МИРЗЕМЕГЪАМЕДОВАЗ гана. - Алай йисан сифте кьилера - башламиш-

на докладчиди, - района хизанрин нафакадал алай 18 йисал къедалди яшдив агакьнавай 292 аял ва жаванар авай. Къаюмвилек квай 198 аялди пособиени къачузва.

Гъахъ-гъисабдин девирда етим хъанвай, диде-бубадин къаюмвилек кумачир 24 аял дуьздад акъудна ва абурун гъакъиндай къайгъударвал авуна. Игътияж авай 6 аял яшмиш жедай чкайралди таъминарнава. Къаюмвилек квай хизанрал отделдин къуллугъчийри гъамиша гуьзчивал тухузва, школайра махсус инспекторри къвалахзава.

И.Мирземегамедован малуматдихъ яб акалайдалай гуьгъуьниз Ф.Агъмедова къаюмвиле месэлайриз талукъ отделдиз къвалах мадни гужлу авунин тапшуругъ гана.

Даяхни я, дамахни

Ф.М.ЖАМАЛДИНОВ,
Сулейман-Стальский РОВД-дин ветеранрин Советдин председатель

Чи рикел гьар сеферда чпин вири уьмуьр къанун-къайда, агъалийрин хатасузвал хуьнин кардиз бахш авур ветеранар хкведа. Абурукай хейлинбуру, лайихлу пенсияда аватлани, чи отделдин къуллугъчийрихъ галаз сих алакъа хуьзва. Абуру чи умудлу

даях, дамах, насигъатчияр я. Ахтынбурун жергедай яз, аз къе вичи гзаф йисара чи райондин къенепатан крарин отделдин начальниквилдин жавабдар къуллугъ киле тухвай ветеран, жегилрин насигъатчи, полициядин подполковник **ПИРИСМАИЛОВ Абдулнетиф Натифовича**кай суьгъбетиз кланзава?

А.Пирисмаилов 1932-йисуз Къулан Сталдал дидедиз хъана. Дяведин йисарин четин уьмуьр акур, зегъметда лигим хъанвай жегил гада, Къасумхуьруьн юкьван школа акъалтларайла, райондин прокуратурада секретарвилдин клвалахал хъана.

1952-йисуз ВЮЗИ-дик (Всесоюзный юридический заочный институт) экечна. 1954-1956-йисара армияда къуллугъна.

1957-йисуз жегил Къасумхуьруьн РОВД-да секретарь-счетоводвиле, 1959-йисуз дозанидин оперуполномоченныйвиле, гуьгъуьнлайни старший оперуполномоченныйвиле, тайнарна.

Гъа и йисан январдин вацра, ам Дагъустанда сифтегъанбурукай сад яз, "Отличник милиции" значок гуниз, СССР-дин милициядин лап хъсан работникрин Вирироссиядин совещанида иштирак авуниз лайихлу хъана.

Районар тешкилун киле фена. Районар (Къасумхуьруьн, Мегъарамдхуьруьн ва Къурагъ) сад авур 1962-йисуз Къасумхуьруьн РОВД-да старший силсчивиле А.Пирисмаилов тайнарна. И къуллугъдал савадлу пешекар яз къалурай адаз намуслу зегъметдай РСФСР-дин Верховный Советдин Президиумдин Указдалди, Дагъустанда сад лагъайди яз, "За отличную службу в органах общественного порядка" медаль гана.

1967-йисуз ам Къасумхуьруьн РОВД-дин начальниквилдин жавабдар къуллугъдал тайнарна. Са куьруь вахтунда ададай сад тир, тупламыш хъана клвалахдай коллектив арадал гъиз алакъна. Тахсиркарвилерихъ галаз женг чуьгунин жигъетдай къазанмишнавай нетижайрай и отдел республикада клвенквейчийрин жергеда хъана.

1976-йисуз клвалахда къазанмишнавай виниз тир нетижайрай РОВД-дин начальник А.Н. Пирисмаилован шикил СССР-дин МВД-дин Гуьрметдин доскадиз акъудна. 1979-йисуз ам Избербашдин ГОВД-дин начальниквиле. 1980-йисан ноябрдиз, РД-дин МВД-дин силсдин управленидин начальникдин заместителвиле, тайнарна ва къе йисалай КПСС-дин Дагъустандин обкомдин бюродин къарардалди Кавказдин Махачкъалада авай ЛУВДТ-дин (линейное управление внутренних дел на транспорте) начальниквилдин къуллугъдал рекъе туна. Инани ада, гъамиша хъиз, клвалахар куьруь са вахтунда вичин къацла туна, коллектив сад авуна.

1987-йисуз А.Пирисмаилов лайихлу пенсиядиз экечна. Ам "Зегъметдин ветеран" медаль, къиметлу пишкешар гана, шад гъалара рекъе туна.

Уьмуьрда активный тереф къунвай, хайи халкъ, Ватан клвелей клани инсан, адалатлу хизандин кил тир ам чаз гъамиша герек ва куьмек я. Районда адалат - къайда хуьнин, акъалтзавай несилдиз ватанпересвилдин тербия гуни месэлайрай хуьре, кимел, мектебра, СМИ-рин такъатрай ветеранди къиметлу меслятар къалурузава. Ам чи даяхни я, дамахни.

Чи ветеранар Чешнелу бубадин чешнелу

ХВА

Надият ВЕЛИЕВА

Писатель **Николай ОСТРОВСКИЙ**ди лагъанай: "Инсандиз уьмуьр са сеферда гузва. Акл яшамш хъана кланда хъи, герек вафасуздаказ, метлебуздаказ тухвай йисари ваз тларвал тийидайвал..." Гъикъван хъсан гафар лагъанва камаллу касди. Гъайиф хъи, бязибуру чпиз ганвай куьруь уьмуьр неинки клвализкъаз, хизандиз, гъакл вичизни са хийирни авачиз, менфятсуздаказ тухуда.

Масадбуру лагъайтла, чпин хуш къилихралди, ацукъун-къарагъуналди, инсанрин патай гуьрмет къазанмишуналди уьмуьр кечирмишда. Ахтын инсанрин мергъяматлувал, регъимлувал, риклин михъивал, агъайнавал абурун вири къаматдай аквада. Обществодани лайихлу чка гъахтынбуру къада.

Къенин зи суьгъбетни гъа ихтынбурукай сад тир, вичин ери-бине Ахцегъ райондин шаир Ялцугъ Эминан хуьрйя тир, алай вахтунда Махачкъалада яшамш жезвай, 40 йисуз къайдаяр хуьдай органра клвалахай ва ийкъара вичин 70 йисан юбилей къейдзавай полковник **Керим Ибадуллаевич КЕРИМОВАКАЙ** я.

КЕРИМ 1946-йисуз Къурагърин хуьре (адан бубади гъана клвалахзавай) дидедиз хъана. Адан рагъметлу буба Ибадулла Керимова дяведин велик квай ва гуьгъуьнни йисара Къурагъа, Къасумхуьрел, Мегъарамдхуьре партиядин райкомдин сад лагъай секретарвиле, райисполкомдин ва Дербентдин округкомдин председателвиле клвалахал хъана. Гзаф сабурулу, камаллу, масадан дердиникай хабар къадай, клеве авайдаз гъил яргъи ийидай, вичиз инсанвал, дуьзвал, михъивал хас тир, халкъ патал зегъмет чуьгур кас яз, ада уьмуьрда вичин гел туна. Диде Керимова Нажабат ширин мез авай, мугъман иттидал рикл алай, аялар тербияламишзавай кайвани тир. Абуру диде-бубадиз, Ватандиз вафалу вад велед (4 гадани са руш) тербияламишна. Риммади педагогический институт куьтягна, яргъал йисара тежрибалу муаллим яз, Мегъарамдхуьруьн райондин Советский хуьруьн юкьван школада намуслувилелди клвалахна. Владимир (рагъмет хуьрай вичиз) хайи хуьруьн совхозда мелиоратор тир. Тельмана Яракълу къуватрин жергеяра къуллугъна. Полковникдин чинда аваз Санкт-Петербургда МЧС-дин региональный управленида клвалахзава. Магъмуд вичин хизан галаз Советский хуьре яшамш жезва.

Адет яз, са къадар яшар хъайила, гъар са касди вичи кечирмишай уьмуьрдиз вил веъеда ва ам гъикл тухванатла веревирда. Керим Ибадуллаевичан уьмуьр жуьреба-жуьре вакъайирив ацлайди, гуьрмет, баркалла алайди хъана.

1965-ЙИСУЗ Къасумхуьруьн юкьван школа медалдалди акъалтларай, Кериман велик пеше хкъагъунин месэла акъвазна. Ам Харьковдин автодорожный институтдик экечна. 1970-йисуз анаг агалкунралди куьтягна. Диде-бубадин рикле къилин образование къачуна хтанвай хъиз мехъерар авуни мурад авай. Керима хуьре-квале гуьрмет авай Къазанфароврин хизандай тир гуьрчег руш Фатимадихъ галаз къисметар сад авуна. Жегил пешекар а вахтунда "Дагънефть" объединенидин Кочубей поселка авай АТК-диз клвалахал рекъе туна. Са акъван вахт алатнач, свас клвале туна, Керим Советрин Армиядин жергеяриз фена. ПВО-дин къушунра гъакъисагъвилелди къуллугъна хтай Керимаз

ДАССР-дин МВД-дин госавтоинспекциядиз клвалахал теклифна. Вузда гайи чирвилерикай менфят къачуна, ГАИ-дин инспекторди республикадин рекъера герекат авуни хатасузвал хуьнин кардик вичин лайихлу пай кутунва. Квалахдив рикл гваз эгечзавай тегъер акурла, гележег авай офицердиз МВД-дин штабдин начальниди штабдин старший инспекторвилдин къуллугъдал теклифна. Керим Ибадуллаевичан хиве гила мадни жавабдар клвалах гъатзава. А вахтни ахтинди тир хъи, республикада са къатда машина чунуьхзавай, инсанар машинрик кутуна, шоферар катзавай. Тахсиркаррин гел жагъурун лап четин жезвай. И кар фикирда къуна, Керим Ибадуллаевича са жерге метлебу теклифар гана. Штабдин начальниди ва министрди адан теклифрал къиметни эцигна. Квалахдин девирда Керим Ибадуллаевич республикадлай къеце шегъерризни командировкайриз физ, анрин дежурный частара авай цийи къайдаяр Дагъустандин ишлемишиз хъана. МВД-дин руководстводиз Керим Ибадуллаевич гъиле къур гъар гъи кар хъайитлани къилиз акъуддай, вичин пешедал рикл алай офицер тирди чизвай. Квалахда къазанмишнавай агалкунриз килигна, Дагъустандин къенепатан крарин министрди Керим Ибадуллаевич Москвадиз, СССР-дин МВД-дин Академиядиз рекъе туна. 1980-йисуз Москвада гатун Олимпиададин къугъунар киле физвайла, общественный хатасузвал хуьдай серенжемра активвилелди иштирак авунай Керимаз СССР-дин МВД-дин министр Щелокован патай чухсагъул малумарнай.

Академия куьтягъайдалай гуьгъуьнлиз Керим Ибадуллаевич ДАССР-дин МВД-дин ГАИ-дин отделдин начальниквиле тайнарна. Тежрибалу пешекарди вич алай чка инани къалуруна. Нетижда ам са тими вахтундлай ДАССР-дин МВД-дин штабдин оперативный отделенидин начальниквилдин къуллугъдал тайнарна. Къилин образование, клвалахдин тежриба, алакъунар авай пешекарди вири четинвилериз таб гана, баркалла, аферин алаз клвалахна.

1983-ЙИСУЗ Мегъарамдхуьруьн районда гъалар са акъван пайгардик квачир. Чунуьхунар, аварияр гзаф жезвай, тахсиркарвилер гзаф тир. Къенепатан крарин органрин къуллугъчийр патал лап четин девирда РОВД-дин начальниквиле Керимов Керим Ибадуллаевич рекъе туна. Ада, сифте йикъариллай башламиш-

на, работникривай клеве истемешунар ийиз хъана. Гъар са хуьруьн кар алай объектар, шаклу инсанар клвелей гуьзчивилик кутуна. Милициядин участковый уполномоченныйрин клвалах хъсанардай серенжемар къабулна. Нетижда районда клвалахар къайдада гъатиз башламишна.

Начальниквиле клвалахай 4 йисан вахтунда Керим Ибадуллаевича райондин руководстводин, къуллугъчийрин ва гъакни агъалийрин патай гуьрмет, авторитет къазанмишна. Гуьрмет намуслу зегъметди гъида, - гъавайда лугъузвайди туш.

1987-ЙИСУЗ Керим Керимов Махачкъаладиз хтана, адакай шегъердин УВД-дин штабдин начальник хъана. 1994-йисуз подполковник Керимоваз налогрин полициядиз клвалахал теклифзава. Ина ада 2002-йисалди къилин пешекар яз клвалахна. 9 йисуз ина зегъмет чуьгурдалай гуьгъуьнлиз полковник отставкадиз экечна. Вичин уьмуьрдин 40 йис касди къайдаяр хуьдай органра четин клвалахдиз бахшна. Керим Ибадуллаевичан зегъметдал гъукуматди лайихлу къиметни эцигна, гъакъисагъвилелди къуллугъ авунай адаз I, II ва III дережайрин "Россиядин МВД-дин 200 йис" медалар, "Милициядин отличник" знак, гзаф къадар гуьрметдин грамотаяр гана.

Уьмуьрдин чагъинда авай, клвалахдал рикл алай ветерандиз клвале ацукъна къарай атанач. Ада са шумуд йисуз Дагъустан Республикадин къенепатан крарин министрстводин УВД-да (Управление вневедомственной охраны) къилин юрист-консулт яз клвалахна. Алай вахтунда ам пенсияда ава.

Керим Ибадуллаевич неинки хъсан пешекар, гъакл гуьрметлу хизандин къилин я. Уьмуьрдин юлдаш Фатимадихъ галаз санал 3 велед (са гадани къе руш) тербияламишна. Виридаз къилин образование къачудай мумкинвал гана.

Марина экономикадин илимрин кандидат, МСЭК-дин (медико-социальная экспертиза) къилин бухгалтер я. Эльдара, Дагъосуниверситетдин юридический факультет куьтягна, МВД-да клвалахзава. Технический университет акъалтларнавай Наида, карчивилел машгъул я.

И ЙИКЪАРА Керимоврин хизанда еке сувар ава. Абуру вири Керим Ибадуллаевичан 70 йисан юбилей къейд ийиз гъазур жезва. Кайвани Фатимадинни свас Марьяман къайгъуяр иллаки гзаф я. Чехи бубадиз къуват гузвай рикл алай хтулар тир Салманан Нажабата, Аминани Ислама чпин патай адаз манийринни куьлерин пишкешар гъазурзава.

Керим Ибадуллаевичан тварцихъ и йикъара Россиядин яргъал шегъеррай вичихъ галаз санал клелей ярар-дустарин патай къевезвай зенгеринни телеграммайрин а кыл авач.

Гуьрметлу Керим Ибадуллаевич, чнани ваз юбилей риклин сидкъидай мубаракзава. Къуй ви, гъакни веледрин уьмуьрдин гъар са югъ рагъ алай чимибур, рикл шаддайбур хуьрай.

Макъала аз **Мердали ЖАЛИЛОВА** хъенвай шиирдалди куьтягъиз кланзава.

*Ви руьгъ сагърай, рикли ви Амуькрай чагъинз!
Вилик фирай гъар са кам,
Метлебар жагъиз.
Халкъдин чехи таъсибда
Тахуьрай кытвал.
Тестикъариз уьмуьрда
Мердвал, ишитвал!*

Фестиваль-конкурс

Дагъустан машгъурайбур

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Алай йисан 19-ноябрдиз Махачкьалада "Манийралди, шииралди Дагъустандин тариф авурбур" (Воспевшие Дагестан") твар алаз республикадин театрдин сад лагъай фестиваль-конкурс ачухна. РД-дин Кьил Рамазан Абдулатипован кумекни галаз ам тешкилайбур Дагъустандин культурадин министерство ва Шииратдин театр тир. Фестиваль-конкурс ачухуниз талукъарнавай шад мярекат Дагъустандин вири театрдин артистрин иштираквал аваз "Сагърай вун, Шиират!" композиция тамарунилай башламиш хъана. Киват хъанвайбурухъ элкьвена, Дагъустандин Кьил РАбдулатипов рахана.

- Гъахъвиликай, гурчегвиликай, хъсанвиликай, мугъуббатдикай шаирри чпин эсерра лугъузва ва чун сада-садахъ галаз кьени алакъяр хуьнал, ашкьиламишзава. Дагъустанда кьуни-кьуншидихъ, хванавдахъ галаз дуствилин рафтарвилер хуьнин виниз тир культура хъана, а адетар хвена ва мадни вилик тухвана кланда. И карда чаз шаирар кумекчяр хуьн лазим я. Дагъустандин ва санлай Россиядин шиират лап девлетлуди я, чи инсанар адав агудна кланда. Чахъ кьиле Мегъамед Агъмедов акъвазнавай писателрин хъсан Союз ава. Гъавилияй Дагъустандин жуьреба-жуьре шаиррин яратмишунрихъ галаз мад сеферда таниш жедай фикир арадал атана. Фестивалда республикадин пешекар гъар са театри вичин тамаша кьалурда. Дагъустан патал гележгдани умуд кутаз жедайбур культурадин, яратмишунин рекьер я, - кьейдна РАбдулатипова.

Мугъманрин вилик конкурсдин жюридин председател Виктор Ма-

лыгин, Дагъустандин театрдин деятелрин Союздин председател Айгум Айгумов, Шииратдин театрдин художественный руководитель, Дагъустандин халкъдин шаир Мегъамед Агъмедовни рахана. Абуру фестивалдин кьетенвал, и жуьредин мярекатри неинки артистар, гьакни республикадин вири агъалияр гъевесламишзавайди кьейдна, Дагъларин уьлкведин шиират вилик тухуниз звер гана.

- Дагъустанда виридалайни багъа мугъман шаир я, ина шииратдив гъамиша кьенивилелди эгечайди я. Чи фестивалди шииратдин ирсинал общественностдин фикир желбзава, актёрвилерин ва режиссёрвилерин устадвилерин агалкьунар чешне кьалурзава Дагъустандин сегънедин искусствонин адетар вилик тухуниз кумекзава, - кьейдна Мегъамед Агъмедова.

Фестиваль-конкурсдин сергьятра аваз мярекатрин 2-юкьуз шииратдин театра Лезгийрин Стлал Сулейманан тварунихъ галай госмуздраттеатри РД-дин культурадин лайихлу работник Сажидин Саидгъасанован чаларай лезги театрдin кьилин режиссёр, Дагъустандин халкъдин артист Мирзегей Мирзегоева эцигай "Дагъустандай тир Гомер" твар алай музыкадинни шииратдин тамаша кьалурна.

Са сятдилай артух вахтунда тамашачяр XX асирдин Гомеран девирдиз акъатзава. Агъвалатар 1937-йисуз кьиле физва. И члавуз Сулейманан халкъдин шаирвилерин твар ганва, ам Ленинан ордендин сагъиб я.

Чехи шаир Стлал Сулейман вичин феи уьмьур рикел хкиз, фикиррик ква. Гъеле аялзамаз етим хъайи ада вичи-вичик веревирдер ийиз, сифте вичин аялвал, хайи диде Шейрихан, хва Мусайиб, тахай диде Гевгьер, вичихъ галаз гурбатда хъайи хуьрунви Мирзешериф рикел хкизва. Яшлу Сулейма-

нан ролда кьугъвай РФ-дин лайихлу артист Абдулла Гъабибвалал (жегил Сулейманан ролда - Р.Мирзоев ва Я.Сардарханов) шаирдин кьаматда устадвилелди кьугъваз алакьнава. Жегил Сулейманан дидедин руьгъ рахазвай легъезар - тахай дидедикай вичин кьил хуьнин патахъай тагъкимарзавай гафар, тамашачийрив риклиз лап тагъсирдайвал агакъарнава.

Хва Мусайибахъ, кьелемдин юлдашар тир Гъамзат Цадасадихъ, Эффенди Капиевахъ, Абулталиб Гъафуровахъ, Абдулла Мегъамедовахъ галаз кьиле физвай суьгьбетра шаирди гзаф азабар, зиллетар акур Дагъустандикай веревирдерзава. Рикле гъамиша Дагъустан аваз хъайи, са шумуд йисар гурбатда акъудай шаирди Дагъустан фараш цукъ акъуднавай багъдив гекъиззава.

Тамашада Сулейманан уьмьурдай виридалайни лишанлу саки вири вакъаяр, сегънедилай хъиз, хейлинбур экранилайни кьалурзава. И карди сегънедал кьалуриз хуьн мумкин тушир вакъайрални тамашачийрин фикир желбдай мумкинвал гузва. Экранилай Сулейман Москвадиз, СССР-дин писателрин сад лагъай сьездиз, феи вахт, Кремлдай Дагъларин уьлкведиз салам гун, и сьезддал Сулейманан зурба бажарагъ акур урусин чехи писатель Максим Горькийди адаз "Къад лагъай асирдин Гомер" твар гайи легъезар акъазва, "... куйне ихътин, Сулейман хътин, жавагъирар хуьх" лагъай гафарин ван кьезва.

Эхирдай лезги театрдin вири коллектив сегънедал экъечна, гурлу капарин сесерик кваз абурув фестиваль-конкурсдин иштиракчилерин диплом вахкана.

Фестиваль-конкурс 29-ноябрдалди давам жедва ва Дагъларин уьлкведин пешекар вири театри тамашаяр кьалурда.

Къвалахдив -
цйийи жуьредаНизам ШАГЪБАНОВ,
РФ-дин умуми образованидин гъурметлу работник

Махачкьалада авай образованидин муниципальный идаратир 13-нумрадин гимназия, хъсанбурун жергедай яз, фадлай машгъур я. Дерин чирвилер гузвай ана гъакъисагъвилелди, девирдин истемешунрин дережада аваз зегъмет члугъазвай муаллимрин къадар тимил туш. МЕГЪАМЕДОВА Жамиля Сиражудиновна гъа ихътинбурукай сад я. Адахъ педагогвилерин 28 йисан стаж ава, сифтегъан классрин рекъий директордин заместитель яз 21 йис хъанва.

Жамиля Къурагъа дидедиз хъана. 1986-йисуз ада ДГУ-дин къецепатан члаларин факультет акъалтарна. Ам образованидин кьурулушда, гъак маса хилерани дегишвилер кьиле физвай вахт тир. Жамилядин пешекарвилерин ва сифтегъан классрин къвалах дуьзгундиз тешкилуни бажарагъ гъа и девирда ачух жезва, яни ада вич и хиле госуарствонин политикадин цйийи принципар уьмьурдиз кечирмишунин терефдар яз кьалурзава. Образованидин рекъий нормативный документрин кьалурунрал амал авуналди, Жамиля Сиражудиновнади, кьелзавайбурун ихтиярар хуьниз, учебный план кьилиз акъудуниз, кьелунринни тербия гунин рекъе гъар жуьре кьайдаяр, такъатар ишлемишуналди, къвалах дуьздаказ тешкилзава, виниз тир нетижаярни хуьн таъминарзава. Ада "Личностно-ориентированный подход как важное условие эффективности процесса обучения" месэладин винел къвалахуни гзаф крарикай лугъузва.

Кьелунрин карда Ж.Мегъамедовади вилик ихътин метлебар эцигзава: аялрин патай предметриз итиж авун артухарун, дуьз кьелиз ва савадлудаказ, гурчегдаказ кхъиз чирун, рахунар (речь) ачухарун, галай-галайвал, алакьадаваз фагъум-фикириз, нетижа кхудиз, ктабдихъ ва алава литературадихъ галаз къвалахиз чирун ва ик мад. Идахъ галаз сад хъиз, педагогди чирвилерин, члехибуруз, юлдашриз гъурмет авунин, чпин ва гъак патарив гвайбурун сагъламвал хуьнин жигъетдай аялрик жавабдарвилерин гьисс кутунизни гзаф фикир гузва.

Намуслу, истемешунардай кас яз, Жамиляди методикадин рекъий вичин устадвилерин дережа датана хкажзава. И карни кьелзавайбурун чирвилерай, тухузвай контрольный къвалахрин нетижайрайни ачухдиз акъазва.

Жамиля Сиражудиновна бажарагълу, вичин пешедал, къвалахдал гзаф рикл алай муаллим я. Адан тарсара предметрин арада гъамиша алакьалувилизни дикъет гузвайди кьатлуз жедва. Тарсара кьайдаяр гъар жуьрединбур ишлемишун, аялрин коллективний яратмишунриз артух фикир гун, кьачунвай чирвилер мягъкемарун таъминарзава.

Предметрин декадаяр, классрин сятер, суьгьбетар, экскурсияр, твар-ван авай инсанрихъ галаз гурьушар ва маса мярекатар тухуни аялрин патай кьелунриз ийизвай итиж, маса культурайрин векилрихъ галаз чими алакьаяр хуьз алакьун артухарзава.

Чирвилер деринаруниз датана артух фикир гузва, вичин тежриба къвалахдин юлдашризни чирзава. Ам гъамиша методикадин цйийивилерикай хабардар я, тарсара Ш.Амонашвилидин инсанпересвилерин педагогикадин кьайдайрикай менфят кьачузза. Аялрихъ галаз рахунин эдеблу тегъерди, къвалахдив яратмишунардай тегъерда эгечлуни, аялрин чирвилерин ери хъсанариз чалишмиш хуьни гъам кьелунрин, гъам тербиядин карда хъсан нетижайрални гъизва. Жамиля Сиражудиновнади кьелзавайбурун эдебдин, руьгьдин дережа хкажунин месэлайриз гзаф фикир гузва, и кар патал абурун диде-бубайрихъ галаз сих алакьада аваз къвалахзава.

Ж.Мегъамедовади шегъердин ва республикадин дережада, гъакни инсанпересвилерин педагогикадин кьелунрин сергьятра аваз ачух тарсар тимил тухванвач. Завуч яз, ада теориядай ва методикадай муаллимрин дережа хкажунин, гъар жуьре предметрин муаллимрин санал къвалахун гегъеншарунин, кьелунра образованидин цйийи стандартар кардик кутунин месэлаяр кьарагъарзава. Ам ДИПКПК-да са шумудра докладар гъаз экъечна рахана. Жамиля Сиражудиновнадин гзаф йисарин бегъерлу зегъмет ГУО-дин, образованидин министерствонин патай гъурметдин грамотаяр, "РД-дин образованидин отличник" знак, "РД-дин лайихлу муаллим" лагъай твар гуналди кьейднава. И мукъвара мад са шад хабар агакъна: Жамилядиз "Россиядин Федерациядин умуми образованидин гъурметлу работник" лагъай твар ганва. Гимназиядин муаллимрин коллективди адаз и твар риклин сидкидай мубаракзава. Адахъ мадни еке агалкьунар хуьн чи мурад я.

Жамилядин уьмьурдин юлдаш карчи я. Абурун гъурметлу хизанда хвани руш тербияламишнава. Мурада Къасумхуьрел РОВД-да къвалахзава. Руш вичин хизанни галаз Петербургда яшамаш жезва. Жамиляди чи милли газет датана кхъизва, и кардал масабурни желбзава.

Къуй ви дережаяр мадни гъуьндур хуьрай, гъурметлу Жамиля Сиражудиновна!

Килиг тавуна гъуьжетмир!..

Дагъви ШЕРИФ

16-ноябрдиз Каспийскда, "Москва" кинотеатрада "Мугъаммад" худфильмдин агалнавай премьеря хъана. Иранвийри туйкуьрнавай и фильм Дагъустанда сифте гъар жуьре пешекарриз, журналистриз кьалурна. Премьера жедалди вилик "Москвада" дуьньядин дережадин пешекар, кинодин режиссёр иранви Маджид МАДЖИДИ, кинода пайгъамбардин дидедин ролда кьугъванвай актриса Мина САДАТИ, РФ-дин Общественный палатадин член, РФ-дин мусурманрин Духовный управленидин председателдин 1-заместитель Дамир-хазрат МУХЕТДИНОВ, "Рисалат" холдиндин гендиректор Абдурагъман ХИСЯМЕТДИНОВ, РД-дин культурадин министрдин заместитель Мурад ГЪАЖИЕВ, РД-дин печатдин ва информациядин министрдин 1-заместитель Мегъамед-бег АГЪМЕДОВ, РД-дин муфтийдин заместитель Агъмад КАХАЕВ журналистрихъ галаз гурьушмиш хъана. Абуру фильмдикай суьгьбетарна ва алай вахтунда "Мугъаммад" килигуниз ва кьалуруниз лайихсуз фильм яз гъисабзавайбур-

ни кими туширди лагъана. Анал пешекарри кьейдайвал, фильм тарихдин делирал бинеламишна туйкуьрнавай художественный эсер я ва кьилин макъсадни, адан кумекдалди агъалийриз Ислам дин, Мегъамед пайгъамбар ﷺ кланарун, шариатдин кьанунрал амалзавай ва пайгъамбардин ﷺ пак рехъ давамарзавайбур хуьн я. И макъсаддив агакьун патал, гьелбетда, художественный эсердиз хас тирвал, тарихдин бязи делилрик манадиз хата тежедай гъечли дегишвилер кутунва. Инал рахай гъар са касди "Мугъаммад" фильмдин тарифна ва гъуьжетар ийидалди вилик, гъич садан члур тагъсирдикни акат тавуна, кинодиз хусуи вилералди килигун меслят кьалурна.

Гуьгъуьнлай вири кинодиз тамашна. Пуд сятна давам хъайи ам трилогиядин анжах са пай я. И паюна Абрахидин кьешунар Кааба кьачуз атуникай, Мегъамед пайгъамбар ﷺ дидедиз хуьникай, пайгъамбардин аял члаван вакъайрикай физва. Сад лагъай пай пайгъамбардин ﷺ 12 йисалди акъалтзава.

Маджид Маджидиди суьгьбетайвал, фильм арадал гъун патал дуьньядин киноискусствода машгъур деятелриз - итальянви киноопера-

тор Витторио Сторародиз (адан гъиликай хкатнавай пуд фильм "Оскардиз" лайихлу хъанва), киномонтаждин режиссёр Роберто Перпиньянидиз, спецэффектрин постановщик Скотт Андерсондиз, композитор Алла Раха Рагъманаз, художник-постановщик Мохшлен Шах Эбрахидидиз ва масабуроз теклифнавай. "Мугъаммад" фильмдин сегънейрин винел къвалахун гъеле 2007-йисуз башламишна.

Дагъустандиз атанвай мугъманри мадни кьейдзавайвал, тарихдихъ галаз кьайдайвал, М.Маджидиди вичин дестедихъ галаз саналди Ливанда, Иракда, Мароккода, Алжирда, Тунисда хуьзвай кьадим самбар текстер ахармишна. Гъавилияй сьёмкаяр Тегерандивай 55 км яргъа кьиле фена. Вучиз лагъайтла ана тьебиат кьадим Меккадин ва Мединадиндаз ухар тир. Аравиядин шегъерин винел патан акунар туйкуьрун патал "Нур" твар алаз киношегъер эцигнавай. Бязи сьёмкаяр Деште-Лут кьурамаатда ва Персидский заливдин кьерехдал, ЮАР-да авуна. Сьёмкайрал 55-далай гзаф актёрар ва самбар маса пешекарар желбнавай.

Къейд ийин, им Мегъамед пайгъамбардикай ﷺ арадал гъанвай анжах кьвед лагъай фильм я.

“Заз Дербент кьанда”

Къагьриман ИБРАГЪИМОВ

Къадим шегьерда “Дербентдин 100 дуст” тивар алаз “Заз Дербент кьанда” серенжем тешкилнава.

Адан къилин макьсад, халкъдин, куьмекдалди пул къватна, “Заз Дербент кьанда” тивар алай арт-объект эцигун я. И серенжем гъиле къурдалай инихъ адаз майилвал ийизвайбурун къадар неинки са шегьерда, гьакъ республикадани уьлкведани гзаф жезва.

Къенин ийкъалди и серенжемдин тереф 60 касди хвенва. Абурун арада Дербент шегьердин къил, республикадин министрар, Государстводин Думадин депутаттар, Дагъустан Республикадин Халкъдин Собранидин ва шегьердин Собранидин депутаттар ва шегьерэзгълияр ава.

Проектдин руководител, Дербент шегьердин жегъилрин парламентдин председатель Мадина Рамазановади

къейд авурвал, и проектдиз аялрини кваз дикъет ганва. Шегьердин бязи карчийри чна винидихъ лагъай проектдиз ухшар авай арт-объектар эцигиз башламишнава.

Тешкилатчийри къенин ийкъалди 185950 манат пул къватнава. Пул къватлун давам жезва. Хуш авайбурувай акцияда иштиракна “Дербентдин 100 дуст” лишандик квай сиягъдик чпин тиварни акатдайвал ийиз жеда.

Кеферпатан меркездай хабарар

Низамидин КЪАИНБЕГОВ

Дагъустандиз бахшна

“Диалог культур” проектдин сергъятра аваз Санкт-Петербургда “Суздальский” Культурадин къвале “Дагъустандиз куьн тебрикзавал” лишандик кваз чи ватандиз бахшнавай члехи мярекатар къиле фена. Тешкилатчийр Санкт-Петербургда РД-дин векилхана, Выборгский райондин администрация тир. Мярекатра РД-дин векил Гъасан Гъасанова ва мадни са жерге чи ватандашри иштиракна.

Фоеда дагъустанви художникрини сеняткар устларри чпи арадал гъанвай шейэрин выставка ачухна, мастер-классарни къиле тухвана.

Мярекатрин къилин пай Гъасан Гъасанова Санкт-Петербургда Дагъустандин арада къадим девиррилай инихъ авай дуствилин алакъайрикай гегенш суьгьбетуналди ачухна.

Мярекат къиле тухвай С. Исмаиловани Ю. Ильинскаяди къватл хъанвайбуру кеферпатан меркезда яшамиз жезвай ва къвалахзавай бязи дагъустанвийрихъ, педагогвилдин илимрин кандидат, Россиядин писателрин Союздин Санкт-Петербургдай отделенидин член Гъурья Османовадихъ, къилин категориядин духтурар тир Майда Гъасановадихъ, Аида Генжалиевадихъ ва масабурхъ галаз танишарна.

Ахпа вирида биологиядин илимрин доктор, РАЕ-дин член-корреспондент, СПбГУ-дин профессор Исхан Мегьамедова вичин уьмуьрдикай ва Дагъустандиз тукъурнавай гъикаядихъ яб акална.

Эхирдай “Горцы” шоу-дестеди, манидар Денис Яковлева, аялрин дестейри рикел аламукъдай концерт гана.

Алакъаяр мегъкемарзава

Къадим вахтарилай ина дагъустанвийр амай халкъарихъ галаз дуствилелди, гъурметлудаказ яшамиз жезва. Ватандашрихъ галаз алакъа хуьн, абуруз алакъдай куьмекар гун патал Санкт-Петербургда авай Дагъустан Республикадин векилханади областдин ва шегьердин муниципальный тешкилатрихъ галаз алакъаяр мегъкемарзава. И къвалах вина дережада аваз тешкилун патал муниципалитетра яшамиз жезвай дагъустанвийрин арадай тамам ихтиярар ганвай ксар хъянава. Областда Дагъустандин патай векил Гъасан Гъасанова къейдзавайвал, иллаки хъсандиз къвалахзавайбурун жергедай яз Алисултан Багомаеван (Санкт-Петербургдай Московский

район), Исакъ Гъажиеван, Рустам Малачеван, Ражаб Мусаеван (Ленобластдин Тосненский ва Кировский районра) тиварар къаз жеда. Абуру чи ватангълийрихъ галаз датана гуьруьшар тешкилзава. Абуру къиле тухванвай “Саналди чун Россия я”, “Гьикъ яшамиз жезва, къунши?” мярекатар ва спортдин гъар жуьре турнирар къейд ийиз жеда.

Къиле губернатор Александр Дрозденко аваз Ленобластдин регъберри Дагъустандин векилханадин къвалахриз къуват гузва. И мукъвара Ленобластда ачухай Дуствилин къвале чи векилханадиз са къвални ганва. Дуствилин алакъаяр мегъкемаруниз къуват гун яз, Кировский районда муниципалитетдин къил Юнус Ибрагъимова ватангълияр къабулна.

Алай вахтунда областдин шегьерин ва районрин муниципальный тешкилатра векилханадин патай векилвиле хкъагун патал 50 дагъустанвидикай ибарат сиягъ тукъурнава.

Вири динар - ислягъвал

патал

Ленобластдин гъукуматдин заседанийрин залда “Ислам миллетрин арада авай алакъаяр мегъкемарунин карда” темадай конференция къиле фена. Ана имамри, общественный деятелри, алумри, политикри иштиракна.

Санкт-Петербургдай ва Россиядин Кефердинни Рагъакъидай патан региондин Духовный управленидин председател, Жумья мискиндин муфтий Равиль Панчеева вичин рахунра къейд авурвал, вири динри, гъа жигъетдай яз исламдини, намуслу, гъахълу, сабурулу жез чирзава, экстремизмдихъ исламдин гъич са алакъани авач ва террорист милливални дин авачир тахсиркар я.

Ахцегъай хабарар

Йисан муаллим

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Алатай гъафтеда Ахцегъа “2017-йисан муаллим” конкурсдин райондин паюнин нетижаяр къуна. Ци муаллимрин пешекарвилдин и конкурс “Чириз чира” лишандик кваз къиле фена. Ахцегърин 1-нумрадин школада вад юкъуз конкурсдин сергъятра аваз къиле феи мярекатри РД-дин лайихлу муаллим Магъмуд Абдулкеримован тиварунихъ галай “Просвещение” фондунин спонсорвилдин куьмекар гана.

Нетижаяр къунин мярекат 1-нумрадин школадин муаллим, алатай йисуз и конкурсдин райондин паюнин гъалибчи Салимат Агъмедовади тебрикдин гаф рахуналди ачухна. Райондин аялрин музшколадин муаллимрикай ибарат халкъдин музалатрин ансамблди къватл хъанвайбурун гуьгъуьлар ачухардай манияр тамамарна. Салимат Агъмедовади сегънедиз конкурсдин иштиракчийриз теклифна.

Нетижаяр къунин гаф райондин образованидин отделдин начальник Алмас Гъажиев рахана. Ада къейдайвал, 10 касди иштираккай конкурс вад паюникай ибарат яз къиле фена. Гъар са паюна муаллимри методикадин ва теориядин жигъетдай чпин алакъунар, гузвай тарс чир хуьн ва, виридалайни важиблуди, аялар ва пеше къан хуьн тирди къалурна.

Конкурс нетижалудаказ къиле фена. Чаз субут хъана хъи, конкурсдин вири иштиракчийр лайихлубур, чпин предмет чизвайбуру, муаллимрин пеше къанзавайбуру, алай аямдив къур методикайрал амалзавайбуру тир, - давамарна ада. И кар конкурсантриз тебрикайдалай къулухъ ада мярекатрин тешкилатчийриз ва спонсорриз, куьмекар гунай райцентрадал алай 1,2-нумрайрин школайрин регъберриз сагърай лагъана.

“Йисан муаллим” нубатдин конкурсдин райондин паюнин гъалибчи 1-нумрадин школадин урус члаланни литературадин муаллим Нуржагъан Абукакарова хъана. 2-чка Луткурин школадин биологиядин муаллим Нурия Къличхановади, 3-чка Ахцегърин 2-нумрадин школадин физкультурадин муаллим Самур Мамедова къуна. “Виридалайни хъсан яратмишунардай муаллим” номинациядай Хуьруьгрин школадин химиядин муаллим Раиса Демирова, “Аялриз рикъни гузва” номинациядай Къурукаларин школадин информатикадин муаллим Фазил Мегъамедалиев тафаватлу хъана. Ахцегърин 1-нумрадин школадин гъевчи классрин муаллим Эрзи Жафаровадиз “Тамашачийрин майилвилерин приз” гана.

Гъалибчийривни номинантрив шагъадатнамаярни пишкешар РД-дин лайихлу муаллим, “Просвещение” фондунин президент Магъмуд Абдулкеримова вахкана. Жегъил муаллимриз ада вичин патай меслятари къалурна. Гуьгъуьнлай тебрикдин гафар Ахцегъ райондин къилин заместител Алмас Шуаев, “Просвещенидин” вице-президент Максим Алимов ва масабур рахана.

Сада-сад эхи авунин югъ

Райондин къил О.Абдулкеримован меслятдалди образованидин идарайра Сада-сад эхи авунин международный йикъаз талукъ мярекатар къиле фена.

Къилди къачуртла, Ахцегърин 1, 2 ва 3-нумрайрин школайра и темадиз талукъ ачух тарсар тухвана, райцентрадин кучейра ва ял ядай багълара плакатар алкъурнавай. Жегъил активистрини “Россия вири патал” серенжем тешкилнавай ва гъавурдик кутунин чарарни буклетар пайзавай. А.Гъаниеван тиварунихъ галай спортшколада школьникрин арада “Ша, дуствилелди яшамиз жен” лишандик кваз волейболдай акъажунар къиле фена.

Школадин библиотека

Рагъидин ЭМИНОВ

Ахцегъ райондин 2-нумрадин школадин библиотекадин заведующий Аида Алирзаева я. И мукъвара чун аниз мугъман хъана. Ада библиотека, цларал писателрин, алумрин камаллу келимаяр къенвай плакатар алкъурна дуьзмишнавай.

Школадин библиотекадин фондуна 14 агъзурдалай гзаф ктабар ава. Инай аялривай гьакъ 6-классдал къведалди учебникарни къачуз жеда. Библиотекарь Оксана Мурадовади мукъвал-мукъвал классриз физ ва гьакъ ученикрин иниз теклифиз келдайбурун конференция, цийиз хкизвай ктабрай обзорар, суварриз талукъарнавай мярекатар гуьруьшар къиле тухузва. О.Мурадовади аялрихъ галаз санал мукъвал-мукъвал цлан газетарни акъудзава, куьгъне хъанвай ктабар къайдадиз хкизва. А.Алирзаевадин къаюмвилек кваз Дагъустандин шаиррин ва писателрин юбилейриз талукъ келунар, гуьруьшмишвилер къиле тухунни адетдиз элкъвенва. И мукъвара Р.Гъамзатован, Г.Къурбанан, А.Саидован, М.Абдурагъманан, А.Рашидован, С.Сулейманан, Х.Тагъиран, Къ.Межидован ва масабурун юбилейрин мярекатар къиле тухвана.

Библиотека хъсан къайдада аваз хуьн патал школадин руководстводини муаллимри датана куьмекар гузва.

Философрин югъ

Шагъ ШАГЪОВ

Алатай гъафтеда Расул Гъамзатован тиварунихъ галай Милли библиотекада Философиядин йикъаз талукъ мярекат къиле фена.

Дагъосуниверситетдин философиядин кафедранин заведующий, философиядин илимрин доктор, профессор Мустафа Билалова ва ДГУ-дин Илимдин библиотекадин отделди Милли библиотекада, адет хъанвайвал, гъар йисуз тешкилзавай и мярекат философиядин ва психологиядин факультетрин 1-курсуна келзавай студентар патал лишанди хъана. Абурув шад гълара философвилдин шагъадатнамаяр ва философиядай ктабрин комплектар вахкана.

Къейд ийин, Философрин югъ 2002-йисалай ЮНЕСКО-ди тешкилнавайди я. Пешекарвилдин сувар яз ам 70-далай виниз уьлквейра къейдзава.

Нетижаяр къуна

18-ноябрдиз Мегъарамдхуьруьн 1-нумрадин школада пешедай уstadвилдин “2017-йисан муаллим” конкурсдин муниципальный пай акъалтна.

Конкурс агалунин мярекатда райондин образованидин идарайрин профсоюздин тешкилатдин председател Шекет Мегъамедова, “Райондин методикадин кабинет” МКУ-дин заведующий Исмаил Пирмегъамедова, образованидин управленидин векилри, муаллимри ва СМИ-рин векилри иштиракна.

Конкурсда 7 муаллимди - Румина Шагъпазовади, Маина Шагъпазовади, Анна Агъамедовади, Тамилла Саркаровади, Гъажиханум Мусаевади, Ирада Аливердиевади, Сенем Исмеевади иштиракна.

Конкурсдин муниципальный паюнин гъалибчи Самур хуьруьн школадин математикадин муаллим Анна Агъамедова хъана. Ада «2017-йисан муаллим» конкурсдин республикадин паюна Мегъарамдхуьруьн райондин патай векилвалда. 2-чкадиз Мегъарамдхуьруьн 1-нумрадин школадин физкультурадин муаллим Ирада Аливердиева ва 3-чкадиз Къепир-Къазмайрин школадин ингилис члалан муаллим Маина Шагъпазова лайихлу хъана.

Эхирдай Мегъарамдхуьруьн 1-нумрадин школада тербиядин рекъай директордин заместител Замина Гъажимурадовадин гуьзчивилик кваз аялри концерт гана, муаллимриз бахшнавай манияр лагъана ва шиирар келна.

Аслан - кьве сеферда дуьньядин чемпион

УНИВЕРСАЛЬНЫЙ БЯГСЕР

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Алатай гьафтеда чав мад са шад хабар агакна: Калужский областдин Медынь шегьерда универсальный бягсерай кьиле феий дуьньядин чемпионатда чи ватандаш Аслан КЪУРБАНОВА 90 кг-дин заланвал авайбурун арада кьизилдин медаль кьазанмишна. Алатай жумья юкьуз Аслан Къурбанов Махачкъаладин аэропортуна багърийри, ярар-дустари, спортсменри шад гьалара кьаршиламишна.

Къейд авун лазим я хьи, спортдин кесерлу майданра ада икьван чавалдини вичин гьунарар садрани-кьведра кьалурнач. Гила ада универсальный бягсерай дуьньядин чемпионвилдин твар кьвед лагъай сеферда кьазанмишнава. Спортдин виниз тир куклуш мад сеферда муьлуьгъарун - дуьньядин чемпионвилдин твар кьвед лагъай сеферда кьазанмишун - риклин сидкьидай мубаракрай. Райондин, Дагъустандин твар хкажзавай кьегалдал чна дамахзава.

РИКЕЛ ХКИН: А.Къурбанова дуьньядин чемпионвилдин твар Медынь шегьерда 2015-йисузни кьазанмишна. 25 йисан яшда авай Аслан Къурбанов Россиядин спортдин мастер, универсальный бягсерай Европада чемпионни я. Алай вахтунда ада Махачкъалада кьайдаяр хуьдай органра кьваллахзава.

Катран мукай кард кьарагьда, лагъанва бубайрин мисалда. Кьасумхуьрел самбодинни дзюдодин ДЮСШ ачухай ва ана жегьилриз спортдай вердишвилер гузвай Рамазан, Юрий ва Тельман Къурбановар районда ва адалай кьецени машгьур спортсменар я. Рамазани Тельман спортдин международный классдин мастерар, пешекар спортсменрин арада дуьньядин чемпионар, Юрий азаддаказ кьуршахар кьунай, самбодай ва дзюдодай спортдин мастер, СССР-дин ва РСФСР-дин чемпион, кесерлу хейлин турниррин гьалибчини я. Пуд стхадини жаванриз спортдин журейрай сирер чирзава, бажарагьлу тренерар яз алай вахтунда зегьмет члугвазва. Аслан Юрий Ибрагимовичан хва я. Алай вахтунда тренер ва ими Тельман Къурбанован гьилик вердишвилер кьа-

чузвай Аслана чун вичин агал-кьунралди мукьвал-мукьвал шадарзава. Са гафуналди, Аслана Къурбановрин рехъ узьязгдаказ давамарзава.

- Медынь шегьерда дуьньядин 37 уьлкведай атанвай 200 спортсменди иштиракна. Универсальный бягсерай акъажунрин сад лагъай раундда спортсменри манийвилер алудунай чпин гьунарар кьалурна. Хъсан нетижа кьалурайди очкойрай виликни акатна. Адалай кьулухъ бягсер кьиле тухвана, - суйгьбетна дуьньядин чемпионди.

Малум хъайивал, Аслана дуьньядин чемпионвилдин твар кьазанмишун патал кьуд бягс кьиле тухвана, Монголиядай, Румыниядай, Узбекистандай тир спортсменрихъ галаз ада вичин кьуватар ахтармишна. Финалдани адаз Кьазахстандай тир спортсмен кумукьна.

Виклегьбур хьяна

САМБО

ЧИ КОРР.

Алатай гьафтедин ял ядай йикъара Махачкъалада, единоборстойрай СДЮСШОР-да, самбодай Дагъустандин чемпионат кьиле фена. Ана республикадин 150-далай виниз самбистри заланвилдин 9 категориядай чпин алакьунар кьалурна. Республикадин чемпионатда гьалиб хъайи спортсменри алай йисан 9-11-декабрдиз Кабардино-Балкариядин меркез Нальчикда кьиле фидай СКФО-дин чемпионатда иштиракда.

Дагъустандин чемпионвилдин тварариз агъадихъ галай спортсменар лайихлу хьяна: **Имам ИБРАГИМОВ** (52 кг, Каспийск), **Артур АХСАРОВ** (57 кг, Махачкъала), **Мухтар ГЪАМЗАЕВ** (62 кг, Махачкъала), **Рамазан ОМАРОВ** (68 кг, Каспийск), **Шамил ГАЗИМЕГЪАМЕДОВ** (74 кг, Каспийск), **Руслан ОСМАНОВ** (82 кг, Махачкъала), **Гъажимурад СУМАЛАЕВ** (90 кг, Каспийск), **Вацлав ДАУДОВ** (100 кг, Махачкъала), **Гъажи ОМАРОВ** (100 кг-дилай гзаф заланвал, Махачкъала).

“Агъ, чан лезги”

Рамазан ВЕЛИБЕГОВ

Алатай асирдин 60-йисара, чун студентар тирла хъайи кар я. Махачкъалада, гьуьлуьн патав ял ядай багъда авай филармониядин кассайрихъ галай инсанриз. Ахцегъ нугъатдал рахазвай са итимди гьилер яна ва икь лагъана: “Агъ, чан лезги! Я гадаяр, инал ша! И касдин гьилериз, тангъахдиз килиг. Ихътин итимрал чна дамах авун лазим я!”

Виридан фикир желб авур кьакъан буй-бухах авай итимни чи хуьруьнви, цналви, **Гьасан ГЪУЬСЕЙНОВ** тир. Пагъливандин акунар авай ам кье бажарагьлу муаллим я. Ада Советрин девирлилай башламишна хуьруьн, Кьазахстандин Цийи Узень шегьердин школайра аялриз математикадин сирер чирна, кьенин юкьуз Белиж хуьруьн школада кьваллахзава. Математик ятлани, ам члал, эдебият, халкъдин адетар ва меденият хуьнални машгьул кас я.

Вичин буй-бухадикай, уьтквемвиликай рахайтла, гьакьикъатдани, хкетрик квай хътин пагъливан я. Хваш-беш ийиз гьил ядайла адан гьил ви гьиле гьакьдач, рахадайла вун адаз кьил хкажна винелди килигун лазим жеда. Мелерани ам вилик жергейра жеда. Алава яз, тламаяр, шахматар кьугъунай ам спортдин мастер я.

Гьасан Гъуьсейнован хизандикай рахайтла, чун пагъливанрин арадиз аватайди хъиз жеда. Адан стха, фадлай уьлкведин меркезда авай ва лезгийрихъ рикл кузвай карчи Ремиханни еке буйдин итим я.

Кьве пагъливандин буба Гъуьсейнахъ галаз зун алатай асирдин 50-60-йисара таниш хъанай. Дугъриданни, амни пагъливан тир. Адан гьилерин члехи туплар гьевчи аялдин кьвачериз ухшар тир. Са сеферда чун, аялар, хуьруьн кимел атайла, кьве итимди Гъуьсейнахъ галаз гьахъсуз кьал акъудна. Гъуьсейна абурун парталрин хивер кьуна хкажна, итимар сад-садахъ геляна ва гьар сад санихъ гадарна. Аялар тир чна, “чаз Гъуьсейнан кьуватрикай гурай” лугъудай.

Гъуьсейнан алапатдин кьуватрикай мадни мисалар гьиз жеда. Адан дах, Гьасанан члехи буба Ремиханни пагъливан хътин кас тир. Инкьилабдилай вилик девирда ам Дербентдиз кьваллахиз фена. Са варлу касдин гьаятдиз фена, фялевили кьвалах гун тлалабай ам кьабулначир. Гьа ва арада иесидин бустанда лам гьатнавай ва ана кьвалахзавай кьаравулривай ам акъудиз тежезвайди акур Ремихана фена лам хуьчуьк кьуна ахкъуднай. И дуьшуйшдилай кьулухъ ам абур кьвалахални кьабулна ва Ремихана ана яргьалди кьвалахни авуна.

Дагъустанда ихътин пагъливан ксар-хизанар мадни авай - Али Кьилич, Сали Сулейман, кьудратлу Абдурагьман. Чебни Советрин уьлкведа, дуьньяда машгьурбур. Пагъливанар - спортсменар яз чпин гьунарар цналвийрин хизанди ашкара авуначтани, Аллагьдин патай чпиз бедендинни кьуватдин пай ганвай гьунарлу Римиханарни, Гъуьсейнарни Гьасанар чна риклелай алудна виже кьведач.

Жаван спортсменрин акъажунар

АЗАДДАКАЗ КЪУРШАХАР КЪУН

Муса АГЪМЕДОВ

И мукьвара Хасавюрт райондин Цийи Къурушдал меценат **Ибрагим БАЙРАМОВАН** савкъатар патал аялрин арада азаддаказ кьуршахар кьунай турнир кьиле фена.

Финалдин акъажунриз талуьк пай хуьруьн администрациядин кьил **Рафик ЮСУПОВА** ачухна ва ада кьиле тухузвай серенжемдин важиблувиликай суйгьбетна, турнирдин тешкилатчийриз сагърай лагъана.

Жаван спортсменри вини дережадин техника кьалурна, кесерлу

бягсер кьиле тухвана. Судьяйри лагъайтла, турнир кьиле физвай вахтунда арадал атай гьуьжет алай легъзейрай пешекарвилелди кьил акъудна. Нянихъ акъажунрин гьалибчийар ва кьенкьечийар тайин хъана. Турнирдин нетижада гьалибчийриз акъажунрин гьуьрметлу мугьманри пулдин шабагъар, грамотаяр ва медалар гана.

Къейд ийин хьи, турнирдиз машгьур спортсменризни тренериз теклифнавай. Абурун арада ери-бине Къурушдилай тир ва алай вахтунда Кьизляр шегьерда яшамаш жезвай спортдин мастер, тайский боксдай Россиядин лайихлу тренер **Ибрагим ХИДИРОВ**, Махачкъаладай тир женгинин самбодай дуьньядин чемпион, ММА-дин пешекар женг-

чи **Ислам МАМЕДОВ**, Сулейман-Стальский райондин Курхуьрелай тир азаддаказ кьуршахар кьунай Россиядин чемпионатдин гимшидин медалдин сагъиб **Якъуб ШИХ-ЖАМАЛОВ**, Махачкъаладай тир азаддаказ кьуршахар кьунай спортдин мастер, хейлин турниррин гьалиби **Абдурагьман ГИТИНОВА-СОВ** ва масабур авай.

Гьалибчийрив шабагъар вахкуниз талуькарнавай мярекатда Къурушрин хуьруьн имам **Азим Гъажи ПАНАГЪОВА** турнирдин тешкилатчийриз ва спонсориз - стхаяр тир **Умар ва Багъадин БАЙРАМОВРИЗ**, Руслан ва **Умар ЖАБРАИЛОВРИЗ**, тренериз - **Мамед МАМЕДШАГЪОВАЗ**, **Ибрагим БАЙРАМОВАЗ** чухсагъул малумарна. Шагьид Мугьаммад гъажи Хидирован тварунихъ галай мергьяматлувилдин фондуни гьалибчийрив савкъатар вахкана ва азаддаказ кьуршахар кьунай кардик квай спортзалдин игътияжар патал пулдин такъатар чара авуна. Турнирдин генеральный спонсор, карчи **Омар БАЙРАМОВАЗ** (Дербент шегьер) тренерини сагърай лагъана. Эхирдай тренер ва турнирдин тешкилатчийрикай сад тир **Мамед Мамедшагъовани** Къурушрин хуьре спорт еримлу хъун патал пулдин такъатаралди кумьекар гузвай турнирдин генеральный спонсор **Омар Байрамоваз** ва мергьяматлувилдин “Леки” фондунин учредителрикай сад тир чи баркаллу хуьруьнви **Фазил ГЪАЖИЕВАЗ** чухсагъул малумарна.

понедельник, 28 ноября

**ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ**

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:45 Местное время. Вести-Дагестан
14:45 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Альма матер
17.55 Тележурнал «Энергия»
18.15 Акценты. Аналитическая программа Ильмана Алипулатова
20:45 Местное время. Вести-Дагестан
РГВК
07.00 Время новостей. Итоги
07.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»

08.30 Мультфильм
09.05 Х/ф «Левсурская баллада»
10.50 Проект «Аулы Дагестана» Ахвакский район
12.05 «Парламентский вестник»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Служа Родине»
13.20 Проект «Поколение» Магомед Гусейнов
14.05 «Подробности»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Графиня де Монсоро» 6 с.
16.05 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана
17.00 Неделя северного кино на РГВК. Х/ф «Семеро смелых»
18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»
19.30 Время новостей Дагестана

20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 Проект «Дагестан туристический»
20.40 «Память поколений» Магомед Гаджиев
21.40 «Дело вкуса» Дагестан
21.55 В/ф «Нюгди – маленький Иерусалим»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Х/ф «Человек-амфибия»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на табасаранском языке «Мил»
01.35 Т/с «Картель»
02.15 Проект «Дагестан туристический»
02.30 Х/ф «Великий диктатор»
04.30 «Память поколений» Магомед Гаджиев
05.20 Неделя северного кино на РГВК. Х/ф «Семеро смелых»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро».
9.00 Новости.
9.20 «Контрольная закупка».
9.50 «Жить здорово!»
10.55 «Модный приговор».
12.00 Новости.
12.15 «Про любовь».
13.20 «Время покажет».
14.00 Новости.
14.15 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Время покажет».
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Наедине со всеми».
18.00 Вечерние новости.
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят».
21.00 «Время».
21.30 Т/с «Научи меня жить».
23.30 «Вечерний Ургант».
0.00 «Познер».
1.00 Ночные новости.
1.15 «Время покажет».
2.10 «Наедине со всеми».
3.00 Новости.
3.05 «Наедине со всеми».
3.15 «Модный приговор».
4.10 «Контрольная закупка».

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России».
9.00 «Вести».
9.15 «Утро России».
9.55 «О самом главном».
11.00 «Вести».
11.45 «Вести». Местное время.
12.00 Т/с «Сваты».
14.00 «Вести».
14.45 «Вести». Местное время.
15.00 Т/с «Тайны следствия».
17.00 «Вести».
17.20 «Вести». Местное время.
17.40 «Прямой эфир».
18.50 «60 минут».
20.00 «Вести».
20.45 «Вести». Местное время.
21.00 Т/с «София».
23.10 «Специальный корреспондент».
0.05 Т/с «Сваты».
2.00 Т/с «Дар».

НТВ

6.00 «Новое утро».
7.30 «Студия Юлии Высоцкой».
8.00 «Сегодня».
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.00 «Сегодня».
10.20 Т/с «Лесник».
12.00 «Суд присяжных».
13.00 «Сегодня».
13.25 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».
14.00 «Место встречи».
16.00 «Сегодня».
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 «Говорим и показываем».
19.00 «Сегодня».
19.45 Т/с «Казачки».
23.30 «Итоги дня».
0.00 «Поздняков».
0.10 Т/с «Морские дьяволы».
1.10 «Место встречи».
3.10 «Мировая закулиса. Таблетка от здоровья».
4.05 Т/с «Хвост».
5.00 Т/с «Адвокат».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 По делам несовершеннолетних.
10.00 Давай разведемся!
12.00 Свадебный размер.
13.00 Счастье из пробирки.
14.00 Т/с «Сваты».
15.55 Т/с «Дурная кровь».
18.00 6 кадров.
18.05 Т/с «Она написала убийство».
19.00 Т/с «Сваты».
21.00 Т/с «Дурная кровь».
23.00 Свадебный размер.
0.00 6 кадров.
0.30 Х/ф «Подари мне воскресенье», ч. 2.
2.10 По делам несовершеннолетних.
4.10 Давай разведемся!
5.10 6 кадров.
5.15 Тайны еды.
5.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 «Настроение».
8.00 Х/ф «Синхронисти».
11.30,14.30 «События».
11.50 «Постскриптум».
12.55 «В центре событий».
13.55 «Осторожно, мошенники! Как привлечь миллион».
14.50 «Город новостей».
15.15 «Городское собрание»
16.00 «Линия защиты. Тайная армия Кремля».
16.35 «Естественный отбор».
17.40 Т/с «Женщина в беде».
19.30,22.00 «События».
20.00 «Право голоса».
21.45 «Петровка, 38».
22.30 «Главный калибр». Спецрепортаж.
23.05 «Без обмана». «Рожь против пшеницы»
0.00 «События. 25-й час».
0.30 Т/с «Коготь из Мавритании 2».
4.25 Д/ф «Смерть на спортивной арене».
5.10 Д/ф «Короли эпизода. Готлиб Ронинсон».

вторник, 29 ноября

**ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ**

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Даймохк» (на чеченском языке)
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Ушедший в вечность
18.55 Воспавший Дагестан. Театральный фестиваль
18.15 Круглый стол. «Санитарно-эпидемиологическая ситуация в Махачкале»
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
08.00 Мультфильмы
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.25 Х/ф «Великий диктатор»
11.50 Проект «Дагестан туристический»
12.10 «Дело вкуса» Дагестан
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 В/ф «Нюгди – маленький Иерусалим»
13.35 «Память поколений» Магомед Гаджиев
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Графиня де Монсоро» 7 с.
16.05 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана

17.00 Неделя северного кино на РГВК. Х/ф «Иван Бровкин на целине»
18.45 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «Подробности»
20.40 «Города Дагестана» Дербент
21.10 «На виду»
21.50 «Правовое поле»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Угол зрения»
23.30 Д/ф «Посол империи. Невидимая сватка на краю бездны»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
01.35 Т/с «Картель»
02.20 Х/ф «Капкан»
04.00 «Правовое поле»
04.30 Д/ф «Посол империи. Невидимая сватка на краю бездны»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро».
9.00 Новости.
9.20 «Контрольная закупка».
9.50 «Жить здорово!»
10.55 «Модный приговор».
12.00 Новости.
12.15 «Про любовь».
13.20 «Время покажет».
14.00 Новости.
14.15 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Время покажет».
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Наедине со всеми».
18.00 Вечерние новости.
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят».
21.00 «Время».
21.30 Т/с «Научи меня жить».
23.40 «Вечерний Ургант».
0.15 Ночные новости.
0.30 «Время покажет».
1.20 «Наедине со всеми».
2.15 «Мужское/Женское».
3.00 Новости.
3.05 «Мужское/Женское».
3.15 «Модный приговор».
4.15 «Контрольная закупка».

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России».
9.00 «Вести».
9.15 «Утро России».
9.55 «О самом главном».
11.00 «Вести».
11.40 «Вести». Местное время.
11.55 Т/с «Сваты».
14.00 «Вести».
14.40 «Вести». Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 «Вести».
17.20 «Вести». Местное время.
17.40 «Прямой эфир».
18.50 «60 минут».
20.00 «Вести».
20.45 «Вести». Местное время.
21.00 Т/с «София».
23.10 «Вечер с Владимиром Соловьевым».
1.10 Т/с «Сваты».
3.20 Т/с «Дар».

НТВ

6.00 «Новое утро».
7.30 «Студия Юлии Высоцкой».
8.00 «Сегодня».
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.00 «Сегодня».
10.20 Т/с «Лесник».
12.00 «Суд присяжных».
13.00 «Сегодня».
13.25 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».
14.00 «Место встречи».
16.00 «Сегодня».
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 «Говорим и показываем».
19.00 «Сегодня».
19.45 Т/с «Казачки».
23.30 «Итоги дня».
0.00 Т/с «Морские дьяволы».
1.00 «Место встречи».
3.00 «Квартирный вопрос».
4.00 Т/с «Хвост».
5.00 Т/с «Адвокат».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 По делам несовершеннолетних.
10.00 Давай разведемся!
12.00 Свадебный размер.
13.00 Счастье из пробирки.
13.55 Т/с «Сваты».
15.55 Т/с «Дурная кровь».
18.00 6 кадров.
18.05 Т/с «Она написала убийство».
19.00 Т/с «Сваты».
21.00 Т/с «Дурная кровь».
23.00 Свадебный размер.
0.00 6 кадров.
0.30 Х/ф «Подари мне воскресенье», ч. 2.
2.15 По делам несовершеннолетних.
4.15 Давай разведемся!
5.15 Тайны еды.
5.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 «Настроение».
8.10 «Доктор И...»
8.40 Х/ф «Молодая жена».
10.40 Д/ф «Евгений Миронов. Один в лодке».
11.30,14.30 «События».
11.50 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи».
13.40 «Мой герой».
14.50 «Город новостей».
15.15 «Без обмана». «Рожь против пшеницы»
16.00 «Линия защиты. Умереть и воскреснуть»
16.35 «Естественный отбор».
17.40 Т/с «Женщина в беде».
19.30,22.00 «События».
20.00 «Право голоса».
21.45 «Петровка, 38».
22.30 «Осторожно, мошенники! Уличный лохотрон»
23.05 «Прощание. Роман Трахтенберг»
0.00 «События. 25-й час».
0.30 «Право знать!»
1.55 Х/ф «Возвращение в А».
4.15 Д/ф

среда, 30 ноября

**ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ**

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Шолом» (на татском языке)
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Дагестан-Донбасс. Сближение культур
18.05 Воспавший Дагестан. Закрытие театрального фестиваля
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
08.00 Мультфильмы
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.25 Х/ф «Капкан»
11.25 Д/ф «Посол империи. Невидимая сватка на краю бездны»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Правовое поле»
13.30 «Угол зрения»
14.05 «Подробности»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Трест, который лопнул» 1 с.
16.05 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана

17.00 Неделя северного кино на РГВК. Х/ф «Сказание о Земле Сибирской»
18.45 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 В/ф «В память о погибших...»
21.10 «Вдохновение»
21.50 «Жилый мир»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Х/ф «В квадрате 45»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
01.35 Т/с «Картель»
02.20 В/ф «В память о погибших...»
02.50 Х/ф «По ком звонит колокол?»
05.20 «Жилый мир»
05.45 Неделя северного кино на РГВК. Х/ф «Сказание о Земле Сибирской»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро».
9.00 Новости.
9.20 «Контрольная закупка».
9.50 «Жить здорово!»
10.55 «Модный приговор».
12.00 Новости.
12.15 «Про любовь».
13.20 «Время покажет».
14.00 Новости.
14.15 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Время покажет».
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Наедине со всеми».
18.00 Вечерние новости.
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят».
21.00 «Время».
21.35 Т/с «Научи меня жить».
23.40 «Вечерний Ургант».
0.15 Ночные новости.
0.30 «Время покажет».
1.20 «Наедине со всеми».
2.15 «Мужское/Женское».
3.00 Новости.
3.05 «Мужское/Женское».
3.15 «Модный приговор».
4.15 «Контрольная закупка».

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России».
9.00 «Вести».
9.15 «Утро России».
9.55 «О самом главном».
11.00 «Вести».
11.40 «Вести». Местное время.
11.55 Т/с «Сваты».
14.00 «Вести».
14.40 «Вести». Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 «Вести».
17.20 «Вести». Местное время.
17.40 «Прямой эфир».
18.50 «60 минут».
20.00 «Вести».
20.45 «Вести». Местное время.
21.00 Т/с «София».
23.10 «Вечер с Владимиром Соловьевым».
1.10 Т/с «Сваты».
3.20 Т/с «Дар».

НТВ

6.00 «Новое утро».
7.30 «Студия Юлии Высоцкой».
8.00 «Сегодня».
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.00 «Сегодня».
10.20 Т/с «Лесник».
12.00 «Суд присяжных».
13.00 «Сегодня».
13.25 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».
14.00 «Место встречи».
16.00 «Сегодня».
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 «Говорим и показываем».
19.00 «Сегодня».
19.45 Т/с «Казачки».
23.30 «Итоги дня».
0.00 Т/с «Морские дьяволы».
1.00 «Место встречи».
3.00 «Дачный ответ».
4.00 Т/с «Хвост».
5.00 Т/с «Адвокат».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 По делам несовершеннолетних.
10.00 Давай разведемся!
12.00 Свадебный размер.
13.00 Счастье из пробирки.
14.00 Т/с «Сваты».
15.55 Т/с «Дурная кровь».
18.00 6 кадров.
18.05 Т/с «Она написала убийство».
19.00 Т/с «Сваты».
21.00 Т/с «Дурная кровь».
23.00 Свадебный размер.
0.00 6 кадров.
0.30 Х/ф «Инфант». (Россия - Украина).
2.40 По делам несовершеннолетних.
4.40 Давай разведемся!
5.30 6 кадров.
5.35 Жить вкусно с Джейми Оливером.
6.25 6 кадров.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 «Настроение».
8.10 «Доктор И...»
8.45 Х/ф «Гусарская баллада».
10.40 Д/ф «Золушки советского кино».
11.30,14.30 «События».
11.50 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи». (Великобритания).
13.40 «Мой герой».
14.50 «Город новостей».
15.15 «Прощание. Роман Трахтенберг».
16.00 «Линия защиты. Паранормальный спецназ»
16.35 «Естественный отбор».
17.40 Т/с «Женщина в беде 2»
19.30 «События».
20.00 «Право голоса».
21.45 «Петровка, 38».
22.00 «События».
22.30 «Линия защиты. Ельцина»
23.05 «90-е. Сердце Ельцина»
0.00 «События. 25-й час».
0.25 «Русский вопрос».
1.10 Детектив «Выстрел в тумане».
2.55 Д/ф

четверг, 1 декабря

**ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ**

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Алшан» (на цахурском языке)
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Грани реальности. «Человек и биосфера»
18.00 Человеческий капитал. «Дети – наше будущее».
18.20 За и против. Дискуссионный клуб

РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
08.00 Мультфильмы
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.25 Х/ф «По ком звонит колокол?»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 В/ф «В память о погибших...»
13.30 Год гор на РГВК «Дагестан»
13.50 «Жилый мир»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Трест, который лопнул» 2 с.
16.30 Время новостей Дагестана

17.00 Неделя северного кино на РГВК. Х/ф «Начальник Чукотки»
18.30 Обзор газеты «Хакьикьат»
18.45 Передача на аварском языке «Паданги ламали заманги»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «На виду спорт»
21.05 «Прогулки по музею»
21.35 Проект «Поколение» Асеф Мехман
22.10 Приоритетные проекты развития РД
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Разумный взгляд»
23.50 Д/ф «Кавказские истории»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на аварском языке «Паданги ламали заманги»
01.35 Т/с «Картель»
02.20 Проект «Поколение» Асеф Мехман
03.00 Х/ф «Янки Дудл Денди»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро».
9.00 Новости.
9.20 «Контрольная закупка».
9.50 «Жить здорово!»
10.55 «Модный приговор».
12.00 Новости.
12.15 «Про любовь».
13.20 «Время покажет».
14.00 Новости.
14.15 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Время покажет».
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Наедине со всеми».
18.00 Вечерние новости.
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят».
21.00 «Время».
21.35 Т/с «Научи меня жить»
23.40 Д/ф «Маршал Жуков. До и после победы».
0.45 Ночные новости.
1.00 «Время покажет».
1.45 «Наедине со всеми».
2.45 «Мужское/Женское».
3.00 Новости.
3.05 «Мужское/Женское».
3.45 «Модный приговор».

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России».
9.00 «Вести».
9.15 «Утро России».
9.55 «О самом главном».
11.00 «Вести».
11.40 «Вести». Местное время.
11.55 Т/с «Сваты».
14.00 «Вести».
14.40 «Вести». Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 «Вести».
17.20 «Вести». Местное время.
17.40 «Прямой эфир».
18.50 «60 минут».
20.00 «Вести».
20.45 «Вести». Местное время.
21.00 Т/с «София».
23.10 Т/с «Поединок».
1.10 Т/с «Сваты».
3.10 Т/с «Дар».
4.10 «Комната смеха».

НТВ

6.00 «Новое утро».
7.30 «Студия Юлии Высоцкой».
8.00 «Сегодня».
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.00 «Сегодня».
10.20 Т/с «Лесник».
12.00 «Суд присяжных».
13.00 «Сегодня».
13.25 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».
14.00 «Место встречи».
16.00 «Сегодня».
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 «Говорим и показываем».
19.00 «Сегодня».
19.45 Т/с «Казачки».
23.30 «Итоги дня».
0.00 Т/с «Морские дьяволы».
1.00 «Место встречи».
3.00 Т/с «Закон и порядок» (18+).
4.00 Т/с «Хвост».
5.00 Т/с «Адвокат».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 По делам несовершеннолетних.
10.00 Давай разведемся!
12.00 Свадебный размер.
13.00 Счастье из пробирки.
14.00 Т/с «Сваты».
15.55 Т/с «Дурная кровь».
18.00 Ты нам подходишь.
19.00 Т/с «Сваты».
21.00 Комедия «Одноклассницы».
23.00 Свадебный размер.
0.00 6 кадров.
0.30 Мелодрама «Тебе, настоящему. История одного отпуска». (Россия - Украина).
3.30 По делам несовершеннолетних.
4.30 Давай разведемся!
5.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 «Настроение».
8.00 «Доктор И...»
8.35 Х/ф «Один из нас».
10.40 Д/ф «Николай Рыбников. Зима на Заречной улице».
11.30,14.30 «События».
11.50 Т/с «Мисс Марпл Агаты Кристи».
13.40 «Мой герой».
14.50 «Город новостей».
15.15 «90-е. Сердце Ельцина»
16.00 «Линия защиты. Каменная Зоя».
16.35 «Естественный отбор».
17.35 Т/с «Женщина в беде 2»
19.30,22.00 «События».
20.00 «Право голоса».
21.45 «Петровка, 38».
22.30 «Обложка. Петр и его стакан»
23.05 Д/ф «Закулисные войны в цирке»
0.00 «События. 25-й час».
0.30 Х/ф «Поклонник».
2.25 Д/ф «Вор. Закон вне закона», 3 и 4 с.
4.05 Д/ф

пятница, 2 декабря

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:55 Телесериал "Тайны следствия".
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Мир Вашему дому
18:00 Парус надежды. К Международному дню инвалидов
18.20 Вести-дежурная часть
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана

07.15 Передача на аварском языке «Паданги галамги заманги»
08.00 Обзор газеты «Хакьякьат»
08.10 Мультфильмы
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Т/с «Вкус путешествий»
09.25 Х/ф «Свадьба»
10.40 «Разумный взгляд»
11.15 Пятничная проповедь. Прямая трансляция из Центральной Джума-мечети г. Махачкала
11.50 «Прогулки по музею»
12.15 Приоритетные проекты развития РД
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 Проект «Поколение» Асеф Мехман
13.40 «На виду. Спорт»
14.30 Время новостей Дагестана

14.50 Х/ф «Трест, который лопнул» 3 с.
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя северного кино на РГВК. Х/ф «О чем молчала тайга»
18.10 «Наши дети»
18.45 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «Подробности»
20.45 «Здоровье»
21.30 Обзор дагестанских СМИ
21.50 «Приоритетные проекты развития РД»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Время молодых»
23.25 Ко Дню инвалидов. Д/ф «Такие, как мы»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес»
01.35 Т/с «Картель»

ПЕРВЫЙ

5.00 "Доброе утро".
9.00 Новости.
9.20 "Контрольная закупка".
9.50 "Жить здорово!".
10.55 "Модный приговор".
12.00 Новости.
12.15 "Про любовь".
13.20 "Время покажет".
14.00 Новости.
14.15 "Время покажет".
15.00 Новости.
15.15 "Время покажет".
16.00 "Мужское/Женское".
17.00 "Жди меня".
18.00 Вечерние новости.
18.45 "Человек и закон".
19.50 Телеигра "Поле чудес".
21.00 "Время".
21.30 "Голос".
23.35 "Вечерний Ургант".
0.25 "INXS: Нас никогда не разлучит".
2.00 Комедия "Побеждай!".
3.55 "Модный приговор".
4.55 "Мужское/Женское".

РОССИЯ 1

5.00 "Утро России".
9.00 "Вести".
9.15 "Утро России".
9.55 "О самом главном".
11.00 "Вести".
11.40 "Вести". Местное время.
11.55 Т/с "Сваты".
14.00 "Вести".
14.40 "Вести". Местное время.
14.55 Т/с "Тайны следствия".
17.00 "Вести".
17.20 "Вести". Местное время.
17.40 "Прямой эфир".
18.50 "60 минут".
20.00 "Вести".
20.45 "Вести". Местное время.
21.00 "Аншлаг" и Компания.
23.40 Х/ф "Осенний лист".
1.35 Т/с "Сваты".
3.45 Т/с "Дар".

НТВ

6.00 "Новое утро".
7.30 "Студия Ю.Высоцкой".
8.00,10.00 "Сегодня".
8.05 Т/с "Возвращение Мухоморова".
10.20 Т/с "Лесник".
12.00 "Суд присяжных".
13.00,16.00 "Сегодня".
13.25 "Чрезвычайное происшествие. Обзор".
14.00 "Место встречи".
16.25 Т/с "Улицы разбитых фонарей".
18.00 "Говорим и показываем".
19.00 "Сегодня".
19.30 ЧП. Расследование.
20.00 Т/с "Морские дьяволы. Смерч".
21.50 "Экстрасенсы против детективов".
23.10 Большинство.
0.30 "Мы и наука. Наука и мы". (12+).
1.25 "Место встречи".
3.20 Т/с "Закон и порядок". (18+).
4.20 Т/с "Хвост".

ДОМАШНИЙ

6.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 По делам несовершеннолетних.
10.00 Мелодрама "Виктория".
18.00 Ты нам подходишь.
19.00 Мелодрама "Не отрекаются любя...".
22.35 Д/ф "Сергей Жигунов. Теперь я знаю, что такое любовь".
23.40 6 кадров.
0.30 Комедия "Шутки ангела".
2.20 По делам несовершеннолетних.
3.20 Д/с "Звездные истории".
5.20 6 кадров.
5.30 Жить вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 "Настроение".
8.00 Х/ф "Ответный ход".
9.35 Т/с "Беспокойный участок 2".
11.30,14.30 "События".
11.50 Т/с "Беспокойный участок 2".
14.50 "Город новостей".
15.05 Т/с "Беспокойный участок 2".
17.30 Т/с "Вечное свидание".
19.30 "В центре событий".
20.40 "Право голоса".
22.00 "События".
22.30 М. Максимова "Жена. История любви".
0.00 Х/ф "Жених по объявлению".
2.05 "Петровка, 38".
2.20 Х/ф "Жизнь и удивительные приключения Робинзона Крузо".
4.10 "Тайны нашего кино". "Звезда пленительного счастья".
4.40 Д/ф "Любовь под контролем".

суббота, 3 декабря

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

08.25 Итоги форума современной музыки. Творческое пересечение
08.50 Дагестан спортивный
09.16 Реклама
11:20 Местное время. Вести-Дагестан
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес» Телесериял «Композитор Аскерхан Аскерханов»
07.55 Обзор дагестанских СМИ
08.15 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 «Здоровье»

09.20 Ко Дню инвалидов. Д/ф «Такие, как мы»
10.20 «Приоритетные проекты развития РД»
10.45 «Вдохновение»
11.20 «Мой малыш»
12.00 «Время молодых»
12.30 Благотворительный концерт Айшат Айсоевой «Живи и дари жизнь другим» (2014 г.)
15.20 Ко Дню инвалидов. Д/ф «Второе дыхание»
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 «Парламентский вестник»
17.20 Дагестанское кино. Х/ф «Горянка»
18.50 Золотая коллекция фильмов о родном крае. Д/ф «Дагестанские ритмы»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 «Чистое сердце»
20.10 «Здравствуй, мир!»

20.40 «Приключения в Мадагаскаре»
21.00 «Глянец»
21.30 Привет и поздравления в программе «Полифония»
21.55 «Студия «Страна гор» представляет...»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Наука Дагестана»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 «Мой малыш»
01.30 Х/ф «Золотая лихорадка»
02.40 «Студия «Страна гор» представляет...»
03.10 Благотворительный концерт Айшат Айсоевой «Живи и дари жизнь другим» (2014 г.)
05.10 Золотая коллекция фильмов о родном крае. Д/ф «Дагестанские ритмы»
05.40 Дагестанское кино. Х/ф «Горянка»

ПЕРВЫЙ

5.50 Т/с "Танкисты своих не бросают".
6.00,12.00 Новости.
6.10 Т/с "Танкисты своих не бросают".
8.00 "Играй, гармонь любимая!".
8.45 М/с "Смешарики. Новые приключения".
9.00 "Умницы и умники".
9.45 "Слово пастыря".
10.00 Новости.
10.15 "Лучше всех!" Рецепт воспитания".
11.20 "Смак".
12.15 "Идеальный ремонт".
13.15 "На 10 лет моложе".
14.10 "Голос".
16.50 "Кто хочет стать миллионером?".
18.00 Вечерние новости.
18.20 "Ледниковый период".
21.00 "Время".
21.20 "Сегодня вечером".
22.40 "МаксимМаксим".
23.55 "Подмосковные вечера"
0.50 "INXS: Нас никогда не разлучит".
2.30 Комедия "Самозванцы"
4.20 "Модный приговор".

РОССИЯ 1

5.20 Комедия "Опекун".
7.05 "Диалоги о животных".
8.00 "Вести". Местное время.
8.20 "Россия. Местное время".
9.20 "Сто к одному".
10.10 "Семейный альбом".
11.00 "Вести".
11.20 "Вести". Местное время.
11.40 "Юмор! Юмор! Юмор!".
14.00 "Вести".
14.20 Т/с "Время дочерей".
18.00 "Субботний вечер".
20.00 "Вести в субботу".
21.00 Х/ф "За лучшей жизнью".
0.40 Комедия "Служанка трех господ".
2.40 Т/с "Марш Турецкого 3".

НТВ

7.25 "Смотр".
8.00,10.00,16.00 "Сегодня".
8.20 "Стрингеры НТВ". (12+).
8.50 "Устами младенца".
9.35 "Готовим с Алексеем Зиминым".
10.20 "Главная дорога".
11.00 "Еда живая и мертвая". (12+).
12.00 "Квартирный вопрос".
13.05 "Двойные стандарты".
14.10 "Поедем, поедим!".
15.05 "Своя игра".
16.20 "Однажды...".
17.10 "Секрет на миллион".
19.00 "Центральное телевидение".
20.00 "Новые русские сенсации".
21.00 "Ты не поверишь!".
22.00 "Мировая закуска. Красота".
22.50 "Международная пиелорама".
23.40 "Охота".
1.15 "Тамбовская Россия".
2.10 Т/с "Закон и порядок". (18+).
4.05 Т/с "Хвост".

ДОМАШНИЙ

6.30 Пир на весь мир с Джейми Оливером.
7.30 Муз. фильм "Танцор диско". (Индия).
10.20 Домашняя кухня.
10.50 Мелодрама "Ганг, твои воды замутились". (Индия).
14.20 Мелодрама "Дудочка крысолова".
18.00 Д/ф "Великолепный век".
19.00 Т/с "Великолепный век".
23.15 Д/с "Герои нашего времени".
23.55 6 кадров.
0.30 Мелодрама "Королек - птичка певчая".
5.00 Домашняя кухня.
5.30 Пир на весь мир с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 "Марш-бросок".
6.35 "АБВГДейка".
7.05 Х/ф "На перепутье".
9.05 "Православная энциклопедия". (6+).
9.30 Х/ф "Марья-искусница".
10.50 Х/ф "Приезжая".
11.30 "События".
11.45 Х/ф "Приезжая".
13.05 "Хирургия. Территория любви".
14.45 Х/ф "Хирургия. Территория любви".
17.20 Х/ф "Письма из прошлого".
21.00 "Постскриптум".
22.10 "Право знать!".
23.25 "События".
23.40 "Право голоса".
2.55 "Главный калибр". Спецрепортаж.
3.25 Т/с "Веро". (Великобритания).
5.15 Д/ф "Закусилные войны в цирке".

воскресенье, 4 декабря

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

10.20 Местное время. Вести-Дагестан. Информационно-аналитическая программа
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 «Мой малыш»
07.50 Мультфильм
08.00 «Здравствуй, мир!»
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Х/ф «Циклон» начнется ночью»

10.30 Привет и поздравления в программе «Полифония»
11.00 «Приключения в Мадагаскаре»
11.30 «Студия «Страна гор» представляет...»
12.10 «Чистое сердце»
12.30 «Наши дети»
13.00 «Глянец»
13.30 Концерт табасаранской песни
16.45 Х/ф «Убийство на улице Данте»
18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
19.30 Время новостей Дагестана. Итоги

20.20 «Служа Родине»
20.45 Проект «Театр поэзии» Сканарбек Тулпаров
22.30 Время новостей Дагестана. Итоги
23.20 «Парламентский вестник»
23.40 Х/ф «Пока есть время»
01.20 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
01.55 «Служа Родине»
02.20 Концерт табасаранской песни
05.10 Х/ф «Убийство на улице Данте»

ПЕРВЫЙ

5.20 "Контрольная закупка".
6.00,10.00,12.00 Новости.
6.10 Т/с "Танкисты своих не бросают".
8.10 М/с "Смешарики. Пинкод Часовой".
8.55 "Здоровье".
10.15 "Непутевые заметки".
10.35 "Пока все дома".
11.25 "Фазенда".
12.15 "Открытие Китая".
12.45 "Теория заговора".
13.40 "Евгений Миронов. Жизнь в будущем времени"
14.45 Юбилейный концерт Валерия и Константина Меладзе.
16.20 "Точь-в-точь".
19.30 "Лучше всех!"
21.00 Воскресное "Время".
22.30 "Клуб Веселых и Находчивых". Кубок мэра Москвы.
0.45 Х/ф "Бойфренд из будущего".
3.00 "Модный приговор".

РОССИЯ 1

5.20 Комедия "Где находится нофелет?".
7.00 М/с "Маши и медведь".
7.30 "Сам себе режиссер".
8.20 "Смехопанорама".
8.50 "Утренняя почта".
9.30 "Сто к одному".
10.20 "Местное время. Вести - Москва". Неделя в городе.
11.00 "Вести".
11.20 "Смеяться разрешается".
14.00 "Вести".
14.20 Т/с "Время дочерей".
18.00 "Всероссийский открытый телевизионный конкурс юных талантов "Синяя Птица".
20.00 "Вести недели".
22.00 "Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым".
0.30 Х/ф "Последний рубеж"
3.00 Т/с "Без следа".

НТВ

7.00 "Центральное телевидение".
8.00 "Сегодня".
8.20 Лотерея "Счастливые утро".
9.25 "Едим дома".
10.00 "Сегодня".
10.20 "Первая передача".
11.05 "Чудо техники". (12+).
12.00 "Дачный ответ".
13.00 "НашПотребНадзор".
14.05 Х/ф "Раскаленный периметр".
16.00 "Сегодня".
16.20 Х/ф "Раскаленный периметр".
18.00 "Следствие вели...".
19.00 "Итоги недели".
20.00 "Правда".
21.00 Т/с "Ментовские войны".
0.50 "Герои нашего времени".
1.40 "Авиаторы". (12+).
2.05 Т/с "Закон и порядок". (18+).
4.00 Т/с "Хвост".

ДОМАШНИЙ

6.30 Пир на весь мир с Джейми Оливером.
7.00 Домашние блюда с Джейми Оливером.
7.30 Мелодрама "Танцуй, танцуй". (Индия).
10.15 Мелодрама "Не отрекаются любя...".
13.45 Мелодрама "Линия Марты".
18.00 Д/ф "Великолепный век".
19.00 Т/с "Великолепный век".
23.05 Д/ф "Великолепный век. Создание легенды".
0.00 6 кадров.
0.30 Мелодрама "Королек - птичка певчая".
5.00 Домашняя кухня.
5.30 Пир на весь мир с Джейми Оливером.
6.00 Домашние блюда с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Х/ф "Схватка в пурге".
7.50 "Фактор жизни".
8.20 "Тайны нашего кино". "Собака на сене".
8.55 Детектив "Вечное свидание".
10.55 "Барышня и кулинар".
11.30 "События".
11.50 Д/ф "Петр Вельяминов. Под завесой тайны".
12.35 Детектив "Ночное происшествие".
14.30 "Московская неделя".
15.00 Боевик "Одиночка".
17.05 Детектив "Нераскрытый талант".
20.55 Т/с "Ковчег Марка".
0.30 "События".
0.45 "Петровка, 38".
0.55 Х/ф "Снег и пепел".
4.35 Д/ф "Любимая игрушка рейхсфюрера СС".
5.25 "Обложка. Петр и его стакан".

МАТЧ ТВ С 28 НОЯБРЯ ПО 4 ДЕКАБРЯ

ПОНЕДЕЛЬНИК

6.30 Д/с "Высшая лига".
7.00,8.55,11.45,14.20 Новости
7.05,11.50,14.30 Все на Матч!
9.00 Д/с "Бесконечные истории".
9.30 Д/ф "Лица биатлона".
10.00 Биатлон. Кубок мира. Смешанная эстафета. Трансляция из Швеции.
12.45 Биатлон. Кубок мира. Одиночная смешанная эстафета. Трансляция из Швеции.
13.50 "Звезды футбола".
15.00 Футбол. Чемпионат Англии. "Манчестер Юнайтед" - "Вест Хэм".
17.00 Все на Матч!
17.30 Спортивный интерес.
18.30 Новости.
18.35 Континентальный вечер.
19.05 Хоккей. КХЛ. ЦСКА - "Динамо" (Москва).
22.20 ЕвроТур. Обзор матчей недели
22.55 Футбол. Чемпионат Италии. "Интер" - "Фиорентина".
0.55 Все на Матч!
1.30 "Звезды футбола".
2.00 Футбол. Чемпионат Англии. "Арсенал" - "Борнмут".
4.00 Футбол. Чемпионат Франции. "Лион" - "ПСЖ".
6.00 Д/с "500 лучших голов".

ВТОРНИК

6.30 Д/с "Высшая лига".
7.00,8.55,12.05,15.00 Новости
7.05 Все на Матч!
9.00 ЕвроТур. Обзор матчей недели.
10.00 Д/ф "Райан Гигз: Игрок и тренер".
12.05 Все на Матч!
12.35 Шахматы. Матч за звание чемпиона мира. Сергей Карякин (Россия) против Магнуса Карлсена (Норвегия).
14.30 "Бой в большом городе".
15.35 Все на Матч!
16.05 Профессиональный бокс. Лучшее бои.
16.50 "Бой в большом городе".
17.50 Профессиональный бокс.
18.30 Реальный спорт. Бокс.
19.30 "Куль тур".
20.00 Все на футбол!
21.00 Х/ф "Убойный футбол". (Гонконг - Китай).
23.00 Все на Матч!
23.45 Х/ф "Проект "А" 2". (Гонконг - США).
1.50 Д/ф "Райан Гигз: Игрок и тренер".
3.50 Спортивный интерес.
4.50 Профессиональный бокс.

СРЕДА

6.30 Д/с "Высшая лига".
7.00,8.55,12.05,15.00 Новости
7.05,12.10,15.05 Все на Матч!
8.55 Новости.
9.00 Д/с "Бесконечные истории".
9.30 "Ростов. Live". Специальный репортаж.
10.00 Х/ф "Проект "А" 2". (Гонконг - США).
12.40 Спортивный интерес.
13.40 "Звезды футбола".
14.10 "Куль тура".
14.40 "Детский вопрос".
16.00 Биатлон с Дмитрием Губерниевым.
16.30 "Тренеры Live". Специальный репортаж.
16.50 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Урал" (Екатеринбург) - "Ростов".
19.00 Все на Матч!
19.25 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Зенит" (Санкт-Петербург) - "Уфа".
21.25 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Женщины. Трансляция из Швеции.
23.30 Все на Матч!
0.15 Х/ф "Боксер". (США).
2.00 Волейбол. Чемпионат России. Мужчины. "Локомотив" (Новосибирск) - "Динамо" (Москва).
4.00 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. ЦСКА - "Оренбург".

ЧЕТВЕРГ

6.30 Д/с "Высшая лига".
7.00 Новости.
7.05 Все на Матч!
8.55 Новости.
9.00 Д/ф "Барса, больше чем клуб".
11.25 Новости.
11.30 Все на Матч!
12.00 Биатлон с Дмитрием Губерниевым.
12.30 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Женщины. Трансляция из Швеции.
14.30 Новости.
14.35 "Десятка!"
14.55 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Томь" (Томск) - "Локомотив" (Москва).
16.55 Новости.
17.00 Все на Матч!
17.55 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Крылья Советов" (Самара) - "Спартак" (Москва).
19.55 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Мужчины. Прямая трансляция из Швеции.
21.45 "Бой в большом городе".
22.45 "Десятка!"
23.05 Все на Матч!
23.45 Х/ф "Защита Лукина". (Великобритания - Франция).
1.50 Д/ф "Барса, больше чем клуб".
4.10 Х/ф "Боксер". (США).
6.00 "Звезды футбола".

ПЯТНИЦА

6.30 Д/с "Высшая лига".
7.00 Новости.
7.05 Все на Матч!
8.55 Новости.
9.00 Д/ф "Тренер".
10.10 "Детский вопрос".
10.30 Новости.
10.35 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Мужчины. Трансляция из Швеции.
12.35 Все на Матч!
13.00 Х/ф "Убойный футбол". (Гонконг - Китай).
15.00 Новости.
15.05 Все на Матч!
15.35 "Детский вопрос".
16.00 Х/ф "Коробка".
18.00 Все на Матч!
18.50 Новости.
18.55 Континентальный вечер.
22.00 Все на футбол! Афиша.
22.40 Футбол. Чемпионат Италии. "Наполи" - "Интер".
0.40 Все на Матч!
1.30 Конькобежный спорт. Кубок мира. Трансляция из Канады.
1.50 Х/ф "Мистер 3000". (США).
3.55 Бойлей и скелетон. Кубок мира. Трансляция из Канады.
5.00 Смешанные единоборства. Bellator. Прямая трансляция из США.

СУББОТА

6.30 Смешанные единоборства.
7.00,7.35,9.40,15.15 Новости.
7.05 Д/с "Бесконечные истории".
7.40 Все на Матч! События недели.
8.10 "Диалоги о рыбалке".
8.40 "Бой в большом городе".
9.45 Все на футбол! Афиша.
10.45 Х/ф "Коробка".
12.45 Спортивный вопрос.
13.35 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины. Прямая трансляция из Швеции.
15.20,18.20,0.00 Все на Матч!
16.05 Биатлон с Дмитрием Губерниевым.
16.35 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины.
18.15 Новости.
18.55 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Ростов" - "Зенит" (Санкт-Петербург).
20.55 "Бой в большом городе". Special.
21.10 Профессиональный бокс.
0.30 Футбол. Чемпионат Англии. "Манчестер Сити" - "Челси".
2.30 Баскетбол. ВТБ. "Химки" - "Авдотдор" (Саратов).
4.30 Конькобежный спорт. Кубок мира. Трансляция из Канады.
4.50 Все на футбол! Афиша.
6.00 Смешанные единоборства.

ВОСКРЕСЕНЬЕ

6.30 Смешанные единоборства.
9.00,13.00,14.30 Новости.
9.05 Все на Матч! События недели.
9.30 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины.
11.15 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины.
13.05 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Женщины.
14.00 Биатлон с Дмитрием Губерниевым.
14.35,23.00 Все на Матч!
15.10 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Мужчины.
15.55 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Локомотив" (Москва) - "Терек" (Грозный).
17.55 Все на футбол!
18.55 Футбол. Чемпионат Англии. "Эвертон" - "Манчестер Юнайтед".
20.55 Смешанные единоборства.
23.45 Баскетбол. ВТБ. "Локомотив-Кубань" (Краснодар) - ЦСКА.
1.45 Конькобежный спорт. Кубок мира. Трансляция из Канады.
2.05 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Краснодар" - "Крылья Советов" (Самара).
4.05 Х/ф "Одиннадцать надежд". (СССР).
6.05 Д/с "Бесконечные истории".

РАДИО

ИСЛЕН, 28-НОЯБРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.35 «Хважамжам».
САЛАСА, 29-НОЯБРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Карчи Дагустан».
АРБЕ, 30-НОЯБРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Девирар».
ХЕМИС, 1-ДЕКАБРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
Газетин обзор
12.30 «Вахт ва жегилар».
ЖУМЬЯ, 2-ДЕКАБРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Исламдин сес».
КИШ, 3-ДЕКАБРЬ
10.43 «Гвафтедин нетижар».
10.50 Концерт.
ГЬЯД, 4-ДЕКАБРЬ
10.43 «Кард». Аялар патал программа

Референдумдиз гъазур жезва

The Los Angeles Times газетди хабар гувайвал, Калифорниядин аслу туширвилдин терефдарри штатдин прокуратурадиз США-дикай жечлуунин гъакъиндай теклиф вуганва. И кардик кыл кутунвайбур Yes California гьерекаддин членар я.

Активистри "Calexit: Калифорниядин аслу туширвилдин гъакъиндай 2019-йисан плебисцит (вири халкъди сесер гун)" твар алай чпин документ учетда эцигун тлалабна. Арза туклуьрайдалай гуьгъуьниз абурувай референдумдин тереф хуьн патал кьулар кватлуьнив эгечлиз жеда. Абурун гафаралди, и кар кыле тухун патал абурухъ гьеле 13 агъзур кас гуьгъуьллубур ава.

Гьерекаддин вице-президент ва ам тешкилайбурукай сад тир Маркус Руис Эванса гъавурдик кутурвал, референдум тухунин гъакъиндай месэла къведай йисан сифте килерай жажун планламышнавай, амма США-дин президент хядай сечкийра Дональд Трамп гъалиб хуьни активистар тади авуниз мажбуьна. "Ибур вири гъакъикъат я. Чун и кардив лап рикивай эгечизава", - алава хъуьна Эванса.

Калифорния чара авунин терефдарри 2019-йисан 13-мартдиз сечкияр кыле тухуз жедайдак умуд кутазава. Штатдин агъалийриз агъадихъ галай суалдиз: "Абуру Калифорния азад, аслу тушир кылдин государство хуьн лазим яз гьисабзавани?" - лугъудай суалдиз жаваб гун теклифзава. Активистрин фикирдалди, эгер сесер гуна штатдин агъалийрин 50 процентдилай гъафбуру иштиракитла ва абурукай 55 процентдилай гъафбуру бюллетенда эцигнавай суалдиз рази жедай кыммет гайитла, референдумдин нетижаяр кваз кьун лазим я.

9-ноябрдиз калифорниядин агъалийри штат США-дикай жечлуунин компания башламышуниз эвер ганай. Калифорнийвиар чпин хуси государство тешкилун патал экъечизава.

Калифорния - им США-дин виридалайни гзаф агъалияр авай (саки 40 миллион кас) штат я, ам Тихий океандин Рагъакъидай патан кьерехда экля хъанва. Уьлкведин вири штатрин арада ада, ВВП-дин къадардал гьалтайла, сад лагъай чка къазва.

Гуьруьшмиш хуьн мумкин я

Украинада авай четин гьалар гуьнгьуьна хтунин рекъай "Нормандиядин къудан" министррин гуьруьш мукъвал вахтунда кыле фин мумкин я. Идан гъакъиндай ФРГ-дин МИД-дин официальный векил Мартин Шефера 21-ноябрдиз малумарна, хабар гузва ТАСС-ди.

"За фикирзавайвал, мукъвал тир гележегда министррин гуьруьшмиш кыле фида, амма завай гьелелиг и кар квез официалнидаказ тестикъариз жедач, гьикл лагъайтла, пуд амадагдихъ (Россия, Украина, Франция) галаз са жерге алакъяр хуьн лазим я", - лагъана ада.

Адан гафаралди, Минскдин икьрарар тамарунин жигъетдай "рекьин картадин" винел кваллах "четиндиз ва явашдаказ" кыле физва.

"Са Бязи вахтарар виликди камар къачуз-ва, бязи вахтарани - кьулухъди. "Нормандиядин къудан" саммитдилай гуьгъуьниз вахтуналди ислягъвал хуьнин шартлар члурунар хейлин гзаф хъана ва икьван чвалалди чаз такур дережадив агакъна. Лагъана кланда хьи, эхиримжи икьъара гьалар са тлимил хъсан хъанва, амма четинвилер арадай акъатнава лагъана жедач", - кьейдна Шефера. Ада гъакъини малумарна хьи, Украинада яраклу миссия тешкилуунин гъакъиндай кьарардин проект ОБСЕ-дал гъанач.

"Алай вахтунда и кар гьеле арадал атанвач. И кваллах лап четинди я, гьикл лагъайтла и кар тешкилатдин адетдин практикадихъ галаз къазвач", - лагъана ада. Шефера гъакъини рикел хжайвал, Донбассдиз яраклу миссия ракъурун патал иллаки Украинадин терефди ва кылди Украинадин президент Петр Порошенко алахъунар ийизва.

Алай йисан 14-октябрдиз ФРГ-дин къецепатан крарин министр Франк-Вальтер Штайнмайера малумарайвал, Минскдин икьрарар тамарунин кваллах шукъуьнтдин еришралди виликди физва. "Гьалар къайдадик кухтунин рехъ фад арадал къведайди ва къезилди тежедайди чаз чизва. Амма чаз ислягъвилдин икьрарар арадал атана кланзава", - лагъана Штайнмайера.

2015-йисан февралдиз къуд уьлкведин регьберри Белоруссиядин меркезда "Минскдин икьрарар тамарунин рекъай са жерге серенжемар" твар ганвай документдал кьулар члурунай. Документда, кылди къачуртла, гуьлле гун акъвазарунин къайдадал амал авун, Украинада Конституционный реформаяр кыле тухун, Донбассда сечкияр кыле тухун ва региондиз къетлен статус гун закондалди тестикъарун лазим тирди къалурнава.

Мад чурьукъар башламыш хъанва

Киевдин Аслу туширвилдин майдандал митингдиз экъечинавайбурунни кьуват гьеле авайбурун арада акъунар арадал атана. Идан гъакъиндай 21-ноябрдиз агъвалатар арадал атай чкадал алаз хъайи "Цийвилер" РИА-дин корреспондентди хабар гана.

Са десте инсанриз митингдиз автомобилдин чархар тухуз клан хъанва, амма полицейскийри и кардиз рехъ ганач, абур къаз башламышна. Чурьукъдин нетижада къалмакъал арадал атана.

"Интерфакс" агентстводи кьейдзавайвал, серенжемардин са бязи иштиракцияр чархариз цай ягъиз алахъна. И карди полициядин фикир желбна. Кьуват гьеле авайбуру активистриз манийвал гуз башламышна, абуруни чпин нубатдай яз, чеб чапунчивилелди тухвана, гъакъини "демократиядин ивиар хуьз экъеч" лугъуз эвер гана. Идалай гуьгъуьниз майдандал чинрал маскаяр алай жегьил ксарин дестеяр атана, абуру майдандин юквал алай памятникдал гьужумна.

21-ноябрдиз Украинада Евромайдан башламыш хъанва са йис тамам хъунихъ галаз алакъялу яз государстводин сувар-Лайхлувилдин ва азадвилдин югъ кьейдна. Уьлкведа хейлин серенжемар кыле тухвана, шегьеррин, кылди къачуртла, Киевдин чехи кучеяр агалнавай. Идалайни гьейри, Украинадин миллетчийрин тешкилатди и юкъуз гьукуматдиз акси серенжемар кыле тухвана.

2013-2014-йисарин хуьтлуьз Киевдин центрада ва Украинадин маса шегьерра гзаф къадарра аксивилин серенжемар кыле тухванай. Нетижада уьлкведа гужуналди власть дегишарнай.

Россиядиз клан хъайитла...

Верховный Рададин депутат, Украинадин Милли гвардиядин "Азов" полкунин командир Андрей Билецкийди малумарайвал, Донбассда авай Украинадин Яраклу кьуватар Россиядин армиядивай лап фад куквариз жеда. Идан гъакъиндай ада 21-ноябрдиз "Апостроф" газетдиз интервью гудайла лагъана.

"Эгер Россиядиз клан хъайитла, ада вири са секундда дегишарда, клан тахъайта - дегишарда. Са кардикай завай якин лугъуз жеда. Ихътин гьалари военный михъиз руьгъдай вегъезва, - лагъана Билецкийди. Ада алава хъуьна хьи, Украинадин аскеррин низам лап агъузди я, хейлин соединенияр бегьем къадарда женгинин суьрсетдалди, парталралди таъминарнавач.

"Азовдин" командирдин гафаралди, Донбассдин ополченциярихъ Украинадин Яраклу кьуватар барбатлун патал хейлин мумкинвилер ава. "Месела, абурувай Славянскдихъ фин патал чалишмиш жез, Славянскдин тамариз гъахъиз, Харьковский областдин къиблепатаз къез, Мариуполдал гьужумиз алакъяда. Абурухъ Марьинко, Воловаха къачудай, Мариуполь Запорожский областдивай чара ийидай мумкинвилер ава", - лагъана ада.

Июлдиз Билецкийдин Украинадин флот са кьунизни ярамиш авачирди я лагъанай.

Ракетный комплексар эцигнава

Курилрин островрал цийи "Бал" ва "Бастин" жуьрейрин ракетный комплексар эцигнава. Идан гъакъиндай Тихий океандин флотдин "Женгинин вахта" газетди кхъизва. И кардин гъакъиндай 22-ноябрдиз "Интерфаксди" хабар гана.

Кьейдзавайвал, "Бастин" комплексдин дивизионди Итуруп островдал женгинин къаравулвал кыле тухуззава. Гъа са вахтунда "Бал" комплексдин дивизион Кунашир островдал ала.

"Алай вахтунда соединение нубатдин ученийриз гъазур жезва", - хабар гузва газетди.

Курилрин островдал ракетный комплексар, гъакъини цийи несилдин, летчик авачиз идара ийидай самолетар эцигунин планрин гъакъиндай оборонадин министрстводин кыл Сергей Шайгуди алай йисан мартдиз лагъанай. "Алай йисуз ина "Бал" ва "Бастин" ракетный комплексар, летчик авачиз идара

Рекъемар

- Россияда государстводинбур тушир вузрин къадар къуд сеферда тлимил хъанва. Гьеле ирид йис идалай вилик абур **800** авай, къе лагъайтла, амайди **200** вуз я.
- 2017-йисалай са пачка планрусрин кьимет юкьван гьисабдалди **20-35 манатдин** багъа жеда.

ЦБ-дин курсуналди кьенин юкъуз:

1 доллар - 63,63 манат,
1 евро - 67,54 манат,

къизил (1 гр) - 2490,73 манат,
гимшиш (1 гр) - 34,14 манат.

ИНТЕРНЕТДАЙ.

Гъазурайди - Шагъисмаил ГЪАЖИМИРЗОВ

ийидай цийи несилдин "Элерон-3" аппаратар эцигда", - икьейднай ада военный ведомстводин коллегиядин заседанидал. Курилрин островрал алай ракетный комплексар цийи жуьреда тадаракламиш хъийиз 2010-2011-йисара башламышнай. 2016-йисуз мукъвал мензилдиз лув гудай "Тор-М 2 У" зенитный ракетный комплексар женгинин дежурство кыле тухун патал эцигнай.

Сириядин армия Алепподин Рагъэкъечидай

патаз гъахънава

Сириядин гьукуматдин кьушунрин аскерри Алеппо шегьердин рагъэкъечидай патан районар азад ийидай серенжемар ийгин еришралди кыле тухуззава. Идан гъакъиндай "Аль-Ватан" газетдал делилламиш хъана ТАСС-ди хабар гузва.

Кьушунри Джандуль рекьин къекъуьндилай Баидин твар алай майдан галай патахъ гьереказава. Фронтдин и участкада абуруз катнавайбурун Инзарат лагерь галай патахъай гьужумзавай Палестинадин "Лива аль-Кудс" бригадади кумек гузва.

Гъа са вахтунда артиллерияди Масакин-Ханано магъледа авай боевикрин сенгерриз гуьлле гузва. Россияда къадагъа авунвай террориствилдин "Джебхат Фатх аш-Шамдин" (вликрай адан твар "Джебхат ан-Нусра" тир) дестедин боевикар и чка чпин гуьзчи-вилик таз чалишмиш жезва ва аниз кумек кар рекъе твазава.

Са шумуд югъ идалай вилик Сириядин военныйрилай Масакин-Ханано магъледин патарив женг члугун патал кьулай чкаяр къаз алакъяна.

74 миллион доллар харжна

Индиядин Карнатака штатдин виликан министрди вичин рушан мехъериз 74 миллион доллар харжна. Идан гъакъиндай Daily Mail-ди хабар гана.

49 йис хъанвай Гали Жанардхана Редди межлис тешкилун патал Боливуддин муьжуд режиссер желбна. Теклифдин чарар къизилверекъдалди безетмишнавай.

Мехъер вад юкъуз давам хъана, мугъманар чкадин машгур артистри, манидарри машгуларна. Мехъерин вахтунда суса чкадин дизайнерри гъазурнавай парталар дегишариз хъана, чам лагъайтла, лацу вад балкандин юкьва авай. Рушан дидедини бубади и мярекат патал махсусдаказ кхъенвай манияр тамарна. Винидихъ твар кьунвай агентстводин малуматдал асаслу яз, индус сусан мехъерин саридин кьимет 2,5 миллион доллар тир. Ам члагурун патал 12,4 миллион доллар лазим атана.

Редди Индиядин виридалайни девлетлу политикрикай сад яз гьисабзава. 2004-йисуз ада Карнатака штатда ракъун руда хкудун патал лицензия къачуна.

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛАР:
РД-дин Халкъдин Собрание ва
РД-дин Гьукумат
367000, Махачкъала, Ленинан майдан, 2

КЪИЛИН РЕДАКТОР
А.У. САИДОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

НУМРАДИН РЕДАКТОР
Н. ВЕЛИЕВА

Газет массовый коммуникацийрин хиле закондательстводал амал авунал гуьзчивал авунин ва культурадин ирс хуьнин рекъай РФ-дин Федеральний къуллугдин Кьиблепатан федеральный округда авай Управлениди регистрация хьувунва.

ПИ № ФС 10-6468 2007-йисан 26-январь
Макъалаяр редакцияди туькьур хьийизва.
Макъалайриз рецензияр гуьзвач ва абур элкъвена вахузвач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикрар сад тахьун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:

367018, Махачкъала,
1 Петрдин проспект, 61. Печатдин къвал

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ
Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ
65-13-55

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ -
ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Д.Б. БЕЙБАЛАЕВ
65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н.М. ИБРАГЪИМОВ
65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН
Ж.М. САИДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
Э.Д. ШЕРИФАЛИЕВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М.А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
А.Х. ГЪАМИДОВ
65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ
65-00-62

КАССА
65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА
ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

Газет йиса 52 сеферда акъатзава

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249
Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00
Чап ийиз вахкана - 17.10

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала,
Пушкинан куьче, 6.

Тираж 7822

Ⓜ - И лишандик квай материалар
гъакъидихъ чапзавайбуру я.

Ⓜ - Икъван яшар хъанвайбуру келрай
НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г.Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314/КПП - 057101001
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

"Лезги газет" кхьихь!

Лга ЭНВЕР

"Лезги газет" - халис лезги,
Дидед члалан нурлу гуьзгь.
Чи илгъамдиз гузвай верги
Гъиле хьурай лезгидин.

Зи патай квез члехи минет:
Кхьихь куьне "Лезги газет",

Багъа мугьман, хуш тир сифет
Къвале хьурай лезгидин.

Сулейманан, Эминан члал,
Мадни девлетлу хьун патал,
Газет кхьидай хиял
Рикле хьурай лезгидин.

Гуьзчивилик ква

М.Ш. БАГОМЕДОВ,
Махачкъала шегьердин
Ленинский райондин
прокурордин куьмекчи

Эхиримжи вахтара меркезда арадал атай члур гьаларихъ - селлер къвана, ятар чиркин хьунихъ ва и татугай гьалар себеб яз хаталу азарар арадал атунихъ галаз алакьалу яз Махачкъаладин Ленинский райондин прокурорри и месэлаяр чпин гуьзчивилик кутунва. Гьа ик прокуратуради шегьерда и месэлайриз талукъ яз арадал атанвай гьалар гьар гьафтада ахтармишзава.

16-ноябрдиз прокуратуради Роспотребнадзордин Дагъустан Республикада авай Управленидин отделдин пешекар-эксперт-

дихъ галаз санал, райондин куьчейра, вахтунда гадар тавун себеб яз, зирзбилдин клунтар арадал атанвай чкаяр ахтармишна. Крылован, Ирчи Казакан тварунихъ галай куьчейра, махсус бакрилайни алатна, зирзбилрин хараяр арадал атанвайди дуьзда алкъудна.

2016-йисан 17-ноябрдиз прокуратуради РФ-дин УПК-дин 37-статьядин 2-паюнин 2-пунктунин бинедаллаз ахтармишурин материалар тахсирлу ксар уголовный рекъай жавабдарвиллиз члугун патал, талукъ чкадиз - РФ-дин Силисдин Комитетдин Дагъустанда авай Управлениди Ленинский райондин отделдиз рекъе тунва.

Важиблу месэлайриз талукъ ахтармишунар давам жезва.

ГИБДД-ди хабар гузва Махсус серенжем

Къурбан ШУГАИБОВ,
полициядин подполковник

Алай йисан 17-октябрдиз 17-ноябрдалди Махачкъалада, вири республикада хьиз, "Пассажира законсуз дашмишдайди" ("Незаконный перевозчик") махсус серенжем кьиле тухвана. Адан сергьятра аваз шегьердин ОГИБДД-дин къуллугъчийри автобусрин шоферри пассажирар тухузвай ва абурув гвай транспорт техникадин жигьетдай авай гьалар ахтармишна. Нетижайда "Махачкъалатранс", "Махачкъалатранс-1", "Махачкъала-экспресс-Пирамида" карханайра, кьиблепатан ва ке-

ферпатан автостанцияра хейлин кимивилер дуьзда алкъудна. Къайдадик квачир транспорт линиядиз акъудунай къуллугъдал алай 9 кас административный рекъай жавабдарвиллиз члугуна.

Серенжем кьиле тухузвай вахтунда автобусрин шоферри рекъера гьерекат авунин къайдаяр члурай 400 дуьшуьш дуьзда алкъудна. Гьа жергедай яз транспортдал законсуз газдин тадаракар (газдин баллонар) эцигна ишлемишзавай 245 дуьшуьши.

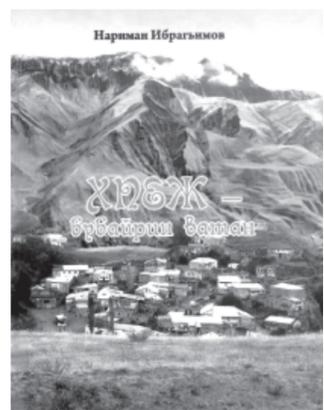
Гуьрметлу шоферар, жезмай къван мукъаят хухь, пассажирин къисмет куь гьиле авайди рикелай алудмир!
Квез хатасуз рекъер хьурай!

Тухумдикай, хизандикай...

Векил ТАРХАРОВ

Мукъвара "Мавел" издательствода бажарагьлу публицист, "Лезги газетдин" политикадин отделдин редактор Нариман ИБРАГЪИМОВАН "Хпеж - бубайрин ватан" твар алаз нубатдин ктаб чпдай акъатнава. Ана автор вичин хайи хуьруьн тарихдикай, агъалийрин яшайишдикай, хуьруьн уьмуьрда кьиле фейи ажайиб вакъайрикай, Сиркъийрин тухумдин векилрикай раханва.

Авторди сифте гафуна кьейдзавайвал, "дуьньядин хейлин халкъарихъ хизандин, тухумдин тарихар кхьидай, улу-бубайрин шикилар хуьдай ва неслрал агакъардай хъсан адет ава. Гъайиф хьйи, Дагъустандин халкъар и жигьетдай гуьгьуьна ама. Лезги халкъдин векилризни, гьа гьисабдай чазни улу-бубайрикай, силхикай, тухумрикай са акъван малуматар авач...". Гьакъикъатдани гьакъ я. Газфбуруз чпин къуд,

вад, ругуд... лагъай члехи бубайрин тварар гьихьтинбуру тиртла, абур квел машгул хъанайтла ва хейлин маса делилар малум туш. И рекъе Нариман Ибрагъимова газфбуруз кутугай чешне къалурзава. "Хпеж - бубайрин ватан" ктабдиз экуь дуьнья къалурун патал авторди агур, гьа са вахтунда баркаллу къвалах тамамарнава: тарихриз сиягъат авун, архивар суракьун, делилар жагьурун ва абур винел ахкъудун...

Т.Х.Садихов

Гьар са касдиз Аллагъди ганвай уьмуьрда инсанри са бязибуру чпиз гуьрмет, хатур, муькуьбуру нифрет, лянет къазанмишда.

Гъайиф хьйи, къени инсан, адалатлу кас, жуван халкъдихъ, хуьруьхъ рикл кузвай камаллу инсан арадай акъатайла, еке дерт, хажалат жеда. Гьа ихьтин рикелай тефидай гьам-хажалат и йикъара Хив райондин Цналрин хуьрени хъана. Инсафсуз ажалди туьквей хизандин кьил, муаллимрин башчи, аялрин члехи тербиячи, Цналрин хуьруьн юкъван школадин директор Садихов Темирхан Хидирович 55-йисан яшда аваз чавай къакъудна.

Садихов Темирхан Хидирович 1961-йисан 8-августдиз Хив райондин Цналрин хуьре лежбердин хизанда дидедиз хъана.

Сифте Цналрин школада, ахпа Каспийск шегьердин школаинтернатда келна. Келзавай вири йисара адан шикил "Гуьрметдин доскада" хъана. Дагъустандин В.И.Ленинан тварунихъ галай Госуниверситетдин математикадин факультет лап хъсан къиметар аваз акъалтарна.

Зегьметдин рехъ жегьил пешекарди Цналрин, Цлахърин хуьрера муаллимвилелай башламишна. Гуьгьуьнлай кар алакьдай виклегь муаллим комсомолдин райкомдиз ракъурна. "Сафариалиевский" совхозда порткомвиле, Цналрин Фридрих Энгельсан тварунихъ галай колхоздин председателвиле къвалахна. 2000-йи-

салай уьмуьрдин эхиримжи йикъалди хайи хуьре школадин директорвиле къвалахна. Школадиз регьбервал гайи йисара адахъ члехи агалкъунар хъана. 1964-йисуз эцигай школа цийи хьувуникни адан члехи пай ква.

Къвалахай вири чкайра адан кар алакьдай руководитель, насигьатчи, ватанперес, инсанперес кас яз къалурна.

Адан гьакъисагъ зегьметдиз райондин, республикадин руководстводини еке къемет гана. Ам РФ-дин умуми образованидин "Гуьрметлу работник" тварциз лайихлу хъана.

Чна рагьметлудан хизандиз вири мукъва-къилийриз башсагьлугьвал гузва. Темирхан Хидировичан экуь къамат школадин коллективдин, жемьятдин, район-эгълийрин рикелай садрани алатдач.

Хив райондин образованидин управленидин ва Цналрин хуьруьн юкъван школадин коллективар

"Министерство транспорта, энергетики и связи Республики Дагестан продолжает набор желающих, из числа жителей республики в возрасте от 20 до 35 лет, трудоустроиться на должность проводника пассажирского вагона III разряда на поезд дальнего следования "Махачкала-Москва", "Махачкала - Санкт-Петербург".

Предварительное собеседование осуществляется в Министерстве транспорта, энергетики и связи Республики Дагестан по адресу:

г. Махачкала, ул.И.Казака, д. 41, кабинет № 207, тел. 94-00-05".

29.10.2016 г. примерно в 22 часа 40 минут в г.Махачкале по ул.Абубакарова, возле дома №110, неустановленными лицами совершено покушение на убийство сотрудника полиции.

По подозрению в совершении указанного преступления разыскивается СУЛИМАНОВ Гамзат Назирбегович, 03.07.1995 г.р., зарег. г.Махачкала

При получении какой либо информации о месте нахождения Сулиманова Г.Н., просьба сообщить по телефону: 994-500, 984-210, 8-928-503-93-33.

Вознаграждение и анонимность гарантируется!

2017-йис патал "Кард" журнал кхьихь!

ИНДЕКСАР: йисанди - 63338
6 вацранди - 73906

ЖУРНАЛДИН КЪИМЕТ ПОЧТАРИН ОТДЕЛЕНИЙРАЙ:

йиса - 278 манатни 88 кепек,
6 вацра - 139 манатни 44 кепек

"ДАГПЕЧАТДИН" КИОСКРАЙ:

йиса - 217 манат
6 вацра - 108 манат

РЕДАКЦИЯДАЙ:

йиса - 150 манат
6 вацра - 75 манат

Малумат

Урус члалал акъатнавай "Гъажи Давуд" (ав. -Муьзеффер МЕЛИКМАМЕДОВ, къимет -500 манат) ва "Дербент - вахтуниз муьтлугъ тежер шегьер" (ав. -Абдулафис ИСМАИЛОВ, къимет -800 манат) ктабар "Лезги газетдин" редакциядай маса гузва. Абур къачуз къандайбурувай8 (928) 584 16 72 нумрадиз зенг ийиз жеда.